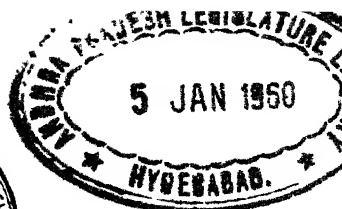


Issued on 10-11-'59

Volume. III

No. 2



3rd March, 1959.
(Tuesday)

Andhra Pradesh Legislative Assembly Debates OFFICIAL REPORT

Part II—Proceedings other than Questions and Answers

CONTENTS

	Pages
Business of the House	92
Privilege Motion re: Circular issued by the Special District Educational Officer, Nellore	92- 93
Business of the House	93- 94
Budget for 1959-60—Voting of Demands for Grants	
Demand No X—Heads of State, Ministers and Headquarters Staff	94-118
Business of the House	118-119
Budget for 1959-60—Voting of Demands for Grants	
Demand No. X—Heads of State, Ministers and Headquarters Staff	
—Not concluded	119-176

NOTE: * at the commencement of the speech denotes confirmation not received in time from the Member.

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
DEBATES
[Part II—Proceedings other than Questions and Answers]
OFFICIAL REPORT

*Thirty-sixth day of the Eighth Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly*

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Tuesday, the 3rd March, 1959

The House met at Half Past Eight of the Clock

[MR. SPEAKER IN THE CHAIR]

QUESTIONS AND ANSWERS

(SEE PART I)

BUSINESS OF THE HOUSE

మిస్టర్ స్పీకర్ : Business Advisory Committee వారు 26 వ తేదీన సమావేశం అయినప్పుడు Andhra Pradesh General Sales Tax Act (Amendment) Bill ను మార్చి 13 వ తేదీ మధ్యాహ్నం శిక్షణాబలకు తీర్చించడానికి నిర్ణయించారని తమకు మనవిచేస్తున్నాను.

PRIVILEGE MOTION RE :

*Circular issued by the
Special Director, Educational Officer, Nellore*

శ్రీ కె. వెంకటరత్నం : Privilege Motion యిచ్చాను. ది ఏమైనది?

మిస్టర్ స్పీకర్ : ప్రతిదానికి Privilege Motion యివ్వకూడదు. Privilege అంటే serious matter. Privilege కంటే తక్కువగా గాని అయినా సరే ఈ కానన్స్ చేత, శిక్షణాబలం లేని వారు D. E. O. వలె circular యిచ్చారని, దానిని మార్చి 3 వ తేదీన ముందు ఆమం

ఒక గౌరవ సభ్యుడు : Privilege Motion అని వ్రాసి ఉన్నది.

మిస్టర్ స్పీకర్ : Privilege Motion క్రిందకురాదు. మంత్రిగారితో అంటే మీరు గట్టిగా Privilege Motion అనే అంటున్నారు. సభలో Privilege Motion క్రింద రాదని చెప్పాను కనుక ఆ విచారణ రానేరాదని నేను మళ్ళీ చెబుతున్నాను.

BUSINESS OF THE HOUSE

Mr. Speaker : Sri Gollakota Narasimha Murthy has written to me as follows :

"As I have decided to join the Congress, I request you to give me a seat on the Congress benches." Do you agree to take him in.

Sri N. Sanjeeva Reddy : Yes Sir, I agree.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు (మైలవరం) : ఇంకా 'crossing of the floor' ఏమన్నా ఉన్నవా? ఇట్లాంటివి ఏమైనా ఉంటే వారానికి ఒక రోజు announce చేస్తే బాగుంటుందేమో.

మిస్టర్ స్పీకర్ : వస్తే చెబుతాను. మీకు చెప్పకుండా దాచి నేనేమి చేయడంలేదు. నేను మీ తరపున అధ్యక్షత వహిస్తాను.

శ్రీ ఎస్. కె. వి. కృష్ణావతారం (తాడేపల్లిగూడెం జనరల్) : రెవెన్యూ మంత్రిగారు స్వయంగా present చేశారు కూడ.

మిస్టర్ స్పీకర్ : గొల్లకోట నరసింహమూర్తిగారు చాలా రోజులు కాంగ్రెసులో ఉన్నవారే. తరువాత independent అయ్యారు.

శ్రీ జి. నరసింహమూర్తి (అమలాపురం - జనరల్) : అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు విశ్వేశ్వరరావుగారు ఇంకా 'crossing of the floor' ఏమైనా ఉన్నదా అన్నారు. నేను ఏ పార్టీకి సంబంధించిన వాడిని కాను. ప్రజలు నన్ను స్వతంత్ర సభ్యుణ్ణిగా ఎన్నుకొన్నారు. నేను కాంగ్రెసులో చేరడం వా constitutionality లో ఏ ప్రతిబంధంకీ యిష్టమే. నేను ఏ పార్టీలోనుంచి ఏ పార్టీలోకి వెళ్ళలేదు కనుక ఇందులో 'crossing' అనే మమకూలేదు. కృష్ణావతారంగారు రెవెన్యూ మంత్రిగారు ఇచ్చారన్నాడు. దానికి తగిన చిహ్నం ఉన్నదన్నమాట.

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఎవరుయిచ్చినా, ఏమిటా ఎక్కువ తప్పుదా లేదు. Member యిష్టం వచ్చినచోటికి మార్పుకోవచ్చు. ఒక పార్టీలోనుంచి యింకో పార్టీలోకి ఎవరువచ్చినా క్రాసింగే. కమ్యూనిస్టులోనుంచి కాంగ్రెసుకువచ్చినా, Independent లో నుంచి కాంగ్రెసుకు వచ్చినా క్రాసింగే. అందులో unparliamentary మొదలైన నటువంటిది ఏమీ లేదు.

[illegible]

తున్నాయి. వీటిని గురించి కొంచెం దీర్ఘంగా చర్చ సాగాలని నేను మొదటి నుంచి తెలియజేస్తున్నాను. ఈనాడు ప్రభుత్వోద్యోగస్థులంతా బ్రహ్మాండ మైనటువంటి ఆందోళన చేస్తున్నారు. అది న్యాయమా, కాదా అనే సమస్య కూడ మన ఎదుట ఉన్నది. ముఖ్యమంత్రిగారు, బ్రహ్మానంద రెడ్డిగారు దానికి సరైనటువంటి సమాధానం చెబుతారేమోనని ఆశించాము. వాదనలకు తావివ్వకుండా ప్రభుత్వోద్యోగులు నిర్వహించవలసినటువంటి ప్రధానమైన పాత్రను దృష్టిలో పెట్టుకొని దీనిని settle చేయడానికి ఏవైనా మార్గాలు ముఖ్యమంత్రిగారు గాని, ఆర్థికమంత్రిగారు గాని తెలియజేస్తారేమోనని ఆశించాము. గాని ముఖ్యమంత్రిగారి ఉపన్యాసం గాని, ఆర్థికమంత్రిగారి ఉపన్యాసం గాని దీనిమీద పని చెప్పలేదు. అనాడు మనం చర్చించే సమయానికి N.G.O.s. కు ఏదో ఒక రకమైనటువంటి వాగ్దానం ఆర్థికమంత్రిగారు చేసినట్లు పత్రికలలో వడ్డది. చూశాము. మొత్తంమీద తమతో మాట్లాడినట్లు ఆర్థికమంత్రిగారు కూడ తెలియజేశారు. వారు వాగ్దానం ఏ రూపంలో చేశారో ఏమో. గాని అన్నింటికంటే ప్రధానమైనది—అసలీ సమస్యను పరిష్కారం చేయాలనే ఉద్దేశ్యం ప్రభుత్వానికి ఉన్నదా? లేదా? లేకపోతే false sense of prestige మీద ఆధారపడి state కు అంతా నష్టం వచ్చే విధంగా ఉన్న తన విధానాన్ని ప్రభుత్వం తీర్చి దిద్దుకోబోతున్నదా? అనేది ఈ రోజున ఉన్నటువంటి ప్రధాన సమస్య. దానికి ఈ బడ్జెట్ సమావేశం జరుగుతున్నప్పుడే ఏ రకమైనటువంటి సమాధానం తేకుండా ఏమి జరగనట్లు భావించి ఊహకోవడం సవ్యంగా లేదు. మొన్న ఇక్కడ quit work day జరిగినప్పుడు ఆంధ్రప్రదేశ్ నలుమూలల అటు శ్రీకాకుళంనుంచి ఇటు ఈచివరిదాకా అన్నిచోట్ల పూర్వస్థుగాని, గుమాస్తాలు కాని తాసిల్దార్లు కూడ తేనటువంటి ఆఫీసులు ఉన్నాయి. ప్రభుత్వం దీనిని ఒక challenge క్రింద తీసుకోవచ్చు. మన ప్రభుత్వానికి master and servant mentality ఏర్పడ్డచేగాని మనమంతా అంగీకరించినటువంటి సోపలిస్తు దృక్పథంలో ఉండాల్సిన mentality లేకపోవడంవల్లనే ఈరకమైనటువంటి ధోరణిని తీసుకువస్తున్నారు. వారు మామీద సమైచిస్తారా? చేసే హక్కు ఉన్నదా అది తెలుసున్నారు. Socialist దేశాలతో మాత్రమే కాదు Britain, West Germany, United States మొదలైన అనేక దేశాలలో ప్రభుత్వోద్యోగస్థులు సమైచి నోటిసులు ఇచ్చి, సమైచిసేసినటువంటి ఘటనలు సమైచి చేయలేదు. వాటి వంటి ఘటనలు ఈనాటికి కూడ ఉన్నాయి. అంశమోతాన అది అనవసరమే అని అనుకోడానికి వీలులేదు. తమకు ఆపత్పత్తి కలిగినప్పుడు అంతా కలిసి హక్కు ప్రభుత్వోద్యోగస్థులకు కూడ ఉన్నదనే సత్యాన్ని గుర్తించాలి. ముఖ్యమంత్రిగారు మాట్లాడుతూ “భీరు ఒక సవాల్ చేశాడు. ప్రభుత్వం ఏవదు అన్నారు” అనే దానినే గుర్తించగా తమకు వమానం కలిగినా వానికి ఒక విషయం

చెబుతున్నాను. ప్రభుత్వం ఎవరు అంటే - మేము కూడా ప్రభుత్వమే. ఈ దేశం నాది అని చెప్పినప్పుడు దేశంలో ఉన్నటువంటి యిళ్ళు, అందరి ఆస్తులు అన్నీ నావే అవుతాయా? కాదు. దేశభక్తి ఏ విధంగా అందరి యొక్క సొత్తో, ఆ విధంగానే ప్రభుత్వాన్ని నిర్వహించవలసిన బాధ్యత కూడా అందరిమీద ఉన్నది. "ఇది మా ప్రభుత్వం. దీనిని నిర్వహించవలసిన బాధ్యత మా మీదకూడా ఉన్నది. మా కర్తవ్యాన్ని మేము నెరవేరుస్తాం" అనేటటువంటి ధోరణిలో వాళ్ళు చెబుతూఉంటే, ప్రభుత్వంమీద పెద్ద సవాల్ చేశారని, సంజీవరెడ్డి ప్రభుత్వం కాదని. తామే ప్రభుత్వం అన్నారని ఈ విధమైన వంకర టింకర అర్థాలు తీయడం ఏ విధంగాను సక్రమంగా లేదని నేను వారికి తెలియజేస్తున్నాను. ఆ విధమైన prejudicial mind తో ఆలోచించకుండా అసలు వారికి కష్టాలు ఉన్నాయా, లేవా? లేకపోయినట్లయితే ఆంధ్ర దేశంలో అన్నీ మూలమనంచి ఈ Pay Committee Report మాకు వద్దు, వేరే Pay Commission ను చేయండి. లేదా మేము సూచించిన సవరణలు carry on చేయండి అని ఎందువల్ల కోరుతున్నారో ఆలోచించవలసిన అవసరం ఉన్నదని నేను ముగ్ధులగా అర్థం చేసుకుంటున్నాను. కానీ ఆ విధంగా ఆలోచించడం జరగలేదు. అసలు ఈ Pay Committee ని చేయడంలోనే కొన్ని పొరపాట్లు జరిగినాయని యిదివరకే చెప్పాం. Terms of reference యివ్వడంలోనే Pay Committee యొక్క కాళ్ళు చేతులు కట్టి మూల కూర్చో జైతూ. Terms of reference యివ్వడంలోనే చాలా defective terms యిచ్చారు. Central Pay Commission ను నూచినా కేరళగవర్నమెంటు నియమించిన Pay Commission ను చూచినా, ఇటీవల Madras Government నియమించిన Pay Commission లో అయినావరే, "మాకు అర్థిక పరిస్థితులు మిరు చూపిందండి" అని చెప్పినటువంటి Pay Commission గానే నిర్వహించబడినది ఎక్కడ లేదు. Central Pay Commission Report లో ఏమి యొక్క service conditions ఈ పెద్ద బాధితా ఉన్నది. 1500 categories ఉన్నాయి. వీటిని ఎట్లా ఉగ్గించాలి, కేలవులు, house rent allowance ఈ సౌకర్యాలు ఏవి చేయాలి, ఏవి చేయకూడదు అనే టిట్టువంటి విషయాలు చూపించారు. కేరళ Pay Commission లో కూడా అవే విషయాలు తెలియజేశారు. Housing accommodation యిచ్చారా? ఇవ్వకపోయినట్లయితే house rent allowance యిచ్చారా? ఏవిధంగా చేయాలి? D. A. ఎక్కడ ఉండాలి? ఇవి చూడవలసి Pay Committee ని కోరుకుంటాను. మాకు అర్థిక పరిస్థితులు మిరు చూపిందండి. Pay Committee

ఇటీవల మద్రాసు ప్రభుత్వం ఒక Pay Committee ని నియమించినది. వారు కేంద్రం యివ్వనున్న సహాయాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని స్కేల్స్ నిర్ణయించారు. కాని మన Pay Committee వారేమి చేశారు? కేంద్రానికి వార్నింగు నిచ్చారు. మేము యివ్వబోతున్న అధ్యాన్నమైన జీతాలను దృష్టిలో పెట్టుకుని మీరు యివ్వబోయేది ఎక్కువ వ్యత్యాసము లేకుండా చేయమని హార్నింగు యిచ్చారు. నేటి పరిస్థితులను ఏమాత్రం దృష్టిలో పెట్టుకొనకుండా మన Pay Committee వారు వ్యవహరించారని చెప్పడానికి చాలా బాధ పడుతున్నాను. ఇది ఒక పార్టీకి సంబంధించిన వ్యవహారం కాదు. ముఖ్యమంత్రిగారు అన్నారు. "ఎంతయినా యివ్వవచ్చు. డబ్బు ఎక్కడనుండి వస్తుంది యివ్వడానికి?" అని. అయితే ముఖ్యమంత్రిగారిని ఒక ప్రశ్న అడుగుతున్నాను. దీనిని దృష్టిలో పెట్టుకుని మద్రాసు ప్రభుత్వం తమ ఉద్యోగులకు 7 రూపాయలవరకు పెంచింది. అక్కడమాత్రం అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు లేవా? కేంద్రం యంతకుముందు యిచ్చే జీతాలు చాలా ఎక్కువని అందరికీ తెలుసు. వారు యింకను 5 రూపాయలు పెంటనే పెంచడమేగాక, 300 రూపాయలకు లోపు వున్న వారి జీతాలు పెంచడానికిగాను ఒక కమిషన్ ను ఎందుకు వేశారు? వారికి మాత్రం అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు లేవా? ఈ విధంగా ఉద్యోగులకు జీతాలు తగ్గించడంకూడే అభివృద్ధి కార్యక్రమం క్రింద వస్తుందా? ఈ విషయాన్ని ముఖ్యమంత్రిగారు ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. "స్కేల్స్ తగ్గినవా?" అని ప్రశ్నిస్తున్నారు. అవును. చాలా వరకు తగ్గాయి. 50, 60 వరకు వున్న గ్రేడ్స్ ను 12 గ్రేడ్స్ కు తగ్గించారు. దీంట్లో ఒక చిక్కుకూడ వుంది. అవసరమా, అవసరమా, అనేది వేరే విషయం. గ్రేడ్స్ ఎట్లా తగ్గించాలి? అనేది ప్రధానమైనది కాదు. పోనీ తగ్గించినా అన్నీ సక్రమంగాకూడ లేవు. ఈ విధానము అవలంబించడమువలన కొన్ని కేటగిరీస్ ఎఫెక్టు అవుతాయి కనుక దీనిని అవలంబించకూడదని నెంట్రల్ పే కమిషన్, కేరళ పే కమిషన్ ల యొక్క రిపోర్టులు చూస్తే తెలుస్తుంది. 250 కు క్రింద వున్నదానిని కేరళ ప్రభుత్వం 22 స్కేల్స్ కు తగ్గించింది. మన ప్రభుత్వం 12 స్కేల్స్ కు మాత్రం తగ్గించింది. అదేమి అని విమర్శలు వస్తాయని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ 12 కు తగ్గించడం ఒక ప్రయోగం అని మన ప్రభుత్వం చెబుతున్నామనిచేడం చాలా బాటు. దీని వలన వచ్చే సాధకబాధకాలు చూడకపోవడం ప్రధానమైన లోపం అయింది. దానిని సవరించుకొనవలసిన అవసరముందని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఇందుకు ఆర్థికమంత్రిగారు చెప్పింది ఏమాత్రం వజరుగా లేదని మరొకవారి చెబుతున్నాను. అది ఒక negotiation జరిగినప్పుడు Chief Secretary కొరకులు Chief Minister అని అచ్చు తప్పుపడింది. అని వారు చెబుతుంటే - కాదు కాదు బుద్ధిపూర్వకంగానే వేశారని వారు చెప్పడానికి ఏమీ అమామారముంది. వారు

బోధపడడంలేదు. తరువాత వారు సైక్లో స్టయిల్ చేసి పంచిపెట్టారు. అందులో ఛీఫ్ మినిష్టరుగాక, ఛీఫ్ సెక్రటరీ అని స్పష్టంగా వ్రాసి వుంది. వారు సక్రమ మైన మార్గంలో నడుస్తున్నారు గనుక వారితో రాజీపడి అంటే యుద్ధం చేసి రాజీ అని కాదు— వారియొక్క కార్యక్రమాలు నెరవేర్చుకొనడానికి మార్గంగా ఆ సమస్యను పరిష్కరించవలసి యున్నది.

Pay Committee సిఫార్సులు చాల సంతృప్తికరంగా వున్నాయని మనం మూడు వంతులు యుద్ధరము యిక్కడ కూర్చుని తీర్మానం చేయవచ్చు. కాని దానిని అనుభవించే రెండు లక్షలమంది “మాకు సంతృప్తికరంగా లేదు” అని చెబుతున్నారు. తెలంగాణాలోని ఉపాధ్యాయులు, యితర ఉద్యోగులకు ఉన్న ఎక్కువ జీతాలను తగ్గించమని మనమే చెబుతున్నాం. ఆంధ్రలోని వారు సంతృప్తిపడలేదు. ఎవరికీ తృప్తి నివ్వని ఈ రిపోర్టును పట్టుకొని కూనోడ మెండుకో నాకు అర్థంకావడంలేదు. శ్రీ బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు స్వయంగా కూర్చుని కష్టపడి తయారుచేశారు గనుక వారికి ఆ రిపోర్టుపై ప్రేమ, అభిమానం వుండడం సహజం. దానికి వారిని తప్పు పట్ట నవసరంలేదు. నాలుగు కోట్ల రూపాయలు యన్. జి. జి. లకు యివ్వడానికి అవుతుంది అన్నారు. ప్రభుత్వం వారిచ్చిన లెక్కల ప్రకారమే అంతమొత్తం కాదని ఋజువుచేయడానికి అవకాశముంది. శ్రీ బానోజీరావుగారు యిదేవిధంగా చెప్పారు.

House rent allowance విషయమై రెండు మాటలు చెబుతాను. House rent allowance ఎందులో merge చేసినప్పటికీ, చాదాపు కోటి రూపాయలు దానివలన saving అయినప్పటికీ దానిని Pay Committee Report లో ఎక్కడా ఉదహరించలేదు.

ఈ ప్రశ్నలనువలన నాలుగుకోట్ల పన్నెండు లక్షలవరకు అదనంగా ఖర్చు అవుతుందని చెప్పినప్పుడేగాని, దానిని యివ్వని మార్గం చెప్పలేదు. మీ లెక్కలప్రకారం నాలుగు కోట్ల పన్నెండు లక్షల రూపాయలు ఎంతమాత్రం కాదని ఋజువు చేయవచ్చును ముఖ్యమంత్రిగారు అన్నారు—ఎక్కడో తిండిలేక అల్లాడిపోయేవారి పరిస్థితిని గురించి ఏమాత్రం విచారించకుండా బంధువులపై సోదరప్రజలపై ఏమాత్రం అభిమానంలేని యన్. జి. జి. ల విషయం పట్టా దాలా ఆనేవిధంగా వారు చెప్పారు. అందుకు వారిని బుద్ధివంతులైన వారిని నందిగా అడుగుతాను. ఈనాడు ధర్మ విచారణగా చేరిన ముఖ్యమంత్రి, సమస్తమూ టోకల్ డిజిటల్ చేయవచ్చు. టోకల్ డిజిటల్ చేయడం వారిపై ముఖ్యమంత్రిగారికివలె యిలా చెయ్యవలసిందిలేదని చెప్పినప్పుడు, చాలావేరే ఒక

నీకమే జాగుపడుతుందిగదా. ఆవిధమైన చర్యలుకూడ తీసుకోవడంలేదు. ఊరికే కబుర్లు చెప్పడంవలన ప్రయోజనంలేదని మనవిచేస్తున్నాను.

ఈరోజున ప్రధానసమస్య పేస్కేల్సు మంచివా? చెడ్డవా? ఎంత వస్తుంది? అని గాదు. దానిపై చర్చకుకూడ మేము సిద్ధంగా ఉన్నాం. నాకు తమరుయిచ్చిన యీ పదిపాను నిముషాల పై ములో ఎన్ని విషయాలు చెప్పగలను? కార్పెంటర్ మండి కుక్ వంకు అందరిజీతాలు తగ్గాయన్నది ఖాయం. అవిషయం రిపోర్టుచూసిన వారెవరికైనా తెలుస్తుంది. అయితే పెద్దజీతాలు పొందే ఛీఫ్ క్రటరీ, మంత్రిల జీతాలుకూడా తగ్గినై వీరికి తగ్గించినప్పటికి అందుకు అభ్యంతరముండదు. తమకున్న జీతాలను యింకను పెంచుకొనడానికి ఒకవైపు ప్రయత్నిస్తూ తక్కువగా వున్నవారిని యింకను తగ్గిస్తామనడంలో ఏమి న్యాయముంది? గాంధీగారి సిద్ధాంతం ప్రకారమే అయిదువందల రూపాయలనుండి వెయ్యి రూపాయలు లిమిట్ గా పెట్టుకుని పెద్దవారిజీతాలు తగ్గించవచ్చునుగదా? కొంతమంది ఎఫెక్టు అయ్యేవిధముగా ఎందుకు తయారు చేయాలి? ఈకమిటీ రిపోర్టులో లూప్ హోల్సు వున్నాయి. అవి ఎవరికివదిలే వారికి క్లెరింగ్ గా అవుపడుతున్నాయి. జూనియర్సు సీనియర్సుకంటే ఎక్కువ జీతం పొందుతారు. ఈ అవకతవకలన్నీ ఎందుకు వచ్చినవి?

ఈ రిపోర్టులో ఒక ఫాక్టర్ ను అడ్రస్ చేసినారు. అది హౌస్ రెంట్ అలవెన్సును ఇందులో కలిపివేయడం. ఎక్కడయినా యీ అలవెన్సులు డి. ఎ. లో కలపడం చూశామా? వారు తమరిపోర్టును ఎవరూ చదవలేదను కుంటున్నారేమో! మేము చదివామని చెప్పినా వారునమ్మరు. వారు ఇతర కమిటీల రిపోర్టులు చదివారా? ఈవిషయానికి సంబంధించి సెంట్రల్ కేకమిషన్ ఏమి సిఫార్సుజేసింది? అంతా యీ అలవెన్సు విషయంలో ఎందుకు సట్టు బడుతున్నారు? ప్రభుత్వం కొంతమందికి ఇక్కకట్టించింది. జీతంలో పదోవంతు వారిజీతాలనుండి తీసుకుంటారు. దీనివలన బయటవుండేవాళ్లు ఎక్కువ యిచ్చు కోవలసివస్తుంది. ఈ డిస్పారిటీస్ కలిగేవిధంగా.....

ఆర్థికమంత్రి (శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి): అసలు హౌస్ రెంట్ అలవెన్సు ఎందుకు యిస్తున్నావు? దాని సిద్ధాంతమేమిటో? గౌరవసభ్యులు గమనించారా? కేరళలో హౌస్ రెంట్ అలవెన్సు పెట్టలేకారా? లేదా?

శ్రీ పిల్లలమఱ్ఱి వెంకటేశ్వర్లు: సేనివిధంగా అడుగుతారనే కేరళరిపోర్టు ప్రతిని తీసుకవచ్చాను. తక్కువవుంది. కావలయునంటే ముఖ్యంగా నారికి అందజేస్తాను. స్పీకర్ గారి పరుట. అంతా చూస్తున్నా. చదివినట్లుగా వర్తించు కుందామా? అంటే అందుకూ వయోద్యురారు. వాటిని ఈ కౌన్సిల్ వారి సమ యములో ఎన్ని విషయాలు మనవిజేయగలము. కేరళలో హౌస్ రెంట్ అలవెన్సు

వెయిలేజ్ కు సంబంధించి మంత్రిగారు కేరళ ప్రభుత్వం మీద ఒక విషయం చెప్పారు. పబ్లిక్ ప్లాట్ ఫారం మీద మంత్రి బ్రహ్మానంద రెడ్డిగారు ఏమి చెప్పినా ఫర్వాలేదు కాని ఇక్కడ చెప్పేటప్పుడు మాత్రం కేరళ పేకమిటీవారి రిపోర్టును పూర్తిగా పరిశీలించి అందులో ఏమి ఉన్నదో ఎగ్జాంప్టుగా అదే చెబితే బాగుండేది. “ఇదివరకటి పేకమిటీ సూచనలమేరకు స్కేల్స్ రివైజ్ చేసి దీనికి వెయిలేజ్ యిప్పుడు యివ్వడం జరిగింది. అవామలీస్ వచ్చినప్పుడల్లా సవరించుకుంటుండాలి. కనుక ఎప్పటివో గ్రేడ్స్ ఆఫ్ పే స్కేల్స్ ను దృష్టిలో పెట్టుకుని . యిప్పటి స్కేల్స్ నిర్ణయిస్తే బాగుండదు. ముసలివాళ్లు అయినవారికి ఇప్పుడు స్కేల్స్ పెంచినప్పటికీ లాభం ఉండదు కాబట్టి వారికి ఈ ప్రత్యేక సదుపాయం కల్పిస్తున్నా” మని వారంటున్నారు. మన ప్రభుత్వం మాత్రం వాళ్ళు చచ్చిన తరువాత ఎప్పుడో ఇస్తామంటున్నది. వాళ్ళు స్వర్గానికి వెళ్ళాక మీకా స్కేల్స్ ప్రకారం యిచ్చారా లేదా అని అక్కడ అడగాలి. అంతగాని, దీనివలన లాభమేమీ లేదని మనవి జేస్తున్నాను.

హాసింగ్ ఏకామెడేపన్ కు సంబంధించి ఒక విషయం చెబుతాను. పోలీసువాళ్ళకు కట్టినట్లుగా ఎన్. జి. ఓ. లకు కూడ ఇళ్ళు కట్టండి. లేకపోతే పూరిగుడెనెలు వేయండి అందులో ఉండమనండి. అందుకుకూడా సంతోషమే.

అంతా H.R.A. ను జీతంతో merge చేయడంవల్ల అనేక పాఠక
పాఠకాలు వచ్చాయి. కేరళ గవర్నరు మెంటు చేపట్టేమిటి? మందరయ్యగారే
దెప్పినది ఏమిటో? కేరళలో ఉన్న పరిస్థితులనుబట్టి, అక్కడి set up ను బట్టి
వనరులనుబట్టి, పోతుబట్టి ప్రభుత్వం తగు విధంగా సరిదిద్దుతున్నది. దానినిబట్టి
ఇక్కడ justify చేయాలంటే ఎట్లా కుదురుతుంది? అక్కడకు పోయి
చేయాలి కానీ, ఇక్కడ, యీ పరిస్థితులలో చేయడానికి పిలుపుంటుందా!
బ్రహ్మానంద రెడ్డిగారు యీ చిన్న విషయాన్ని కూడ మరచిపోయి తమకు
Criminal Lawyer గా ఉన్న అనుభవాన్నంతా మనమిత ప్రయోగిస్తామంటే
అతకగలమా? H.R.A. ను merge చేయడంవల్ల చాలా కష్టాలు వచ్చాయి
అంతామంది rented houses లో ఉంటారు. వారు ఎక్కువ ఇప్పుకోవలసి
వస్తుంది. వారు ఏమి చేయాలి? వారు ఏమి term చేయవలసి

3rd March, 1959

Budget for 1959-60-Voting of
Demands for Grants

వస్తుంది. ఇటువంటి ఇబ్బందులు ఉన్నాయి. అసలు H.R.A. ఇవ్వడంలోని basic principle ఏమిటి? పట్టణాలలో house rents చాల ఎక్కువగా ఉంటున్నాయి. కొన్నిచోట్ల 40 రూపాయల అద్దె ఇచ్చుకొంటేనే గాని ఇల్లు దొరకదు. 40 రూపాయలు ఇంటి అద్దె ఇచ్చుకొని యింక ఎట్లా బ్రతకగలదు? అందువల్ల 'A part of it is being met by the Government'. That is the principle involved in giving H. R. A. అయితే "H. R. A ను జీతంతో merge చేశాము కదా. ఎక్కడకు పోయింది? అంటారు. Then, what about the new people? ఇప్పుడన్న దానితో అయిపోతుందా? ఒక Pay Committee ని నియమించారు. ఆ కమిటీ రిపోర్టు జాగాలేదు, ఇంకొక కమిటీని వేయమంటే జాధపడుతున్నారు. కనీసం ఆ రిపోర్టును తిరిగి పరిశీలించడానికైనా మానసికంగా జాధపడే పరిస్థితులలో ఇంకొక Pay Commission ను నియమించడం సాధ్యమా?' Experts తో మరొక కమిటీని ఏర్పాటుచేయమని చెన్నారెడ్డిగారు చెప్పారు. అంటే మంత్రిగారు experts కాదని మా ఆభిప్రాయం కాదు. వారు రాజకీయాలలో మంచి experts అని అందరకూ తెలుసు. ఆ నిపుణత అంతా ఇక్కడ ఎట్లా కుదురుతుంది? ఇంజనీరింగు సమస్య ఉందనుకోండి. దానిపరిష్కారంకోసం మనలనందరినీగాని, స్పీకరుగారిని గాని కమిటీగా వేశారనుకోండి. మనకు ఆ సమస్యలకు సలహాదాంలేదు. ఇక మన లను ఆ కమిటీలో వేసి ఏమిలాభం? ప్రతి విషయానికీ experts ఉంటారు. సెంటర్ లో ఉన్న కాంగ్రెసు ప్రభుత్వానికి యీ సమస్యలు తెలియకనా, లేక అనుభవంలేకనా పెద్ద పెద్ద వారినందరినీ తెచ్చి కమిషనులో వేసినది? ఆ కమిటీవారు ఆలోచించి కొన్నివేల పేజీల రిపోర్టు తయారు చేశారు. "ఇంగ్లండులో ఆరకమైన పరిస్థితి ఉంది. ఇక్కడ యీరకమైన పరిస్థితి ఉంది. అందువల్ల మనం యీ విధంగా చేసుకొందాము" అని రిపోర్టులో చెప్పేవారు. You may differ from the outlook. You can criticise it. You may accept it or reject it." లేకపోతే ఇదిగో "మేము యీ సంవత్సరం class IV ఉద్యోగులకు ఇస్తున్నాము అని గాని, లేక teachers కు ఇస్తున్నామనిగాని చెప్పి మిగిలిన N. G. O. ల విషయం తరువాత చూస్తామని అని అయినా మన ప్రభుత్వం చెప్పి ఉంటే జాగుండేది. అటువంటి చెప్పి చెయ్యలేక పోయింది. కేరళగవర్నమెంటులో class 4 వారికి ఇదివరకటిమంతులైనప్పుడు 40 రూపాయల వరకు ఉన్నది. వారికి D. A. 25% రూపాయలు

అసలు పోదలచుకోలేదు. ఈనాడు సంజీవరెడ్డిగారుగాని, బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు గాని ఈ పరిస్థితిని vengeance తోగాని, పట్టుదలతోగాని చూడడం పనికిరాదు. పట్టుదల విడువడమే గొప్పవారి లక్షణం. ఇది అలవాటుచేసుకోమని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. పట్టుదలతో కూర్చుంటే ఏమి అగుతుంది? పట్టుదల వదలి, ఇంకొక expert commission ను వేయండి. Chief Secretary నో ఎవరినో మంత్రిగారికి నమ్మకం ఉన్నవారిని కమిటీలో వేయాలి. ఈ మాత్రందానికి పట్టుదలలు, పంతాలు ఎందుకు? పట్టుబట్టి ఎవరిమీద సాధిస్తారు? ఈ దృక్పథం మంచిదికాదని మనవిచేస్తున్నాను. ఇక మా దృక్పథంకూడ చెబుతున్నాను. మంత్రులను ప్రార్థించో. బ్రిటిమాలో పవిత్రంగానైనానరే N. G. O. లకు సహాయం చేయించడానికి మేము పూనుకొన్నాము. ఈనాడు genuine grievances ఉన్నట్లు మేము గుర్తించాము. అవి స్పష్టంగా కనబడుతున్నాయి. ఇప్పటికే scales of pay పెంచాము, ఇంతకంటే పమీ చేయలేము అంటారు. ఇచ్చిన scales లో అనేక discrepancies ఉన్నాయి. Juniors కు ఎక్కువ జీతం రావడం, seniors కు తక్కువ రావడం జరుగుతోంది. Juniors కు ఎందుకు ఎక్కువ ఇవ్వకూడదు? అంటే అది సబబైన చాదనే అవుతుందా? H. R. A. merge చేయడం, allowances ను తీసేయడం మున్నగునవన్నీ సాకల్యంగా ఆలోచించవలసిన అవసరం ఉన్నది. ఈ విషయాన్ని గుర్తించాలని కోరుతున్నాను మంత్రులు N. G. Os. తో సగ్రహించకుండానే ఒక కమిషను వేయవచ్చు బానీ, ఇప్పుడు ఏదో 4 రోజులలో పరిష్కారం చేస్తామంటున్నారు. Why don't they do it? N. G. Os ఇచ్చిన మెమోరాండాలు ఖాడ మంత్రిగారిదగ్గర ఉన్నవన్నారు. వాటిలో scales of pay ని తగ్గించడంవల్ల శిష్యాలుం జరిగిందని ఉన్నది. తెలింగాడాలో నైజాంకాలంనుంచి రైతులు, వాటిలు, కార్మికులు, ప్రభుత్వోద్యోగస్తులు నైజాం ప్రభుత్వాన్ని పోగొట్టానికి వెళ్లి ఆందోళనచేసి క్రమపడి scales of pay ని పెంచుకుంటే వికలాంగులు, ముగిసిన వారందరూ ఆ డిమాండ్ తీసేసి అందరూ సేరాకరించి అసహ్యించుకునే మద్రాసు స్కేల్స్ తప్పి వారి నెత్తిమీద రుద్దుతున్నాము. మద్రాసు స్టేటువారుకూడ మార్పుకొందామని ప్రయత్నంచేస్తున్న scales ను విధానాలను తెచ్చి, వాటిని అదర్బంగా ఎంచి వారి నెత్తిమీద రుద్దుతున్నాం. అవి Pay Committee ని నియమించక పూర్వమే తగ్గించాము. అంటున్నారు. ఈనాడు ఒక చప్రానీ తీశాం, teacher జీతం పోల్చి మా ముఖ్యమంత్రి మునకు చదివేది అదేం అవుతుంది. ఈనాడు teachers' issue వలన అందరి ఒక పెద్ద

ఇప్పుడు ఒక ప్రాజెక్టు కట్టాలంటే ఇంజనీరులు, సిమెంటు, సున్నం కంట్రాక్టరులు ఏవిధంగా అవసరమని ప్రభుత్వం అనుకుంటున్నదో అదేవిధంగా labour కు కనీసమైన జీతాలను నిర్ణయించడంకూడ అవసరం కాదా? వీరికిచ్చే జీతాలు waste అవుతాయా? మిగతావిషయాలలో చేసే expenditure అంతా సక్రమమైనదా? కంట్రాక్టరులు తీసుకోవడం అన్నిటికంటే సక్రమమైనదా? మంత్రులు కాస్త అలోచించాలని కోరుతున్నాను. పట్టుదలతో పనులు జరుగవు; పట్టు విడుపు ఉండాలి. నేను ముఖ్యమంత్రిగారికి మనవిచేసేది విన్నవించేదీ అదే. మాబోటివారితో యుద్ధం చేయడంలో ఖచ్చితంగా పట్టు చలతో ఉండండి. అది రాజకీయనాయకుడుగా చేయవలసినపని. కాని, ప్రభుత్వోద్యోగులమీద, labour మీద పట్టినపట్టుకు విడుపు ఉండాలి. పట్టుదల ఎన్నటికీ పనికిరాదు. ఉద్యోగులు ఒక మెమోరాండం ఇస్తే చింపి అవతల పారేయడం సరైన పద్ధతి కాదు. చదివి దాంట్లో ఏమైనా తప్పులు ఉంటే విమర్శించవచ్చు. He may attack the memorandum if he so chooses. అదేమీ లేకుండా వ్యవహరించడం మంచిది కాదు. ఒకరు కాదు, ఇద్దరు కాదు. 2 లక్షలకు వైగా ఉన్నవారి సమస్య ఇది. ఎవరో ఒకరు చెప్పినందువల్ల వారంతా ఆఫీసులకు మానేశారని అనుకోవద్దు. కమ్యూనిస్టులు చెప్పడంవల్లనే వీరు ఆపని చేశారని, కమ్యూనిస్టులకు అంత పలుకుబడి ఉందని ముఖ్యమంత్రిగారు ఒప్పుకుంటారని, నేను అనుకోను. ధరలు పెరిగిపోతున్నాయి. ప్రజలు యీదారుడ పరిస్థితికి తట్టుకోలేకుండా ఉన్నారు. కేంద్ర ప్రభుత్వం మద్రాసు ప్రభుత్వంకూడ జీతాలు పెంచుతున్నాయి. మన ప్రభుత్వం మాత్రం కొంత మందికి జీతాలు తగ్గించడం న్యాయంకాదని మనవి చేస్తున్నాను. వారి నిర్ణయాన్ని పునరాలోచించుకోవలసినదిగా ముఖ్యమంత్రిగారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. అసలు ఇది చేయరాటిపోయే సమస్య కాదు. It is the duty of the Government to change it. When so many lakhs of people represented their grievances it is the job of the Government to examine them.

ఈనాడు అన్ని ప్రభుత్వాలుకూడ State Language గా regional language ని చేసుకుంటున్నాయి. మన చాగ్దావాలు మాత్రం అట్లాగే ఉండిపోతున్నాయి. దీనికి బిల్లు తెచ్చి అమలు చేయవలసిన అవసరం ఉన్నది.

Retrenchment అంటూ ఒక ప్రక్కన ఉద్యోగులను తీసేస్తున్నారు. మరి ఇంకొక ప్రక్క క్రొత్తవారికి ఉద్యోగాలు ఇవ్వడమేము? ఇప్పటికే staff పెరిగిపోయిపోయింది. కొన్నాళ్ళువరకు చేర్చుకుంటున్నామని పిలవము. కానీ ఇప్పుడు చేర్చుకోము అని పిలుచుతున్నామని అంటున్నారు. ఈనాడు B. A. pass

అయినవారు చాలమంది ఉన్నారు. వీరు Planning శాఖలోకి పనికివస్తారు, Deputy Panchayat Officers గానూ పనికివస్తారు. ఈ పోస్టులకు selections జరిపేటప్పుడు, రెట్రెంచి చేయబడినవారినే, అవసరమైతే ఒక పరీక్షకు కూర్చోమని, ఎందువల్ల తీసుకోకూడదు? Staff ఎక్కువగా ఉన్నదని తీసేసేటప్పుడు L. D. C. లుగా ఉన్నవారికో, U. D. C. లుగా ఉన్నవారికో Planning section లో గాని Panchayats లో గాని ఉద్యోగాలు ఇచ్చినట్లయితే వారికి promotion ఇచ్చినట్లుగానూ ఉంటుంది. మన సమస్య తీరిపోతుంది కదా! దీనిని గురించి ఆలోచించవలసినదిగా మనవి చేస్తున్నాను.

Circle Inspectors' selection విషయంలో అనేక అవకతవకలు జరుగుతున్నాయని దేశం నలుమూలలా చెప్పుకొంటున్నారు. ఇది ఒక పుకారులా ఉన్నది. అయితే "మీకు ఎవరు చెప్పారు. మీరు ఇటువంటివి చెప్పకూడదు" అని ఇదివరకే ప్రభుత్వం చెబుతున్నది. కాని ఈనాడు అన్యాయం జరుగుతున్నది. సర్వీసు ఉన్నవారిని, ఏవిధమైన black-marks లేనివారిని గుర్తించకుండా personal interests ను దృష్టిలో పెట్టుకొని, Circle Inspectors' posts కు selection జరుగుతున్నట్లు తెలుస్తున్నది. నా దగ్గర వ్రాతమూలకంగా ఆధారాలు లేవు. దీనిని పరిశీలించాలని మంత్రిగారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

ఇప్పుడు అన్ని ఉద్యోగాలకు కూడా candidates ను సెలెక్టు చేసి, నిర్ణయించే శాస్త్రీయ పద్ధతులను కే యివ్వడం చాలమంచిది. Religious Endowment కు సంబంధించి నేను ఉపప్రశ్న వేస్తే "ఆలోచించడానికి కూడా పద్ధతి లేదు" అని ఆ మంత్రిగారన్నారు. దీనినిబట్టి దాని importance తగ్గదు మంత్రులు గుర్తించి ఉండరన్నమాట. గుర్తించినట్లయితే ఆ మంత్రిగారు అవిధమైన సమాధానం చెప్పేవారు కారని నా ఉద్దేశం. Candidates ను ఉద్యోగాలకు nominate చేయడం, select చేయడం మొదలగు అధికారాలు individual departmental heads కు ఇస్తే అవకతవకలు, అన్యాయాలు జరగడానికి అస్కారం ఇచ్చినవారవుతారు కాబట్టి అలా కాకుండా చేయాలని కోరుతూ నేను సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

*Srimati Masooma Begum (Pathergatti): Mr Speaker, Sir, I am surprised to see that so many motions have been tabled on a demand on which the Chief Minister had so clearly, so honestly and so outspokenly laid bare the whole story, as it were. I should have thought that the demand would go uncriticized after certain explanation. Criticism is good, Sir, provi

ded it is a healthy and constructive one. Resistance on reasonable grounds is good, as Burke said. But, to resist is the medicine of the constitution and not its daily bread.

Sir, no fresh taxes have been levied and yet this attitude has also not been appreciated and motives had been attributed. Even the devil must be given its due. But the devil can cite scripture for the purpose too. Most of the cut motions deal with the N.G.Os. grievances. I would like to point out here that the Non-Gazetted Employees' Association of the Indian Medicine Department had very sensibly decided not to participate in the quit work campaign. They felt that their duty was to serve and not to hinder, and such attitude is always appreciated. I am sure no Government would ignore the legitimate demands of their people; as the Chief Minister very rightly explained; after all, who are they? They are their own people. But, if at every step obstacles are put, then no Government can function, least of all a Government of the people, for the people and by the people, Sir, the Chief Minister's speech was a very frank, outspoken and honest one. He made no efforts to beat about the bush. He did not boast of things not done, but only invited and welcomed suggestions. Does it not deserve some encouragement, some appreciation of at least things that so far have been achieved? The Government's attitude towards N.G.Os. has been described as authoritative, autocratic and arbitrary. Fine elocution of words, I must say. The Finance Minister has given his assurance to look into the matter, and I think we can trust him for that. Another cut motion criticizes the Government for practising groups and discrimination against opposition parties. Sir, I can only refer to the various sub-committees of the Legislature on which the opposition parties have been given equal status and equal chances. And in fact, Mr. Sundarayya has been the Chairman of the Committee on Public Accounts and his work on the Pay Committee has been appreciated and commended. Our ultimate aim is the socialistic pattern of society, and integrity and unity of each individual, apart from his party affiliations is needed to achieve it. We are pledged to provide our people with the bare necessities of life and therefore great responsibilities lie on the people, and more than nationalisation of industries and

services, I would say nationalisation of people is required. Sir, reduction of salaries of Ministers has been suggested, but the salaries and sitting fees of members has been recommended to be increased. Regarding corruption, favouritism and red-tapism also, the Chief Minister has asked for concrete examples and specific cases to be pointed out and drastic action will be taken. No Government would wish to nurture corruption. I am sure, not even the Kerala Government.

In the end, I wish to say that we should be proud of our achievements in the short period of our existence and a lot still has to be done, but only with the co-operation and unity of all the people. Thank you, Sir.

*శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : అధ్యక్షా, మన మందరము ఆంధ్రుల ముగా ఒకచోట పర్వడినుట్లు అనుకుంటున్నామే కాని, మనము ఆంధ్రులము అని అనుకునే యోగ్యత మన రాజకీయ పరిభాషలో ఎక్కడనుకూడ లేకుండా పోతున్నది. ప్రభుత్వ వ్యవహారం తెలుగులో జరిపే విషయం ఏదో అమలు జరుపుతాము అని చెబుతున్నారు. ప్రభుత్వము ఆఫీసర్లతో ఒక కమిటీని వేస్తామని చెప్పారు. వేసినట్లుగా యంతవరకు పత్రికలలో కూడ రాలేదు. దానిని బట్టి చూస్తే యంత జాప్యము ఎందువల్ల జరుగుతున్నదని మనకు తోచుచున్నది. ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ విషయమును గురించి ఆలోచిస్తున్నామని చెబుతున్నారు కనుక, యిక యీ విషయమును గురించి నేను విమర్శించదలచుకోలేదు. కాని అది త్వరలో అమలుజరపండి అని మాత్రము కోరదలచుకున్నాను.

మనకు ఒక గవర్నరుగారు ఉండవలసిందేనని చెబుతున్నారు. వారు రిటైరు ఉండాలనో నాకు బోధపడడము లేదు. ఆయన constitutional గా stateకు చెబుతూ ఉండాలని అన్నారు. సరిపాలనలో break-down ఉన్నదని సమ్మతము. జరిగినప్పుడు మాత్రమే ఆయన ఉండవచ్చునని అంటున్నాను. Break-down రాకుండా ఉన్నంతవరకు ఆయన దూరముగానే ఉండవచ్చు. దానికోసము యంత ఖర్చు మనము చేయవలసిన అవసరము లేదు. ఒక వేళ ఆయన ఉండవలసిందేనని అంటారా, అప్పుడు ఆ post ను elected post గా చేయడము మంచిదేమో ఆలోచించమని ప్రభుత్వాన్ని కోరుకున్నాను. అమెరికాలో కూడ యితలాంటి post ను elected post గా చేశారు. అలాగే మనము కూడ దీనిని elected post చేయటానికి చాలా ఉంటుందేమో తెలియద ప్రభుత్వముతో సంప్రదించమని ప్రభుత్వాన్ని కోరుకున్నాను. వారు ఈ post కు election పెట్టవలసిందని చెబుతారా, దీని క్రింద అయ్యే ఖర్చు

చరతి శ్రేష్ఠః తత్ర దేవేతరేజనః" అని ఉన్నది. అంటే పెద్దవాళ్ళు ఎంత మంచిపని చేస్తారో తక్కినవారు కూడ అంత మంచిపని చేస్తారట. అట్లాగే ఉన్నతోద్యోగి యైన గవర్నరు తన జీతము, తనక్రింద అయ్యే ఖర్చు తగ్గించుకుంటే, క్రింద వారుకూడ తగ్గించుకుంటారు. అదేవిధముగ మంత్రులు కూడ చేస్తే, క్రింది ఉద్యోగస్థులు తగ్గించుకుంటారు. గవర్నరు ఎట్లాగో తన జీతములో 10 పరసెంటు తగ్గించుకుంటానని అన్నారు. అదేమోదిరి మంత్రులు కూడ జీతములో 10% లేక 20% తగ్గించుకుంటే మంచిది. తగ్గించుకోలేము అని అంటే, అది ప్రయోజనము లేదు. ఖర్చు యథాప్రకారమే జరిగిపోతుంది. నా ఉద్దేశ్యములో గవర్నరుగారు 10% కు తగ్గింపుకు voluntary గా ఒప్పుకుంటున్నప్పుడు మంత్రులకూడ voluntary గా 500 రూపాయలు తీసుకోటానికి ఒప్పు కోవడము అవసరమని అంటున్నాను. పై ఆఫీసర్లు అందరు, మంత్రులతో సహా తమ ఇష్టము వచ్చినట్లు ఖర్చులు చేస్తూఉండి, క్రిందివారిని తగ్గించు కోండి అని చెప్పడము న్యాయము కాదు. మంత్రులు తమ ఖర్చులు తగ్గించుకుని ఇతరులను తగ్గించుకోమని చెబితే, దానియందు విలువ ఉంటుంది. అది న్యాయమైన సలహాగా ఉంటుంది. కాబట్టి మంత్రులు 500 రూపాయల జీతము పుచ్చుకోటానికి ఒప్పుకోండని అంటున్నాను కాదు అంటారా, జీతములో voluntary cut 10% కో 20% కో ఒప్పుకోమని కోరుతున్నాను. తరువాత మంత్రుల పర్యటనలు చూస్తే చాలా విచిత్రముగ ఉంటున్నవి. వీరందరు ఒక్కొక్కప్పుడు ఒక్కసారిగా గుంటూరులో కనబడుతుంటారు. సరే, వీరు అందరుఒకే చోటులో ఉన్నప్పుడు, వాళ్ళ క్రింద ఆఫీసర్లు అందరు వారు వెళ్ళిపోయేదాకా వారిచుట్టూ తిరుగుతూఉంటారు. మేము ఆఫీసులకు వెళ్ళితే అక్కడ ఒక్కరుకూడ కనబడరు. అలాంటప్పుడు administration ఏమవుతుంది? అలాంటి సమయములో administration అంతా విడిచిపెట్టి మంత్రుల చుట్టూతిరుగుతూ ఉంటే, administration paralyse కాక ఏమవుతుంది? అందువల్ల మంత్రులందరు ఒకే సమయములో ఒకే చోట పర్యటించడముకంటే, జిల్లాలను కొన్ని భాగములు గ విభజించి, పర్యటన చేయటానికి ప్రారంభించుతామన్నారు. Administration dislocate కాకుండాపోతుంది. ఆయా సమయములలో వారు ఆఫీసులలో చేయవలసిన పని అంతా కమిటీలకు పెట్టితే, అంతా pending గా పెట్టడము సబబుగాలేదు. అది సరైన పద్ధతి కాదంటున్నాను. ఈ విధముగ విభజించుకుని ఒక్కొక్కరు ఒక్కొక్కచోటుకు పర్యటనకు పోదాదా అది అడిగాము. ఆవిధముగ త్వరలో యిక ముందస్తుంచి అయినా చేస్తే బాగా ఉంటుంది. ఈ విధానములో మార్పు వెంటనే చేయాలని అంటున్నాను.

ఇక రాష్ట్రపరిపాలన ఎట్లా జరుగుతున్నదని ఆలోచిస్తే, దీనిలో అనేక శాఖలు ఉంటున్నవి. ఇన్ని శాఖలు ఎందుకో బోధపడడములేదు. ఇవి అన్నీ ఒకచానిలో ఒకటి merge చేస్తే మంచిదని అనిపిస్తుంది. Administration కూడ చురుకుగా సాగే అవకాశము ఉన్నది. ఈ దినమునచూస్తే మూడు కమిటీలను ప్రభుత్వము ఏర్పాటుచేసింది. ఈ మూడింటికీకూడ మన బ్రహ్మానంద రెడ్డిగారే అధ్యక్షులుగా ఉండేటట్లు ఏర్పాటుచేశారు. ఇందులో ఒక కమిటీకి పేరు Axe-Committee అన్నారు. రెండవది ఉద్యోగస్థలజీతాలు తగ్గించేది ఎట్లాగు అని ఆలోచిస్తుంది. ఇక మూడవది అసెంబ్లీ మెంబర్లకు జీతాలు పెంచేది ఎట్లాగు అనేది ఆలోచిస్తుందట. ప్రభుత్వానికి అధికారము ఉన్నదిగనుక అసెంబ్లీ మెంబర్లకు జీతాలు పెంచటానికి ప్రభుత్వము చూస్తున్నది. అయితే Economy Committee వేశారెందుకు? ప్రభుత్వము యొక్క ఖర్చు తగ్గించాలని Economy Committee ని వేశామని ఒకవైపున చెబుతూ, మరొక వైపున అసెంబ్లీ సభ్యుల జీతాలు పెంచుతామనిచెబితే అర్థమేమిటి? అయితే economy observe చేయ నక్కరలేదంటారా? ఒక్కొక్కప్పుడు ఖర్చు తగ్గించటానికి economy observe చేయవలసిందే అంటారు. నిజమే. Observe చేయ వలసిందే. Economy, efficiency రెండుకూడ కావలసిందే. ఇవి రెండు సమానముగ నడిచినప్పుడే Administration బాగా నడుస్తుంది కాని, ఒక్క economy మాత్రమే observe చేస్తే చాలదు. Economy observe చేయండి అనిఅంటే, క్రిందఉన్న చిన్నతరగతి గుమాస్తాలను, జవానులను తగ్గిస్తామని అంటారు. ఎంతో అనవసరపుఖర్చు అవుతున్న Revenue Board ను తీసివేయమనిఅంటే, అది అట్లాగే ఉండాలని అంటారు. అది ఉంచడము అనవసరము. దీనిని ముందు తీసివేయండి. ఇప్పటి కిప్పుడే తీసివేయటానికి వీలులేదంటారా, కనీసం మెంబర్లను ఎక్కువగ చేర్చకండి. Economy Committee పేరుతో Secretariat లో ఉన్న sections ను కొన్ని తీసి వేశారు. తెలియజేస్తూ మెంబర్లు తక్కువగ ఉన్నారని గుర్తు యింకోకరిచి వేయడమనేది సహజమైనది. ఏమయినప్పుడు ఉన్నది. ఈవిధముగ మెంబర్లను పెంచుతూపోతే ఇది economy క్రిందికిపోదు. Top load ను పెంచడమే అవుతున్నది. మంత్రులు తమజీతాలు తగ్గించుకోకపోగా, శాసన సభ్యుల జీతాలు పెంచుతామనిఅంటే, ఇక economy అనేది ఏక్కడ ఉన్నది? ఈ విధముగ జీతాలు M. L. A. లకు పెంచితే వారికి ప్రజలలో ఉన్న కోర్కె గౌరవము పోగొట్టుకోటానికి మార్గమని మాత్రము గుర్తించండి. మంత్రుల జీతాలు తగ్గించుకోమని శాసనసభ్యులు కోరుతున్నప్పుడు జీతాలు పెంచితే, ఇక సమమైనను తగ్గించుకోమని ఆదేశము అడిగితే, తీసుకు పెంచాముకదా.

మేము ఎందుకు తగ్గించుకోవాలి అని చెప్పవచ్చునని అట్లా చెప్పటానికి పిలుగా మంత్రులు యీ ఎత్తుపత్తినారని అనుకోటానికి అవకాశము ఉన్నది. అమెరికాలో మెంబర్ల జీతాలు పెంచటానికి ఆలోచన జరిగినప్పుడు, క్రింది ఉద్యోగస్థులు "మాకు ఈ జీతాలు చాలు, మేము హాయిగా బ్రతకగలుగుతున్నాము" అని చెప్పినప్పుడే, అలా చేశారు. అందువల్ల ఇక్కడ క్రింది ఉద్యోగస్థులు, చిన్న చిన్న జీతాలవారు మా జీతాలు మాకు చాలు అని చెప్పేటంత వరకు M. L. A. లకు జీతాలు పెంచవద్దు, అది న్యాయము కాదు అని నా అభిప్రాయము. ముందు మంత్రుల జీతాలు తగ్గించుకొండి. Economy Committee ని వేసిన ఉద్దేశముకూడ ప్రభుత్వములో ఎక్కడెక్కడ wastage ఉన్నదో అది తగ్గించటానికే వేశారు కాని, Economy Committee పేరుతో సిబ్బందిని తగ్గించటానికి కాదు. ఈ రోజున administration ఎట్లా నడుస్తున్నది? ప్రభుత్వోద్యోగస్థులలో అందులో ముఖ్యంగా provincial officers లో చాలామంది Integrity ఉన్నవారు ఉన్నారు. లేకపోలేదు. Integrity ఎప్పుడైతే ఉన్నదో, అప్పుడే న్యాయపరిపాలన కనబడుతుంది. ప్రజలలో ఎవరికైనా ఇష్టము కాకపోతే, వారికి తగినట్లు వ్యవహరించకపోతే, వారి influence తోటి ఆ ఆఫీసరును అక్కడ ఉండనివ్వకుండా transfer చేయిస్తున్నారు. Transfer చేయడం, loophole లో పారవేయడమే అని అరుగుతున్నది. ప్రభుత్వములో influence ఉన్నవారి ఇష్టప్రకారముగా గాని, వారికి అనుకూలంగాగాని కలెక్టరు నడుచుకోకపోతే, ఇక ఆ కలెక్టరును ఆ జిల్లానుంచి transfer చేయడమే జరుగుతున్నది. ఈ విధముగ చేయడమువల్ల Provincial Officers కు administration లో interest పోతున్నది. దీనివల్ల administration దెబ్బతింటున్నది. వీరితోబాటు Provincial Officers ను కూడ transfer చేయడమువల్ల administration సరిగా నడవడములేదు. కాబట్టి local గా ఎవరికి ఎలాంటి influence ఉన్నను, ఎవరికి ఎలాంటి వత్తిడి తగిలివా, ఆఫీసర్లు integrity తో పనిచేసేవారని ఆయా చోట్లనుంచి, తప్పకుండా తప్ప transfer చేయకూడదు. జిల్లాలో administration సరిగా నడవకపోవటానికి కారణము మరొకటి కనబడుతున్నది. గ్రామాలలో ఏ జాబి ప్రవీంట్ చేయబడినా, ఏ చెట్టువుకు నీరు పెట్టబడలేదన్నా, ఏ కాజువనంబి నీరు ఉపయోగించుకోవాలన్నా, ఒక Co-operative Society register చేయాలన్నా ఇలాంటి చిన్న చిన్న విషయములలో కూడ ఆర్డర్లు యిక్కడ మంజూరు కావాలి. Cabinet level లో ప్యాసు అయి రావలసివస్తుంది. ఇది ముఖ్యమంత్రి మేము అడిగితే, "మమ్ములను ఏమి చేయమంటారు" అట్లు రాలిపోయింది. ఇది ముఖ్యమంత్రి మేము అడిగితే, "మమ్ములను ఏమి చేయమంటారు" అట్లు రాలిపోయింది. ఇది ముఖ్యమంత్రి మేము అడిగితే, "మమ్ములను ఏమి చేయమంటారు" అట్లు రాలిపోయింది.

ఈ విషయంలో మేము ఏలాంటి జోక్యము కలిగించుకోవటానికి వీలులేదు" అని జవాబు చెబుతారు. ఇక్కడ Secretariat లో చూద్దామా Secretaries, Dy. Secretaries, Assistant Secretaries, ఈ విధముగ వారికి యిష్టము వచ్చినంతమందిని తమ పని తగ్గించుకోవటానికి వేసుకున్నారు. ఇంతమందిని వేస్తే, ఇక economy అంటే అర్థమేమిటో బోధపడడము లేదు. ఎక్కడ చూచినా overburdened charges, top-heavy expenditure, అనవసరపు wastage కనబడుతున్నది. ఈ excess expenditure తగ్గించడము మంచిది.

తరువాత Planning విషయము తీసుకుంటే ఇది ఒక programme ప్రకారము జరిపించాలి. Development ను గురించి ప్లాను ఉన్నదికాని దీనిని practical గా వర్కు చేయటానికి లేదు. Departments మధ్య co-ordination అనేది ఏవిధముగను కన్పించదు. దీనివల్ల plan కార్యక్రమములు అలస్యముగ జరుగుతున్నవి. కార్యక్రమములు జరిపించటానికి ఉత్తరవులు అలస్యముగ వెస్తున్నాయి. సంవత్సరము అంతా పూర్తి అయిపోయి చివరికి ఏ ఫిబ్రవరి సెల తీరుకో, మార్చి సెలలోనో ఆరంభము చేయడము మొదలుపెట్టుతారు. మార్చి సెల పూర్తి అయ్యేలోగా యీ పనులు పూర్తి చేయాలంటారు. అందువల్ల త్వర త్వరగ పనులు పూర్తిచేయటానికి ప్రయత్నించడము జరుగుతున్నది. Local Development Works ఈరోజు కూడ ఇచ్చారు. మనము ఇప్పుడు మార్చి సెల ఆరంభములో ఉన్నాము. ఇప్పుడు చేయడము మొదలుపెట్టే, యీ పనులు ఏప్పటికి పూర్తి కాగలవు? ఇచ్చినందుకు నేను విచారించడములేదు. ఇవ్వవద్దని చెప్పనుకాని ఆ ఇచ్చేకొరకు ఒక planned programme ప్రకారము ఇవ్వాలంటాను. వాటికి ఇచ్చేటప్పుడు Administrative Sanction తోటి ఇవ్వకము మంచిది. Administrative Sanction తోటిగా పనులు పూర్తిచేయడం వల్ల కొంతమవుతుంది అన్నీ కూడ ఒకేసారి అందివల్ల కష్టపడదు. ఆవిధముగ చేసినప్పుడే ఆ పూర్తి చేయటానికి వీలు అవుతుంది. ఆవిధముగ జరిపించకపోతే మాత్రమే planning జయప్రదముగ సాగించటానికి వీలుకాదు. క్రమశ్చక్రితో జరిపించుకోతే రాష్ట్రములో ప్లాను కార్యక్రమము దెబ్బతిన్నట్లే. రాష్ట్రములో ప్లాను దెబ్బతించే, మన ఇండియా దేశము మొత్తము అంతటా ఈ ప్లాను దెబ్బతిన్నట్లే ఇండియా దేశములో plan దెబ్బతిన్నది ఇకరచేయాలి అనిపై వారు వెళ్ళినారు. కాబట్టి planning programme లో ఏమి జరగవలసివచ్చింది. రానుండ వుండాలి. Provincial Secretariat లో అయితే ఏమిషముదాకా కా

చేయ్యరా అని మెడమీద కూర్చుని చేయించడము జరుగుతున్నది. ఇలాంటి పద్ధతి సరైనదికాదని చెప్పవలసివస్తున్నది. కాబట్టి ఈ planning విషయములో ప్రభుత్వము ఒక policy పెట్టుకుని, దాని ప్రకారము పనులు జరిపించకపోతే planning తప్పక దెబ్బతింటుందని హెచ్చరికచేస్తున్నాను.

తరువాత ఉద్యోగస్థల ప్రమోషన్సు విషయముపూస్తే క్రిందివానిని పైకి వేయడం, సీనియర్ గా ఉన్నవాడిని జూనియర్ గా చేయడము జరుగు తున్నది. ఈ విషయము కైటికి రాకుండా cabinet level లో దానికి సంబంధించిన files మంత్రులే స్వయంగా సంతకాలు చేశామంటుంటే ఎట్లా? విషయము కైటికిరాకుండా చేస్తున్నారు. ఇది న్యాయమైన పద్ధతिकाదు. ఈ విధముగ చేస్తూంటే ఇక administration సరిగా జరగాలంటే ఎట్లా జరుగు తుంది? ఈ విధానమువల్ల seniors కు పనిలో interest లేకుండా చేస్తున్నట్లేనని చెప్పాలి. ఇలాంటిపద్ధతి అవలంబించవద్దని అంటున్నాను. Administrationలో efficiency కావాలని కోరుకుంటున్నాము. ప్రభుత్వోద్యోగస్థులలో integrity expect చేస్తున్నాము. మన ఆంధ్రప్రదేశ్ స్టేటు ముందుకు రావాలంటే, మనది efficient state అనిపించుకోదలిస్తే, ఉన్నతస్థాయికి పోవాలంటే యిలాంటి అవకతవకవిధానము మార్చుకోవాలి ప్రయత్నించాలని అంటున్నాను.

తరువాత ప్రభుత్వం State Aid to Industries అనేదాని క్రింద ఇచ్చిన ఋణములు ఎలాంటివో మనవిచేస్తాను. ఇంతవరకు ప్రభుత్వము ఇచ్చిన ఋణములను గురించి అలోచిస్తే ఒక్కొక్కప్పుడు ఆశ్చర్యము వేస్తుంది. ఇచ్చినవి వేటికంటే, పిండిమరలు పెట్టుకోవాలి, Printing press పెట్టుకోవాలి- ఇలాంటి చిన్నచిన్న వాటికి ఋణములు ఇచ్చారు. పోనీ ఇచ్చినవి అయినా తిరిగి వసూలు చేస్తున్నారంటే, అదికూడ కనిపించదు. మొఖమాటము ఉన్నచోట వసూలు చేయకుండా వదిలివేస్తున్నారు. తక్కినవారివద్దనుంచి వసూలు చేస్తున్నారు. ఇదికూడ Land Revenue recoveries పద్ధతిప్రకారము వసూలు చేస్తున్నారు. అదికూడ సంతోషమే. అంతవరకైనా వసూలు చేస్తున్నాడు. ఈ వసూళ్ళు బిల్లాలలో కత్తెవర్లు తహశీలుదార్లకు విడిచిపెట్టారు. వాళ్ళు వసూలుచేస్తూ మొఖమాటము ఉన్నచోట ప్రభుత్వములో influence ఉన్న వారిమీదకు పోవడము లేదు. తక్కినవారిని వత్తిడిచేసి వసూలు చేస్తున్నారు. తాదేమిగూడెం తాలూకాను ఉదాహరణగా తీసుకుని చెబుతున్నాను. అక్కడ 10 వేలు, 20 వేలు, 30 వేలు, ఈ విధముగ ఒక సంవత్సరములనాగా వసూలుచేయవలసివచ్చినా misappropriate చేస్తే, వారిమీద కేసు పెట్టలేదు. దిబ్బి అయినా వసూలు చేయరు. సత్తెవర్లు వాళ్ళవారిమీద ఇలాంటి

తరువాత జిల్లాలో మునిసిపల్ పరిపాలనగురించి చెబుతాను. మనము decentralization కావాలని కోరుతూ ఉన్నాము. మునిసిపాలిటీలలో కాంగ్రెసు ప్రభుత్వానికి సంబంధించిన మనిషి election లో గెలిచివచ్చి కూర్చుంటే, no-confidence motion వస్తే, అది గెలిస్తే తన్ను దింపుతారేమోనని ఆందోళనము. ఏమట్లకము కలిగినట్లుగా దానిని supersede చేయించుకుంటాడు. అలాంటి అగౌరవము పడకుండా తప్పించుకోటానికి ప్రయత్నిస్తాడు. ఇలాంటిదే విశాఖపట్టణము మునిసిపాలిటీ విషయములో జరిగింది. ఆ మునిసిపాలిటీకి శ్రీ భానోజీరావుగారు ఛైర్మనుగా ఉన్నారు ఆయనమీద no-confidence motion వచ్చేటప్పటికి, దానిని supersede చేయించుకున్నాడు. వైగా తనే supersede చేయించినట్లుగా papers లో వేయించుకున్నాడు. Indian Express paper చూడండి. భానోజీరావుగారు ఆ మునిసిపాలిటీని supersede చేయించినట్లుగా ఆ పేపరులో వ్రాయబడింది. అబద్ధమో తెలుస్తుంది. దీనినిబట్టి ఏమని మనము అర్థముచేసుకోవాలి ఆయన ఛైర్మనుగా ఉండే అర్హతలేనివాడు గనుక, no-confidence motion వచ్చింది. అది ఎలాగో నిర్ణయించిన position తారుమారు కాకుండా చూచుకున్నాడు. మరలవస్తే తనను తప్పకుండా ఓడిపోతాను, unseated అవుతాను" అని భయపడి "ఓ మంత్రివర్గమా! మీరు నన్ను రక్షించండి అని కోరాడు గనుక ఈ బాధ అంతా ఎందుకు? ఇలాంటి అగౌరవము నుంచి తప్పించటానికిగాను దానిని గవర్నమెంటు administration లో ఉంచుకోవచ్చునని, supersede చేస్తే సరిపోతుంది అని ఆశించేవారు. వేరే ఏ సెద్ద మునిసిపాలిటీల విషయము అటు ఉంచండి. ఇక్కడ ప్రభుత్వానికి సాధ్యమైనా జిల్లాలోని, మాచర్ల పంత్తాయజిల్లాల్లో విషయములు ఉన్నాయి. దాని కాంగ్రెసు పార్టీ వారి మనిషి ప్రోడెంటుగా ఉండకపోవడము వల్ల "మాడు" అని అంటున్నారు. దీనినేగానో "మాడు" అని అంటున్నారని చెప్పినాడే రెండవో

తిరుపతి మునిసిపాలిటీ విషయములో ఏమి జరిగిందో చూడండి. ఇంకా ఇలాంటివి అనేకము ఉన్నవి. చాటి అన్నింటినిగురించి చెప్పాలంటే పైము చాలదు.

తరువాత జిల్లాబోర్డుల పరిపాలన విషయమునూస్తే, అక్కడ ఉన్న దంతా centralization యే. జిల్లాబోర్డుల పరిపాలనంతా ప్రభుత్వము తన చేతిలో పెట్టుకుని అక్కడ elected representatives ను లేకుండా చేశారు. Elected representatives లేరు. అడిగితే జవాబు చెప్పేవారు లేరు. కలెక్టరును ఆ పని చూడమన్నారు. ఆయనకు పైము చాలదని, ఆయనకు P. A. ను ఒకరిని ఇచ్చారు. That P. A. is all powerful ఆయనను ఏదైన విషయమునుగురించి అడిగితే, "నేనేమి చేయనండి? మాకు ఎన్నో పనులు ఉన్నవి, ఏదో చేసుకుంటాము, మా పని మమ్ములను చేసుకోనివ్వండి, పైనుంచి ఆర్డరు వస్తూఉంటుంది, ఆ ప్రకారము చేస్తూ ఉంటాము, అంతకంటే నేనేమి చేయలేను" అంటారు. Appropriation of accounts లో ఏదైనా తప్పుఉన్నదని చెప్పినప్పటికీ, వివేదిక్కు లేకుండా పోతున్నది. ఈ బోర్డు పరిపాలనను decentralize చేస్తామంటున్నారు. ఏదో బిల్లు వస్తున్నదని చెబుతున్నారు. సంతోషమే, రావలసిందే. కాని అది ఏవిధముగ వస్తున్నదంటే, అందులో కలెక్టరును ప్రెసిడెంటుగా చేశారట. కాని నేను ఒక్క సలహా ఇవ్వదలచాను. ఆ ప్రకారము చేసేటటులు కలెక్టరును Secretary పదవిలో Executive Officer గా ఉంచి, ప్రెసిడెంటును elected representative గా తెచ్చి, తక్కిన District Officers ను అందరినీ subordinates గా ఉంచి పని చేయించేపద్ధతిలో బిల్లును తేవాలంటున్నాను. Adult franchise ద్వారా ప్రెసిడెంటును, members ను అందరినీ ఎన్నుకొని ఒక council గా form చేయాలి. దానికి కలెక్టరును Secretary పదవిలో Executive Officer గా ఉంచాలి. తక్కిన District Officers ను subordinates గా చేయాలి. ఆ విధముగ జరిపితే, అప్పుడు సరియైన democratic విధానములో పని జరుపుతున్నారని చెప్పవచ్చు. అదే నిజమైన decentralization అని చెప్పవచ్చు. ఆ విధముగ జరిగిన రోజునకే జిల్లా బోర్డుల పరిపాలన అంతా కేంద్రీకరణ వాయిదా పడిందని అయినట్లు చెప్పగలుగుతాము.

తరువాత Financial Directorate అని ఒకటి తెచ్చి పెట్టారు. నుంచి కే ఆదినరకు Revenue Administration క్రింద ఉన్న treasuries ను తీసివేసి Financial Directorate క్రిందకు తెచ్చారు. దాని ఉన్నదు తీసివేసి ఏమిటంటే, అందులో ఆదినరకునుంచి వచ్చే సేవలకు promo-

కుండా, ఇదివరకు ఎప్పుడో Auditor General Office లో retire అయిన వారి నందరినీ తెచ్చి ఇందులోకి వరసగా చేర్చుతున్నారు. అందువల్ల జరిగే నష్టమేమిటంటే— ఆఫీసులోనివారికి encouragement లేకపోవడమువల్ల interest లేకుండా పోతున్నది. పైగా, వారందరు వచ్చి వీరిమీద పెత్తనం చలాయించడము, boss over చేయడము జరుగుతున్నది. అలాంటప్పుడు పని ఎట్లా నడుస్తుంది? ఆ వచ్చినవారికి యీ administration తో ఎలాంటి సంబంధము లేదు. అందువల్ల చిక్కులు వస్తున్నవి. ఇది అంతా అటుంచి ముందు ఈ బడ్జటును తయారుచేసే విధానము మార్చాలంటున్నాను. British వారి imperialistic విధానముతో తయారుచేసిన budget ఏ విధముగ ఉన్నదో, అదేప్రకారము ఈ బడ్జటును తయారుచేసే మా చేతి కిస్తున్నారు. మొన్నటి దినముమన నలసినహాస్యాచావుగారు budget పుస్తకము తెచ్చి యిది ఏమిటండి? అర్థము కాలేదన్నారు. ఇది British వారి imperialistic విధానములో తయారుచేసిన బడ్జటు మాదిరి బడ్జటు అని చెప్పాను. జనము పెరిగితే, దానినిబట్టి tax పెరగజాలదు. నన్ను పెరిగితే ఆదాయము పెరగనవసరమిద్దనాదు. అందుకే పెరిగినందుకే ఆంకెలను, యీ సంవత్సరము వేసిన ఆంకెలను పోల్చిచూశాను. ఈ సంవత్సరము taxation ద్వారా వచ్చిన ఆదాయము పెరిగినట్లు కనబడుతున్నది. నిజానికి ఈ ఆంకెలలో పొరబాట్లు ఏమైనా ఉన్నవా అనిపిస్తుంది. ఈ ఆంకెలు చూస్తే క్రిందటి సంవత్సరపు ఆంకెలు యీ సంవత్సరము ఎక్కించడమో తగ్గించడమో కనబడుతుంది. మొన్నటి దినము Budget Memorandum మా చేతి కిచ్చారు. దీపార్థమెంతలుంచి యింకా figures రానందువల్ల అంచనా figures ను వేసి print చేశామని అందులో వ్రాయబడి యున్నది. అంచనా యీ అంచనా ఆంకెలు ఎక్కడినుంచి తెచ్చివేశారు? దీనివల్ల ఏమని అంచనా వేసుకోవాలి? అసలు నిజమైన financial position ఏమిటి? దీనిని means and means position ఏమిటి? దీనిని figures ప్రకారము ప్రకటించితే అసలు అంచనా వేసినా ఉన్నామంటుకు నిజంగా వసూలు కావలసిన సొమ్ము అంతగా ఉన్నది అయి, ఆ ప్రకారము ప్రభుత్వము నడుస్తున్నదా? అని అడుగుతున్నాను. ఒక్కొక్కప్పుడు ముందు సంవత్సరానికి కూడ యివే ఆంకెలు వస్తూ ఉంటాయి. ఈ విధముగ వేయడమువల్ల బడ్జటు అంతా తికమకఅయి తయారుచేస్తున్నట్లుగా అనుమానము ఉన్నది. కారణము కనబడుతున్నది. చాలాటి ఇక ముందునుంచి అంచనా ఇదివరకు ఉన్న పాతకాంట్రీ బడ్జటువిధానాన్ని మార్చి పేర్ Democratic Socialistic విధానములో యీ బడ్జటును తయారుచేయాలని ఆంకెలను ఆ విధముగ తయారు

చేయకపోతే మాత్రము ప్రభుత్వము యొక్క actual financial position ఏమిటో తెలియదు కాబట్టి నూతన పద్ధతిలో బడ్జటును రూపొందించమని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతూ, అధ్యక్షులవారికి నా ధన్యవాదములు సమర్పిస్తున్నాను.

Sri P. Anthony Reddy (Anantapur) : Mr. Speaker, Sir, various views have been expressed about the working of the Heads of Departments and about the work of the Ministers also. Some have been criticizing them down-right, others have been praising them. But, unfortunately as the proverb goes, "the devil must be given his due"; even our opposition members ought to have mentioned at least a few of the salient points of the achievements made by the Ministry as well as the Heads of Departments. As every one of us knows, our State has been progressing, progressing from the time we got independence and year after year we have been progressing more than the previous year. I don't think this is the time for us to enumerate the various things that the Government have done. We have got more irrigation schemes executed and a number of them are being executed now, and so many other schemes have been planned. There are also power schemes. A number of power schemes have been executed, some are being executed and some are being planned. And in the field of education, there has been vast improvement, but I reserve my statistical figures for the Education Demand. Therefore, just to criticize down-right that things are bad, I think, is not quite proper. But, still I feel that this is not the time for us to be self-satisfied. Our country had been neglected for years, rather for centuries together and within the short period of 10 or 12 years it would not be possible for any Government to improve and show real progress. What we have done is but just a fraction of what we ought to have done. Therefore, though we are feeling that we have done much, still it is not time to be quiet and be self-satisfied. Of course, there are lot of difficulties, which if only they are improved, our progress would probably be much better. Some of our friends have been criticizing that the Ministers are touring too much, but I feel that the Ministers' tours are necessary. Only the manner of these tours should be different. Now, when a Minister comes to a District and

usually all the District officials are after him. The Ministers should come to the Districts, not to gather opinion from the officials, but rather to get opinion from the public. They should not be satisfied by being in the Headquarters alone and getting some addresses and so on ; rather, they should make surprise visits to offices and find out if the work is being done properly. They should make surprise visits to villages and see if the planning work is being done properly. They should go about mixing with people and gather real information about the working of the administration. If this is done, Sir, I am sure, the Ministers' tours will be absolutely necessary and will be really beneficial to the progress of the country.

In our real progress, Sir, there are two stumbling-blocks. One is the administrative set-up we have and the other is the red-tapism we have in our administration. These two things are the relics of the British imperialism which are rather retarding our progress. Though our officials - most of them - have of late changed their views and feel that power is given to them just to serve the people, still a good number of them think that they are the agents of the British imperialists rather than the agents of the Government. They show their power on the poor people. There is great need among our officers to change their outlook. During the British regime, our officers were, as it were, the bosses of the people; they were the rulers of the people; they were, as it were, the agents of the British imperialism, but after independence, things have changed. Our officers should realise that now they are not the masters but are the servants of the people and that power is given to them not to rule over the people but to serve the people. We have a number of officers of this type, but unfortunately the per centage of these officers is not much. So, we want that our officers should change their outlook and realise that they are the servants of the people and that power is given to them to serve the people and to work for the progress of the country.

The second great stumbling block for our progress is red-tapism. That every one of us knows. The British instituted this type of administrative procedure only to retard work and naturally they needed it! But now,

we want our work to proceed quickly and things must be done immediately. For instance, if a paper is to be sent to the Secretary, it must go through the Deputy Secretary, Assistant Secretary, Superintendent, U.D.C. and lastly L.D.C. Again, it must go back from the Secretary, in the same manner. That means, the same paper has been handled by half-a-dozen people in one office and then from the Secretariat the paper probably goes to the Revenue Board where it undergoes the same procedure; it then goes to the Collectorate where also it undergoes the same procedure; then to the R.D.C.; the Tahsildar; and lastly to the village. Thus you see the amount of waste of energy of all these people for doing the same work and the amount of time that is lost. There is great need to change this red-tapism. Last year, when I raised the same point, our Chief Minister promised to see whether something could be done in this connection but I still feel it is only a promise. At least this year, I am sure, he will see that these things are rectified to a great extent.

There is another anomaly in our administrative procedure. For instance, if the Director of Medical Services, an expert man with ripe experience, sends a proposal to the Government, it goes to the Secretary, but the Secretary does not deal with this paper; he passes it on to Assistant Secretary, then Superintendent then U.D.C. and lastly L.D.C. What is the status and experience of a D.M.S. and a L.D.C.? The latter is just a fresh graduate from the college without any experience and he has to study the proposal of the D.M.S. and then pass remarks! I think this is something disgusting. This system ought to be immediately stopped. This can be done only by one method, namely, the D.M.S., rather every Head of the Department, should be given the status of at least Joint Secretary at the Secretariat level. Then the Secretary can discuss this matter with the D.M.S. and if there are some minor things, they can be rectified later on. It is here where there is the greatest need for reform. These three things are retarding our progress; they are wasting the energy of our staff and at the same time, delaying papers. If they are rectified, I am sure, our progress will be much better than what it is and there is no doubt that we can enhance the rate of progress.

I now wish to make some reference about the Planning Department. The Planning Department was started by the National Government after the British left our country. Even in this department, red-tapism and defective administration have entered into. I feel that in the Planning Department greatest emphasis is paid for employment work rather than for doing work in the villages. A number of our Planning officials still feel that they are the bosses of the people. In Planning Department, Sir, I personally feel that it will be much better to take direct recruits rather than taking people from the Revenue Department or any other department. The latter are accustomed to one type of work and they have got certain outlook which they are not able to change once they enter the Planning Department. If I remember correct, in the N.E.S. Blocks, there are at least 8 officers and I feel these officers have very little to do except probably to cook up bogus statistics. My own experience, Sir, is that the planning statistics are at least 80% bogus and everybody feels satisfied after seeing these bogus statistics. This ought to be changed. Mere paper records will not improve the country. What we want is actual work done on the spot and in the villages. So, this preparation of statistics should be strictly controlled.

Sir, I thank you for giving me these few minutes and I only pray that as my special subject has always been education you will be pleased to give me at least 20 minutes while discussing Education Demand. May God bless you, Sir.

BUSINESS OF THE HOUSE

Mr. Speaker: Now, I have to make an announcement. There is a letter from 3 members which reads:

"We, the under-signed members have resigned from the Socialist party and joined the Congress party. We therefore request you to provide us seats in the Congress Benches:

G. Ganga Reddi

K. Muthiam Reddi

K. Ramulu Reddi

(APPLAUSE FROM CONGRESS BENCHES)

శ్రీ జి. గంగారెడ్డి : శ్రీ ముత్యంరెడ్డి, శ్రీ రాజమల్లగారలు కాంగ్రెస్ తెజస్వీచర్ పార్టీలోకి వచ్చారు. ఇది సరేనా?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : అవునండి.

శ్రీ ఆర్. నారాయణరెడ్డి (భోన్ గిర్) : మాకు ఆశ్చర్యం కలగడానికి, ఇది క్రొత్త విషయం ఏమీ కాదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఆశ్చర్యమని ఎవరు అంటున్నారు ?

BUDGET FOR 1959 - 60

VOTING OF DEMANDS FOR GRANTS

DEMAND No. X- Heads of State, Ministers and Headquarters Staff.

*శ్రీ కె. పున్నయ్య (చీపురుపల్లి - రిజర్వుడ్) : అధికారా ! ఇటీవల జరిగిన చర్చల ఫలితంగా పునాది సిద్ధమైన కొన్ని సమస్యలు ఉత్పన్నం అవడం చాలా సమంజసంగానూ, సంతోషంగానూ ఉన్నది. ప్రతిపక్షం యొక్క సహకారాన్ని గూర్చి ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రస్తావించడం నాకు విజయంగా మారింది. ఇప్పుడు మనం దేశ పునర్నిర్మాణ కార్యక్రమంలో నిమగ్నులమై ఉన్నాము. కాబట్టి ప్రభుత్వపక్షం ఈ సహకారం విషయంలో ఎక్కువ శ్రద్ధతీసుకోవడం అవసరం.

కొన్ని fundamental తేడాలు ఉంటే ఉండవచ్చు. కాని కనీసపు అగ్రిమెంటుమీద, అందరికీ సంబంధించిన విషయాలలో, సహకారం తీసుకొనుటకు, అభిప్రాయ భేదాలకు తావులేదని అందులో చిక్కులు ఏమీ ఉండవని నాభావము. Taxation measures ము తీసుకొనే సందర్భంలో, ప్రభుత్వ ప్రతిపక్షాలమధ్య అభిప్రాయభేదాలు ఉండవలసిన పనిలేదు. అలాగే విద్యా సంబంధమైన విషయాలలోను, ఎకనమిక్ అండ్ సోషల్ వ్యవహారాలలోను ప్లానింగ్ అండ్ డెవలప్ మెంటు కార్యక్రమాలలోను అభిప్రాయభేదాలు లేకుండా, ఒక common agreed plan ప్రకారం చేయవలెనని నా భావము. ఈ విషయాలలో పెద్దగా చిక్కు లేదు. అభిప్రాయభేదాలు ఉండవలసిన పనిలేదుకూడ. ఈ విషయాలలో ప్రభుత్వపక్షమే ఒక common agreement ము రావలసిన అవసరం ఉన్నది. నిర్దేశిత రీత్యా ఉన్నాడు ప్రభుత్వ ప్రతిపక్షాలకు పెద్ద తేడాలులేని సమస్యలు చాలా ఉన్నాయి. సోషలిస్టులకు అర్థమైనట్లాపన ప్రభుత్వ నిర్దేశమే. అదే ఈరోజున ప్రతిపక్షంకూడ కోరుకున్నది. అలాగే మానవత్వం, అమలు జరపాలని ప్రభుత్వపక్షం అంటే, దానిని ప్రతిపక్షాలు

కూడ హర్షిస్తున్నాయి. ఆవిధముగానే కౌలుదార్లకు రక్షణ కల్పించాలని ఉభయముల కోరుతున్నారు. ఇండస్ట్రియల్ జేషన్, లేబరు పాలసీలలో ఉభయముల ఆదర్శాలమధ్య చెప్పుకోతగ్గంత తేడాలేదు. Social Welfare, pay scales, నిరుద్యోగనివారణ మొదలైన సమస్యల పరిష్కారంలో కూడ ప్రభుత్వ ప్రతిపక్షాలమధ్య, సామరస్యం ఎక్కువగా కనపడుతున్నది. అందుచేత అటువంటి బ్రాడర్ సమస్యలపై, సిద్ధాంతరీత్యా అభిప్రాయభేదాలులేవు కనుక, ఆసమస్యల పరిష్కారానికి, ప్రతిపక్షములవారి దృక్పథాన్ని అనుసరించి ఒక common agreed plan ను తయారుచేయడం ప్రభుత్వంయొక్క కర్తవ్యం. అలా చేసినట్లయితే ఉద్రేకాలకు తావులేకుండా, దైనందిన కార్యక్రమ నిర్వహణకు ఎంతో వీలుగా ఉంటుంది. ప్రధానమైనటువంటి, రాష్ట్ర శ్రేయస్సుకు సంబంధించినటువంటి కార్యక్రమ నిర్వహణలో ఏవిధమైన చిక్కులు కలుగకుండా చూచుటకు, ప్రభుత్వం ముందుకు రావాలని నాయొక్క అభిప్రాయం.

ఇక అడ్మినిస్ట్రేషన్ లో చూచినట్లయితే రెడ్ క్రెడిట్ చాలా ఎక్కువగా ఉన్నట్లు అటువైపువారు, ఇటువైపు వారుకూడ పలుమార్లు, పలు సందర్భాలలో చెప్పడం జరిగినది. గత రెండు సంవత్సరాలుగా అందరు నొక్కివక్కాణిస్తున్నారు. దానితోపాటు నెపోటిజం, ఫేవరిటీజంకూడ ఎక్కువగానే ఉన్నాయి. వీటి పరిష్కారంలో ప్రభుత్వం విఫలతచెందినదని చెప్పక తప్పదు. ప్రతి చిన్నవిషయంలోను కూడ ఎంతో అలశ్యం జరుగుచున్నది. ఈసంగతులన్ని ప్రతి అసెంబ్లీ సమావేశాలలోను చెప్పడంజరుగుచున్నది. దీన్ని గురించి ఏమంత్ర కూడా పట్టించుకొనకపోవడం కోచనియము. అసలు అడ్మినిస్ట్రేషన్ లో జరుగుచున్న అలశ్యాలను ముందు పరిష్కరించినట్లయితే, దానికి సంబంధించిన నెపోటిజం, ఫేవరిటీజం మొదలైన వాటినిన్నిటిని పరిష్కరించవచ్చు. ప్రతి ఆఫీసులోనూ ఒక paper ను dispose చేయడానికి కొంత time limit పెట్టండి. ఆఫీసులోని పత్రాల కాగితాలన్ని రిస్పాండ్ చేయడానికి ప్రయత్నం చేసేటట్లు చూడండి. ఒక నెల కాకపోతే అప్పుడు కొంత వ్యవధి యివ్వండి. ఆ విధంగా చేసి, దరఖాస్తుపెట్టుకొన్నవారికి, ఏదో కొంతవ్యవధిలోపల జవాబు వస్తుందనే ధైర్యం కలుగజేయండి. అవసరం అయినట్లయితే కొంత stamp fee పెట్టి అయిన, delay కాకుండా చేయవలసినదిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. ఆ విధంగా delay కాకుండా చేసినట్లయితే రెడ్ క్రెడిట్ పోతుందని మనవిచేస్తున్నాను. ఇంటర్ మిడ్లెస్ట్ లేదని మంత్రులు చెబుతున్నారు. అందులో ఎంతమాత్రం సత్యం లేదు. ఒక ప్రతినీధిగా, ఒక వ్యవహారాన్ని ప్రాసెస్ అనుసరించి, తీవ్రశక్తు చేసినట్లయితే అది ఎంతమాత్రం ఇంటర్ ఫియరు అవడం కారు. అంటే ఆర్డర్లు వచ్చిన

చేయ నీ చెప్పకుండా, విషయ ని proper procedureలో represent చేసి నప్పుడ ఇంటర్ ఫెయర్ కావడంక్రింగకు రాదు. అర్బిట్రరీ procedure అవలంబించినట్లయితే, అది interfere అయిట్లు అవుతుంది. అటువంటివి చేయకూడదు. మై నుంచి మంత్రాంగియొక్క సహాయం తీసుకొని, వారి యొక్క influence ఉపయోగించుకొని చేసినట్లయితే, అది శుభకుండా ఇంటర్ ఫెయరెన్స్ క్రిందకు వస్తుంది అటువంటివి జరుగుతున్నవి. వాటిని తొలగించడానికి ప్రయత్నం చేయాలని కోరుకున్నాము. అటువంటి సెపాటిజమ్, ఫేవరిటీజమ్ తొలగించింట్లుండే, అంచగొండితనం తగ్గుతుంది. ఆ విధంగా చేసి, మంచి ప్రభుత్వమని పేరుగాంచమని కోరుకున్నాము ఆ విధంగా చేసినట్లయితే మీ ప్రభుత్వాలు చిరస్థాయిగా ఉంటాయి ఆ విధంగా ఉండాలనే నా యొక్క అభిప్రాయము. ఆ విధంగా చేయకుండా ఉన్నట్లయితే అడ్మినిస్ట్రేషన్లో morale పోతుంది. అడ్మినిస్ట్రేషన్లో morale పోయినట్లయితే ప్రజలలో అసంతృప్తి ఏర్పడి ప్రజాస్వామ్య ముగడకే భంగం వాటిల్లుతుందని మనవి చేస్తున్నాను ఈ విషయంలో ప్రభుత్వంవారు, శ్రద్ధవహించకపోయినట్లయితే చాల ప్రమ దం సంభవిస్తుందని మనవి చేస్తున్నాము అందుచేత common agreed programme ఒకటి తయారుచేసి, అందరినీ దానిక్రిందకు తీసుకొని రావలెనని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ విషయం మంత్రనిర్గం దృష్టిలో ఉంచుకో వలెనని కోరుతున్నాను.

గవర్నరుగారి పర్యటన గురించి కొన్ని విషయాలు చెప్పదలచుకొన్నాను. గవర్నరుగారి పర్యటన చాలా అవసరం అని మనవి చేస్తున్నాను గవర్నరుగారు పర్యటన చేస్తున్నప్పుడు ప్రభుత్వ కార్యకలాపాలను, ముఖ్యంగా రాష్ట్ర పునర్నిర్మాణ కార్యక్రమాలను విచారించాలని కోరుతున్నాను. ప్రాజెక్టులు మొదలైన విషయాలు వారు చూచినట్లయితే, ప్రజలలో ఉత్సాహం జనించటమే కాకుండా, అవసర దుర్వ్యయము జరుగుతుండా ఉంటుంది. ఉదాహరణకు శ్రీకాకుళంలో ఉన్న సంకీర్తిబ్రెడ్జి పనులను చూడండి, అది పడిపోయినదని ప్రజలు అంటారు ప్రభుత్వం repair చేస్తున్నామని అంటున్నారు, అది గవర్నరుగారు చూడ చూచారు. అక్కడ ఎంత waste అయిందో గవర్నరుగారు తెలుసుకొనే ఉంటారు ఒకసారి త్రివేదిగారు ఇచ్చాపురం వచ్చి C. వి. బ్లాకు చూచారు అంతవరకు అభివృద్ధి ఏమీలేదు, బ్లాకులో. త్రివేదిగారు చూచి వెళ్ళిన నరువాత ఆ బ్లాకుకు ప్రాజెక్టుతో చెరిగి, target limits దాటి function చేయడం జరిగినది.

Social activities కు సంబంధించి గవర్నరుగారు కొంతమంది శ్రద్ధ తీసుకుంటున్నారు. మా పాఠశాలపట్టణ బిల్లాలో కమ్యూనిటీ గాస్ట్ హౌస్

ఉన్నది. ఇటువంటి వ్యాధి నివారణ చేసే సంస్థలకు సహాయంచేసే నిమిత్తమై గవర్నరుగారికి డిస్ క్రెషనరీ గ్రాంటుస్ పాచ్చునే యవలసియున్నది. ఎప్పుడైనా నివారణ కార్యక్రమములో గూడా గవర్నరు గారు పాచ్చుగా పాల్గొనినట్లు లుతే దేశంలో అంటరానితనము తొందరగా రూపుమాపగలుగుతాము.

మంత్రులు కొన్ని తాలూకాలలోనే పర్యటనలు జరుపుతున్నారు. అయితే మంత్రులకు ఇచ్చిన విజ్ఞప్తులు గురించి ప్రజలకు జవాబులు అందడం లేదు. దీనివలన ప్రజలలో అసంతృప్తి ఏర్పడుతున్నది. ప్రజలు ఇచ్చిన విజ్ఞప్తులపై సత్వరచర్యలు తీసుకొన్నప్పుడే ప్రజలు సంతోషిస్తారు.

ప్రతిపక్షంవారు ఎన్. జి. బి. లను రాజకీయ స్వప్రయోజనాలకు వినియోగించుకుంటున్నారని విమర్శించడంలో సత్యంలేదు. ఎన్. జి. బి. లను ప్రతిపక్షం వారు instigate చేస్తున్నారనడం సత్యదూరం. ప్రతిపక్షంవారిని నిందించడానికే ప్రభుత్వం ఈ వాదనను తీసుకొనివస్తున్నట్లు కనిపిస్తున్నది. ప్రభుత్వం వారు ప్రతిష్ఠకోసం ప్రాకులాడక ఎన్. జి. బి. ల సమస్యను పరిష్కరించవలెనని కోరుతున్నాను.

* శ్రీ జి. నరసింహమూర్తి : అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన యీ బడ్జెట్ మాట్లాడడానికి తమరు నాకీ అవకాశం మీయడమే కాకుండా యీ రోజుననే నేను కాంగ్రెసు లెజిస్లేచర్ పార్టీలో చేరినందున నన్ను ఇచ్చటకు వచ్చి మాట్లాడమని చెప్పి ప్రత్యేకమైన గౌరవమిచ్చినందుకు తమకు నా హృదయపూర్వకమైన ఆభినందనలు తెలియజేస్తున్నాను. ఈ చర్చలను పురస్కరించుకొని పలువురు గౌరవసభ్యులు ఎన్. జి. ఓ. ల సమస్యను గురించే కేవలం ఒక రోజు మాట్లాడమని చెప్పి ప్రభుత్వం ప్రదర్శిస్తున్న విధానం చాలా కఠినమైనదని, నిర్దేశాన్నిగానూ ఉన్నదని, వారి కష్టములను యీ బడ్జెట్ మైనా యోచించడంలేదని కోరుతున్నది. గౌరవ సభ్యులు విమర్శించారు, మరి కొందరు గౌరవసభ్యులు ప్రభుత్వంపై కష్టమివేరితే సాధక బాధకాలు, వారి ఆర్థిక స్థితిపై దృష్టిలో పెట్టుకోవలెనని సూచించారు. అయితే యీ విషయంలో నాకుగల అభిప్రాయాన్ని తమ ద్వారా మనవిచేస్తాను. ఎన్. జి. ఓ. ల అందోళనను పురస్కరించుకొని గౌరవమంత్రిగారు లక్ష్యాన్ని ఉన్న పనిని పూర్తి ప్రభుత్వమూ, లేక తొమ్మిదవ గుర్తింపుతో పనిచేసిందో చూడవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

న్యాయము. ఆ విషయములలో తేడా లేదు. కాని ప్రభుత్వ వ్యతిరేక ధోరణిలో ప్రభుత్వాన్ని అలక్ష్యంచేసే ధోరణితో, వారు ఎదురుకొల్పిట్లయితే అది ప్రభుత్వానికి కాక ఎన్. జి. ఓ. లకు ఎక్కువ నష్టమని తెలియజేస్తున్నాను. వారు నిగ్రహముతో పనిచేయవలెనని మనవిచేస్తున్నాను. ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పి దానినిబట్టి ఎన్. జి. ఓ. ల పట్ల వారికి సంపూర్ణమైన సానుభూతి ఉన్నట్లు తెలుస్తుంది. ప్రభుత్వంలోని పెద్దలకు ఎన్. జి. ఓ. లకు పడుతున్న బాధలు తెలుసును. అహారధాన్యాల ధరలు పెరిగివని, జీవితావసరపస్తువుల వెలులు రోజురోజుకు అధికమౌతున్నాయని, ఎన్. జి. ఓ. లకిచ్చే జీతాలు సరిపడడం లేదని తెలుసు. తక్షణమే కాకపోయినా క్రమానుగతంగా ఒక చక్కని విధానాన్ని ఏర్పరచుకొని వారికి సహాయము చేయవలెననే ఉద్దేశం ప్రభుత్వానికి ఉన్నట్లు నాకు తెలుసు. అది చాలా ప్రశంసాపాత్రమైన విషయం. కొన్ని లక్షల మందిగా ఉన్న ఎన్. జి. ఓ. లలో నూటికి ఏ అయిదుగురో ఆరుగురో శ్రీమంతులున్నారు. వారు బి. ఎ. పాస్ అయిన తరువాత ఇంట్లో కూర్చునే ఉన్న ఉద్యోగం చేద్దామనే ఉద్దేశంతో ఎన్. జి. ఓ. గా ప్రవేశిస్తారు. వారికి నిజానికి యీ జీతం అవసరం లేదు ఇంటిదగ్గరనుండి చచ్చు తెచ్చుకొంటారు “ప్రభుత్వమిచ్చే జీతాలమీదనే మేము ఆధారపడలేదు సంజీవరెడ్డి మాకన్న భాగ్యవంతుడా? అవసరమైతే రిజిగ్నేషన్ పానేసి పోతాము” అనే దృష్టితో ఉంటారు విశాలాంధ్రలో వ్రాసిన ఎన్. జి. ఓ. వంటివారు కాకుండా ఉన్న ఎన్. జి. ఓ. లను ఉపయోగించుకుంటున్నారంటే వేను నమ్మలేకుండా ఉన్నాను ఎన్. జి. ఓ. లలో చాలామంది గ్రాడ్యుయేట్లు, డిప్లొ గ్రాడ్యుయేట్లు ఉన్నారు. రాజకీయపక్షాలు వారిని ఉపయోగించుకొంటున్నవనే దానికన్న, రాజకీయపక్షాలనే వారు ఉపయోగించుకొన్నారని చెప్పడం నిజమేమో. ఎన్. జి. ఓ. లను ఉపయోగించుకుంటున్నామని ఎవరైనా అనుకుంటే అది వట్టి శ్రమ అని మనవిచేస్తున్నాను. గౌరవసభ్యులు శ్రీ చెన్నారెడ్డిగారి సూచన ప్రకారము ప్రభుత్వము ఇంకా పాచ్చు ఆదాయము సంపాదించి ఎన్. జి. ఓ. ల జీతాలు, స్కూల్ టీచర్ల జీతాలు కొంతవరకు పెంచే అవకాశం ఉన్నదేమో పరిశీలించాలి. ముఖ్యమంత్రిగారికికూడా ఎన్. జి. ఓ. ల సమస్యను పరిష్కరించవలెననే ఉద్దేశ. మున్నది. తేడా ఎక్కడా లేదు. ఎన్. జి. ఓ. లకు ఎక్కువ జీతాలు ఇవ్వమని చెప్పేవారు, ఇచ్చేవారు కూడా ఎన్. జి. ఓ. ల పట్ల సానుభూతిని చూపుతున్నపుడు విభేదములకు తావులేదు. కాబట్టి గౌరవసభ్యులు చెన్నారెడ్డిగారి అధ్వర్యాన ఒక కమిటీని ఏర్పాటుచేసి ఆ కమిటీ సూచనలను అనుసరించి ఎన్. జి. ఓ. లకు జీతభత్యాలను పెంచే ఏర్పాట్లు చేయవచ్చు. ఆ విధముగా చేసికట్టయ్యితే ప్రణాళిక జయప్రదము.

కావడానికి యీ ఉద్యోగుల సంపూర్ణసహకారాన్ని పొందడానికి అవకాశముంటుంది.

శ్రీ కె. అప్పారావు (కైకలూరు) : అధ్యక్షా, ఈ డిమాండును బలపరుస్తూ నేను కొన్ని విషయాలు చెప్పదలచుకున్నాను. అందులో ప్రధానంగా ఈ ప్రభుత్వం దేశాన్ని అభ్యుదయపంథాలో తీసుకొనిపోతూ ఉంది. అనేక ఆర్థిక ఇబ్బందులు ఉన్నా. అనేక కష్టాలు ఉన్నా అభ్యుదయంలో కే దేశాన్ని తీసుకు వెళ్ళాలి అని ఒక భగీరథ ప్రయత్నం జరుగుతూ ఉండనేది నిర్వివాదాంశముగా నేను చెప్పగలను. బెజవాడలో బయలుదేరితే. అక్కడ Krishna Barrage Scheme అమలు జరుపుతూ ఉండడం కనిపిస్తుంది. Irrigation channels అన్నీ అభివృద్ధి చేస్తున్నారు. దానివెంబడి drainage పథకాలు అన్నీ కూడా అమలు జరుగుతున్నాయి. ఆ scheme చూచితే తరువాత, కొంతదూరము వెళ్ళితే బుడమేరు diversion scheme కనిపిస్తూ ఉంటుంది. ఇంకా కొంత ముందుకువస్తే పాలేరుమీద చంతెన నిర్మాణము కనిపిస్తుంది. ఆ ఇంజనీర్లు గొప్ప కృషితో బహుళోద్దేశాలముతో అభివృద్ధిని పొందించారేదీ ఈ ప్రయాణంలోనే మనకు కనిపిస్తూ ఉంటుంది. ముఖ్యంగా P. W. D. మంత్రిగారు ప్రతి జిల్లాలో కూడా ఒక Irrigation conference పెట్టి ఆ ప్రాంతములోని parliament సభ్యులను శాసనసభ్యులను ఇతర పెద్దలను సమావేశపరచి అక్కడ ఉన్న సమస్యలన్నీ కూడా స్వయంగా తెలుసుకొని నిర్ణయాలు కూడా అక్కడే చేసి బహుగొప్ప ఆదర్శప్రాయమైనటువంటి అభివృద్ధిని వారు చూపించి ఉన్నారు. కాని ముఖ్యమంత్రిగారు గతములో P. W. D. మంత్రిగా వారికి ఉన్నటువంటి అనుభవము మా డెల్టా area లో ముఖ్యంగా మా ప్రాంతములో చాలా ఉపయోగపడుతూ ఉంది. కాలాన్నిబట్టి ఉద్యోగస్తులు మారితేనే కొంతమంది విమర్శిస్తూ ఉంటారు. కాని ముఖ్యంగా సంపన్న ప్రధానికయ్యొక్క కృషిని ప్రశంసించుకుంటూ ఉండతేను బహుశా అనుకొన్న అంచనాలకన్నా ఎక్కువ వ్యయంతో ఈ శిష్టగణిని క్రిష్ణా-బ్యారేజ్ ని సాధించారు. తరువాత ఈనాడు, డెల్టా బిహారు ప్రాంతములలో నీరు సన్నె సరిగా లేనటువంటి ప్రాంతాలలో వైకళ్యమీద ప్రయాణంచేసి ఆ కష్టసుఖాలు స్వయంగా తెలుసుకొన్నటువంటి Executive Engineer లను, section officers ను నేను చూస్తూఉన్నాను. దొర బోట్లలో వారు ఉండగా, ఈ రైతులంతా వారివచ్చిరికివచ్చి, వారితో ఎవరు మాట్లాడాలని పడుముకోరితూ, మాట్లాడగల పెద్దవారైనా ఎవరితో వీరుకున్నట్లు ప్రతిపాదించేటటువంటిలో జూరు లేకుండా వారు ఈనాడు మన సమస్యను క్లుప్తంగా మన ప్రాంతాలతో సంబంధించి తెలుసుకొంటున్నారు. అదేవిధంగా Planning and Develop-

నేను మరొక విషయము చెప్పదలచుకొన్నాను. అది general discussion లో చెప్పబడు అవకాశము కలుగలేదు. 1961 N. G. O గురించిన విషయము కొందరూ చెప్పినట్లుంటుంది. చాలావై చానకొరికి ఏమీ జరిగే అవకాశము లేదు. War time లో చేసుకుంటే N. G. O గా ఉండి, అలాంటి lower division లోను వెళ్ళుతామని అప్పుడు తీరం draw చేస్తూ పనిచేసేటటుంటివాళ్ళు వందగా ఉంటారని అప్పుడు వాళ్ళనామూ కొన్నామూ ఆ చాలీచాలిన వివాదం ఉంటుందని అప్పుడు చెప్పినాడు వారు గురించి అది. అటులే యుద్ధములో పనిచేసేవారు మరల మరల

ఎక్కువ విమర్శకు గురిఅవుతున్నారు. గోపాలరెడ్డిగారుచేసినది ఏమిటి. సంజీవ రెడ్డిగారు చేయనిది ఏమిటి? అని ఒక్కొక్కప్పుడు అనిపిస్తుంది. అయితే గోపాలరెడ్డిగారిలో పాండిత్యం ఉన్నది, చాతుర్యం ఉన్నది, మార్గవం ఉన్నది. N. G. O. ల పట్ల సానుభూతికి కొదవలేదని, ఛనం అభావంవల్ల చేయలేకుండా ఉన్నామని—అంటూండేవారు. ఆ మార్గవం దురదృష్టవశాత్తు సంజీవ రెడ్డిగారిలో లేదు భావంఒకటే ఈరెండు సంవత్సరాలలో రు 5 కోట్లు అధికంగా పొచ్చిం చుట జరుగుతుందన్నారు రైతులపై నీటితీరువారేట్లు రూపాయకురెండణాలో నాలుగణాలో పొచ్చిస్తే నేను తీవ్రంగా వ్యతిరేకించేవాడిని. ఈ 5 కోట్లు పెంచుట జరగడంలేదని ఉద్యోగాల వారంటున్నారు. కాని ఇది arithmetical jugglery కాదని, వాస్తవమేనని బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు చెబుతున్నారు. కొంతమంది జీతం రెండురూపాయలు పెరిగినా అది అతిస్వల్పమని, కొంత మందికి అసలే పెరగలేదని ఉద్యోగులు అంటున్నారు. రు. 10, 15 ఎక్కువ పెరిగినవారు, పెరిగినట్లు ఒప్పుకొనుటలేదు. అనేక scales కుదించి సమన్వయం చేసేటప్పుడు anomalies ఉంటాయి. సానుభూతితో పరిశీలిస్తామని బ్రహ్మానంద రెడ్డిగారు చెబుతున్నారు. అడిగితేగాని అమ్మయినా పెట్టదని N. G. Os అడుగు తున్నారనుకోండి ఇకముందు వారు co-operation యిస్తారని, ప్రభుత్వం వారు వారి కష్టసుఖాలు గుర్తించి పరిష్కారంచేస్తారని ఆశిస్తున్నాను ఈ ఆవ కాళం యిచ్చినందుకు అధ్యక్షులవారికి కృతజ్ఞుడను

శ్రీ ఆర్ నారాయణరెడ్డి : అధ్యక్షా, నేను చాలా క్లుప్తంగా మాట్లాడ దలచుకున్నాను. ముఖ్యమంత్రిగారు చేసిన ఉపన్యాసంపై కొన్ని అభిప్రాయాలు ప్రకటించడానికి ఈ అవకాశం తీసుకొంటున్నాను. ముఖ్యమంత్రిగారి ఉపన్యాసం జాగ్రత్తగా విన్నాను బాగానే ఉన్నది. వారు కొన్ని వాగ్దానాలు చేశారు ఆ ఉపన్యాసాలు మమ్మలను చాల ఇబ్బందులలో పెడుతుంటాయి. ఉపన్యాసంలో చెప్పిన విషయాలు అమలు జరుగుతాయా లేదా? అనే విషయం మాకు సందేహస్పదంగా ఉంటుంది. వీరి ఉపన్యాసమేకాదు. ప్రధానమంత్రి పండిట్ జీ చేసే ఉపన్యాసాల్ని చదివినకూడ ఉత్సాహపడతాము. కాని అవి ప్రక్ర మంగా అమలు జరుగుతాయా? లేదా? అనే సందేహం ఉన్నది. దురదృష్టవ శాత్తు అవి ఉపన్యాసాల వరకే ఉండిపోతున్నాయని చెప్పడానికి చాలా విచారీ స్తున్నాను. అయితే ముఖ్యమంత్రిగారు యెస్. జి. ఓ. ల విషయంలో స్పష్టావ్వీ వి య్యబట్టారు. మేము ప్రభుత్వానికి విశ్వాసపూతకం గా ప్రవర్తించామని ప్రకటించివిచ్చారు. ఈ సందర్భంలో యదార్థ విషయాల్ని మనవిచేస్తాను. ప్రభుత్వ నాయకులు శ్రీ సుందరయ్యగారు ఆకమిటిలో పట్టణంగా ఉన్నమాట రిపోర్టు చేశారు. దీనిని ఎప్పటి కప్పుడు ఆలోచించినమాటకూడ వాస్తవమే.

కాని మొదట మేము దీనిలో ఉండే విషయాలు అర్థము చేసుకోలేక పోయాము. రిపోర్టు ప్రకటించిన తరువాత, N. G. O లు, యితర మిత్రులు దానిని విమర్శించిన తరువాత దానిలో N. G. O. లకు జరిగిన అన్యాయం గుర్తించాము. ఆ అన్యాయము అంతకుముందు గుర్తించక పోవడానికి కారణము దానిలో ప్రభుత్వం యిచ్చిన అంకెలు చాలుగుకోట్ల పై N. G. O. లకు వస్తుందంటే మేము విశ్వసించాము. కాని దాని పైన విమర్శలు చూచిన తరువాత అది సత్యము కాదని తేలినది. కనుక మేము మా వైఖరి మార్చుకోవలసివచ్చింది. ఖమ్మంలో మా పార్టీ మహాసభ జరిగింది. అన్ని కమిటీలకంటే ఉన్నత అధికార స్థాయిలో మహాసభ జరిగింది. అందులో ఈ రిపోర్టును దీర్ఘంగా, కూలంకషంగా చర్చించాము. 600 మంది ప్రతినిధులు హాజరైన ఆ మహాసభలో రాష్ట్రకమిటీ తరపున ప్రవేశపెట్టబడిన తీర్మానము, సుందరయ్యగారు ప్రవేశపెట్టారని ఆర్థికమంత్రి గారికి, ముఖ్యమంత్రిగారికి మనవి చేయదలచుకొన్నాను. N. G. O లకు అన్యాయం జరిగిందని, న్యాయం చేకూర్చాలని, అందుకు వారు చేసే న్యాయ బద్ధమైన పోరాటాన్ని, ఆందోళనను బలపరచాలని మహాసభ ఆదేశించింది. దాని ప్రకారం మేము ప్రవర్తిస్తున్నాము. అయితే ఒకటి, రెండు విషయాలలో మా పైన విమరుళ్ళు విసిరారు మేము చేసిన మహాపరాధం ఏమిటి? బండగా కూర్చోనవలెనా? ఒక సజీవపార్టీ ఒక విషయాన్ని మొదట నిర్ణయించి, అది తప్పుగా తేలిన తరువాత దానిని అట్లాగే పట్టుకొని ఉండటమా? లేక అవసరమైన మార్పులు చేసుకొనడమా, అనేది ముఖ్యమంత్రిగారు, ఆర్థిక మంత్రిగారు ఆలోచించాలి. వారు తాము చేసిన తప్పు అంగీకరించి ఆత్మవిమర్శ చేసుకునే బదులు మాపై విరుచుకుపడటానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. ఇది విచార కరమైన విషయం. కమ్యూనిస్టు పార్టీ, యితర ప్రతిపక్షాలు, వారిని (N. G. O. లను) ఉద్రేకపరచి బజారులోనికి ఈడుస్తున్నారనే విధంగా మాట్లాడటం, పరిస్థితులను తెలుసుకొని మాట్లాడటం కాదు. విజ్ఞానభరతులయిన N. G. O. లను బజారులోకి ఈడ్చే శక్తి మా పార్టీకి లేదు. ఒక విషయం మాత్రం గుర్తించాలి. ఈనాడు వారి కుటుంబాల దుర్భరమైన పరిస్థితి ఏ స్వరూపములో ఉన్నది? వారి జీవన వ్యయం ఎంతవరకు పెరిగింది? Institute of Indian Economics అధ్యక్షులైన కేశవఅయ్యంగారు ప్రాధర్థాభాద్యంనాలో 18 కి living index పెరిగిందని చెప్పారు. అయితే మేము N. G. O. ల పరిస్థితి ఏ స్వరూపంలో ఉంటుందో ఆలోచించి తప్పు యొక్క ప్రతిఫలం మార్పు చేసుకొని వారితో సంప్రదించి, వారి సమస్యలను పరిష్కరించుటకు పరిష్కారము

వినురుట తేలిక, సులభము; కాని సమస్యను పరిష్కారం చేసేందుకు పూనుకోవాలి

ముఖ్యమంత్రిగారికి ప్రతిపాదనలు చేసే సహకారము గురించి wrong conception ఉన్నదని వారి ఉపన్యాసమువల్ల అర్థము చేసుకొన్నాను. ప్రతివత సభ్యులు యిచ్చే సహకారం అంటే ఏమిటో వారు బాగా పరిశీలించాలని మనవిచేస్తున్నాను. కమ్యూనిస్టు పార్టీ వరకు నేను చెప్పిగలుగుతాను. ప్రభుత్వం యొక్క వివిధ పథకాలతో సహకరించడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. నాగపూర్ కాంగ్రెసు రిజల్యూషన్ తో సహకరించడానికి మా కమ్యూనిస్టుపార్టీ కేంద్ర ఎగ్జిక్యూటివ్ కౌన్సిల్ చేసిన తీర్మానం మొదటి పర్యాయం ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి, ఆర్థిక మంత్రిగారి దృష్టికి వచ్చిందేమో నాకు అర్థం కావడం లేదు. మేము చాలా విషయాలలో ప్రభుత్వంతో సహకరించడానికి ప్రయత్నం చేస్తూనే ఉన్నాము కాని చాలా కష్టాలు మా ముందు ఎదుర్కొంటున్నాయి. మేము కొన్ని విషయాలలో సహకరించలేకపోతున్నాము. రాజకీయాలలో భేదాభిప్రాయాలు లుండవచ్చును. కాని అందరూ కలిసి పనిచేసే అనేక సమస్యలు ఉన్నవి. అయితే ముఖ్యమంత్రిగారి ఉపన్యాసముతో ఒక థోరణి కనబడుతోంది. వారు ఫ్రీనడ్రాఫ్ట్ ల్లో ఆర్బీఐఐఎస్. రబ్బరు ముద్ర చేయాలంటే సాధ్యం కాదు. మా సహకారం గురించి ఎన్నో ఉదాహరణలు చెప్పగలను. వెనకటి హైదరాబాదు ప్రభుత్వం భూసంస్కరణలు చేసింది. అప్పుడు బూర్గుల రామకృష్ణారావుగారి ప్రభుత్వంతో సహకరించడానికి ప్రయత్నం చేశాము. కాని జరిగింది ఏమిటి? కౌలుదార్లు భూములు, వ్యాపారులు నిలుపుటకొరకు సహకరించాము. అయినప్పటికీ నూటికి 50 నుండి భూముల నుంచి బేదఖలు చేయబడ్డారు. కౌలుదార్లు కష్టా వదలివెళ్ళారు. అయితే దేనికి సహకారం చేయాలంటారు. అని సవాల్ చేస్తున్నాను. భూములు ఖర్చా తేటుండా చేసినదానికా? అటువంటివిషయాలు వ్యతిరేకించక తప్పదు. మేము సాధ్యమైనంతవరకు ఎక్కడ సహకారం చేయగలుగుతామో అక్కడ సహకరిస్తున్నాము. తప్పనిసరి అయితే వ్యతిరేకించక తప్పదు. అవకతవకలు ఉన్యాయాలు వ్యతిరేకించక తప్పదు. ఈ clear conception తో ముఖ్యమంత్రిగారు ఉండాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఒక్కొక్క పర్యాయం మాకు అనిపిస్తుంది. మా సహకారమే వారు (nuisance) న్యూనెస్సుగా భావిస్తున్నారు. వీరి సహకారం ఎందుకు? అవసరంలేదు, అనే స్వరూపంగా వారు భావిస్తుంటారు.

కారంచేస్తే మేము ప్రజలకు ద్రోహం చేసినవారము అవుతామని బాధపడుతున్నాము అక్కడ తాశ్విారుద్వారా, రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటుద్వారా వసూలు చేయిస్తున్నారు ఐచ్చికంగా యిచ్చేవారినుంచి వసూలు చేయిస్తున్నామని యిక్కడ మంత్రులు చెబుతారు. కాని అక్కడచూస్తే నిర్బంధంగా, జబర్దస్తీగా వసూలు చేస్తున్నారు. సక్రమంగా రసీదులు, సర్టిఫికేట్లు కూడ యివ్వడంలేదు. అనేక ఉదాహరణలున్నాయి. మా M. L. As. తాసిల్దార్ల వెంట తిరిగి వసూలు చేసేందుకు ప్రయత్నించారు. కాని ఈ కష్టాలు ఉన్నాయి. ముఖ్యమంత్రిగారు యీ కష్టాలను తొలగించేందుకు ప్రయత్నిస్తారా అని సవాలు చేస్తున్నాను.

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి : 'సవాల్' అనే పదం వాడకుండా ఉంటే బాగుంటుంది It is not a very appealing word. సలహాయిస్తున్నాను. అని అంటే బాగుంటుంది నేను 'సవాల్' చేయలేదుకదా ?

శ్రీ ఆర్. నారాయణరెడ్డి : పరవాతేదు విజ్ఞప్తిచేస్తున్నాను అని అంటాను. ఈ విధంగా ఒరుగుతూంటే 'సహకారం' 'సహకారం' అనడం అంత సమంజసమయినవిషయంకాదు. మేము చాలరోజులనుంచి ఎన్నోవిషయాలలో సహకారం చేసేందుకు ప్రయత్నం చేస్తున్నాము కాని సహకారం తిసుకోదానికి వారు నిరాకరిస్తున్నారు

[పభుత్వము డిస్క్రిమినేషన్ చూపించటంలేదని ముఖ్యమంత్రిగారు సెలవిస్తూ రెండు ఉదాహరణలు చెప్పారు. వర్లిక్. ఎ.కాంట్స్ కమిటీలో సుందరయ్యగారిని అధ్యక్షులుగా తీసుకొన్నామనీ, అసోసియేట్ ఫ్లానింగ్ కన్సల్టేటివ్ కమిటీలో ఇద్దరుముగ్గురు ప్రతిపక్షమునకు చెందిన పార్టీలవారిని, బహుశా కమ్యూనిస్టుపార్టీ సభ్యులను తీసుకొన్నారు ముఖ్యమంత్రిగారు రూకా రెండు కమిటీలనుగృహ మంత్రమే చెప్పి, మిగతా అనేక కమిటీలను విస్తరించటం సమంజసమైనది కాదు. డిప్యూటీ సెక్రటరీలో ఉన్న బహుళముఖములలో ప్రతిపక్షం వారిని తీసుకోలేదు. సేనాపతిగారు, ముఖ్యమంత్రిగారు దానినిగురించి ముఖ్యమంత్రిగారు ఏ జవాబు చెప్పలేదు. డిప్యూటీ సెక్రటరీలో తాలూకా లెవల్లో ఉండే కమిటీలనుగురించి ప్లానింగ్ మినిష్టర్ గారియొక్క వైఖరినే, దురదృష్టవశాత్తూ ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రతిష్టించారు. ప్లానింగ్ మినిస్టర్ గారి వైఖరి ఏమిటో? "ఈ కమిటీలన్నింటిని కలెక్టర్లకు అప్పగించాము. కలెక్టర్లు ఏమిచేస్తే, జిల్లా మేం అంగీకరిస్తున్నాము. అని చెబుతున్నారు. కాబట్టి వందలాది కలెక్టర్లుంటారు. ఇవిదాగా మూల్యుడటం ఎక్కడోగా? మూల్యుడే అవుతుంది. కాబట్టి అవికాగా

మైన అభిప్రాయము అవిధంగా జరుగుతున్నదని మేము నిరూపించలేకపోవచ్చు మాజ్లాకుకు సంబంధించి ఇద్దరు ప్రతిపక్షసభ్యుల పేర్లు ఇక్కడకు, - హైదరాబాదుకు పంపించబడ్డాయి కాని, వాటిపైన ఇక్కడ రెడ్ పెన్సిల్ వద్దది దానిని మేము నిరూపించలేకపోవచ్చును ఎందుకంటే, ఆఫైల్స్ మీముందు పెట్టలేము ముఖ్యమంత్రిగారు ఆరెండు కమిటీలగురించి మాత్రం సెలవిచ్చి, మిగతా కమిటీలగురించి మాట్లాడకపోవటం నాకు ఆశ్చర్యంగా ఉన్నది పైకమిటీలలో కంటే, క్రింద కమిటీలలో తప్పక ప్రతిపక్షంవారిని వేయటం చాలా అవసరమని అనుకుంటున్నాను

కరష్త్ గురించి ముఖ్యమంత్రిగారు కొన్ని విషయాలు సెలవిచ్చారు దానికి నేను స్వాగతం ఇస్తున్నాను కాని, వారు లోయర్ లెవెల్ లో కరష్త్ లేకుండా చేయుటకు నిర్దంంగా ఉన్నట్లు అగువద్దది అదికూడ ఎంతవరకు అమలు జరుగుతుంది. అన్నది మాకు సందేహంగా ఉన్నది.

శ్రీ. యన్. సంజీవరెడ్డి : ఏ లెవెల్ లో ఉన్న కరష్త్ అయినా సరే లేకుండాచేయటానికి ప్రయత్నిస్తాను, అని చెప్పాను.

శ్రీ ఆర్. నారాయణరెడ్డి : చాలా సంతోషము. అన్ని లెవెల్స్ లో ఉన్న కరష్త్ ను లేకుండా చేయుటకు ముఖ్యమంత్రిగారికి మేము సహాయము, సహకారము చేయటానికి నిర్దముగా ఉన్నాము. ఈనాడు కరష్త్ అన్ని లెవెల్స్ లోను ఉన్నది. కరష్త్ మంత్రుల లెవెల్ లో ఉన్నదా, లేదా, లేక, ఏ లెవెల్ లో ఉన్నది అన్నది మేము స్పష్టంగా చెప్పే పరిస్థితిలో లేము కాని, కరష్త్ అన్ని లెవెల్స్ లో ఉన్నదనేది మా అభిప్రాయము డబ్బు తీసుకోక పోవచ్చు, cash రూపంగా తీసుకోకపోవచ్చు. ఈ నాడు కరష్త్ ఎన్నో విధాలుగా ఉంటున్నది. ఫేవరిటీజమ్ కూడ ఒక రకమైన కరష్త్ నే. స్వంతం కొరకు డబ్బు తీసుకోకుండా, ప్రభుత్వ వత్తిడితో పార్టీ కొరకు డబ్బు వసూలు చేయడముకూడ కరష్త్ నే. కరష్త్ ఎన్నో స్వరూపాలలో ఉంటుంది మంత్రులు స్వయంగా డబ్బు తీసుకుంటున్నారు, లంచం తీసుకుంటున్నారు; cash రూపంగా తీసుకుంటున్నారు అనేదికాదు ఏస్వరూపంలో ఉన్నా అది కరష్త్ నే. అన్ని లెవెల్స్ లో కరష్త్ రూపుమాపటానికి, యొకరష్త్ భూతాన్ని లేకుండా చేయటానికి ముఖ్యమంత్రిగారు ఏమైనా చర్యలు తీసుకుంటే, మేము సంపూర్ణంగా వారికి సహాయము చేయటానికి నిర్దముగా ఉన్నామని వారికి మనవిచేస్తున్నాము. ఇదివరకు జరిపిన కరష్త్ నేడు పరిశీలించి, దానిని తొలగించేందుకు కమిటీలు ఏర్పాటుచేసి, అధికారుల ఇతరుల యొక్క ఆస్థులనుగురించి పరిశీలనచేయిస్తే జాగురుంటుంది అని ముఖ్యమంత్రిగారికి మనవి చేస్తున్నాను పెద్ద పెద్ద ఆస్తులు సంపాదించిన ఉద్యోగులు ఉన్నారు. వారికి

జీతం కొద్దిగా ఉంటుంది; కాని ఆస్తులు చాలా పెద్దగా సంపాదిస్తారు. వారు ఎట్లా సంపాదించారనేది పరిశీలించుట యాంటీకరప్లస్ డిపార్ట్ మెంట్ వారి కర్తవ్యము. యాంటీకరప్లస్ డిపార్ట్ మెంట్ యీనాడు లేదు. ఉద్యోగుల యొక్క ఆస్తులను, మంత్రుల యొక్క ఆస్తులను కూడ పరిశీలన చేయిస్తే బాగుంటుందని తెలియజేస్తున్నాను. మంత్రులు కరప్షన్ చేస్తున్నారనే అభిప్రాయం కాదుగాని, ఒక అవవాడు ఉన్నది గనుక, ఆ అవవాడు తీసివేయటానికి, మంత్రుల ఆస్తితో పాటు పెద్ద ఉద్యోగుల చిన్న ఉద్యోగుల ఆస్తిని ఒక కమిటీ ద్వారా ఒకసారి పరిశీలన చేయించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి : నేను కమిటీ వద్దన్నాను. జడ్జిగారిని వేస్తామని చెప్పానుకదా. గౌ. సభ్యులు అరకంగా కోరితే, ప్రాక్టర్ జడ్జిగారిని వేస్తానని కూడా చెప్పాను, మొన్న. నాకేమీ ఆజ్ఞేపణ లేదన్నాను. అందుకు నేనే చారిక సలహా ఇచ్చాను.

శ్రీ ఆర్. నారాయణరెడ్డి : ఇక్కడ జడ్జి తో పాటు ప్రజాప్రతినిధులు కూడా ఉంటే బాగుంటుందని నా అభిప్రాయం.

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : వారు ఏది కావాలంటే అది. ఆ సలహా కూడ ఇచ్చాను. కమిటీ ఏర్పాటు చేయాలన్నా సరే; లేదా మనం అపోజిషన్ లీడర్స్ అందరం కూర్చుని స్పీకర్ గారి ఎదుట మాట్లాడుకొందామన్నాను; లేదా ప్రాక్టర్ జడ్జిని కావాలంటే, వారిని ఎపాయింట్ చేస్తామన్నాను. వారు దేనికి నమ్ముతేనే అది చేయటానికి నేను సిద్ధంగా ఉన్నానని చెప్పానుగా!

శ్రీ ఆర్. నారాయణరెడ్డి : ముఖ్యమంత్రిగారు ఆ విధంగా చెబితే చాలా సంతోషమే. వారు చెప్పినదానిని ఖచ్చితంగా అమలుజరపటానికి పూనుకోగలరని ఆశిస్తున్నాను.

అడ్మినిస్ట్రేషన్ తో ఇంటర్ ఫియరెస్ గురించి చాలామంది మంత్రులు చాలా విషయాల్ని చెప్పారు. కలెక్టర్స్, కాన్స్టేబుల్స్ తో ముఖ్యమంత్రిగారు చేసిన ఉపన్యాసం బాగానే ఉంది. అక్కడ కలెక్టర్ అమలు జరపాలని వారు చెప్పారు. దానికికూడ నేను స్వాగతం ఇస్తున్నాను. అయితే, ఇప్పటికీ మంత్రుల యొక్క ఉపన్యాసాలు ఏ విధంగా సాగుతున్నాయో దేది చెబుతున్నాను. మంత్రులు చేసే ఆ ఉపన్యాసాలు గురించి, అధ్యక్షులవారు ఇక యాజమాన్యం ఇచ్చారు. కాని మంత్రి సంతకం ద్వారా ఉపన్యాసం గురించి మళ్ళీ పట్టణంలో ఒక వార్త వచ్చింది. అది ముఖ్యమంత్రిలు చెప్పినప్పటికీ అది చాలా దిగువన వేరే విధంగా వారు నల్లగొండ జిల్లాలో మాట్లాడినట్లు వార్త వచ్చింది. నేను ముఖ్యమంత్రి కోరికే దేమిటంటే, మంత్రులు చెబునంతి ఉపన్యాసాలు

చేయటం మానుకోవాలి కావాలంటే, ప్రతిపక్షాన్ని విమర్శించవచ్చు. అంతేగాని, మంత్రులు అధికారయుతంగా వెళ్ళి “మావాళ్ళు చెబితేనే పనులు చేయాలి; ప్రతిపక్షం సభ్యులు చెబితే చేయకూడదు” అనే విధంగా మాట్లాడటం చాలా అన్యాయము కనుక కలెక్టర్ లెవెల్ లోనే కాకుండా, మంత్రుల లెవెల్ లో కూడ ఈ విధంగా జరగకుండా చేస్తారని ఆశిస్తూ, అధ్యక్షులకు కృతజ్ఞత లిర్పిస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ కె. సుబ్బారావు (హింద్ పూర్-జనరల్) : అధ్యక్షా, నేను ఉపన్యాసం చేసేదానికి ముందు ఇక్కడ వ్రాసుకోనేవాళ్ళకు ఒకవిజ్ఞప్తి మీదావ్వరా చేస్తున్నాను. వారు వ్రాసిన ఉపన్యాసం ఏమో మాకు అర్థం అవడంలేదు “యివ్వాలి, పోవాలి, పెరగాలి, పెట్టాలి” అనే భాష పెట్టి మాభాష చెడగొట్టి, మమ్మల్ని కూడ చెడగొట్టేటటువంటి వ్యవహారం చేయకూడదని. దానిని తమరు సరిదిద్దాలని నేను ప్రార్థిస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఈమధ్య fashion అయినట్లు ఉన్నది, purpose గా గ్రామ్యం వ్రాయాలని అట్లా చేయకుండా వీలైనంతవరకు గ్రాంథికమే వ్రాయండి, Colloquial గా ఉంటే సంధులు తప్పితే తప్పవచ్చు. ఎప్పుడూ కూడ గ్రాంథికమే ఉపయోగించండి. వీరేశలింగం గారి style మనకు అచడదేయమైనటువంటిది. ఆవ్రకాశం చేయండి అని చెబుతున్నాను.

శ్రీ బి. ఎల్లారెడ్డి (బుగ్గరం) : ఎవరు ఏభాషలో మాట్లాడితే అట్లాగే report చేయాలిగాని గ్రాంథికం అని అంటే అది చాల చిక్కు సమస్య.

మిస్టర్ స్పీకర్ : కావాలని యింకా ఎక్కువ దీర్ఘంతీసేవాళ్ళు ఉన్నారు.

శ్రీ బి. ఎల్లారెడ్డి : అధ్యక్షా, గ్రాంథికభాషమీద అభిమానం ఉన్నవాళ్ళు ఉన్నారు వాడుకభాష మాట్లాడితే బాగా ఉంటుందనుకొనేవాళ్ళు ఉన్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : వాడుకభాష అంటే ఏమిటి అర్థం? మరి వల్లెటూళ్ళల్లో మాట్లాడేదికాదు. వాడుకభాష అంటే సాధారణంగా మనం మాట్లాడే భాషలో కొంచెం high level, సంధులు మొదలైతే అక్కడ లేదు అనుకున్నాం గాని మరి ఎక్కువ దీర్ఘముతాని అర్థం కాకుండాపోతే

శ్రీ ఆర్. నారాయణరెడ్డి : సమంధు ఎటో మాట్లాడితే

మిస్టర్ స్పీకర్ : మామూలుగా మనం అంతా గ్రాంథికమే మాట్లాడుతున్నాం అని నా ఉద్దేశం. ఇప్పుడు నేను మాట్లాడుతున్నదంతా గ్రాంథికమే. ఎందుకు కాదు ?

శ్రీ కె. సుబ్బారావు : అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు తెచ్చిన 9 పద్దులు ముమారు 6 కోట్ల రూపాయలకు ఉన్నవి. ఈ పద్దులను నేను హృదయ పూర్వకంగా ఆమోదిస్తున్నాను. ఈ పద్దులలో ముఖ్యమైనవి గవర్నరు, మంత్రిలు, సభ్యులు, ఉద్యోగులు, జీతాలకు యితర ఖర్చులకు సంబంధించిన విషయాలన్నీ ప్రస్తావనలో ఉన్నవి. శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు సారము సంసారము లేనివారు. ఆయన గవర్నరు ఎందుకు అని ప్రశ్నించారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : గవర్నరు సారం కోసమూ అక్కడ ఉన్నది ?

Sri N. Sanjeera Reddy : Rs. 1,37,38,900 only.

శ్రీ కె. సుబ్బారావు : మూడు పద్దులు కోటికి మించినవి. ఇన్ని రూపాయలు ఇప్పుడు ఖర్చుపెడుతున్నాము. వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు 'సారం' అంటే ఏమిటి అన్నారు. సారం అంటే లోకంలో ప్రజల గౌరవప్రతిష్ఠలను నిలిపేటి శక్తి. ఆ శక్తి లేకుండా గవర్నరు ఎందుకు అంటే—నూ ఆంధ్రుల యొక్క కీర్తిని, ప్రతిష్ఠను పరువును నిలపడానికి మేము పెట్టుకున్న గుర్తు. ఆ గుర్తును గౌరవప్రదంగా చూడడం ధర్మం. 'ఎందుకు' అని ప్రశ్న వేస్తే, నా ప్రతిష్ఠను నిలుపుకోవడానికి నేను ఏర్పాటు చేసుకున్నటువంటి గుర్తు అని చెబుతున్నాను. అదృష్టవశాత్తు మొదట శ్రీ త్రివేదిగారు తరువాత సదాచార సంపన్నులు, స్వాతంత్ర్యప్రియులు అయినటువంటి ఫచార్ గారు రావడం మన జాత్యం, వారికి ఖర్చుపెట్టేటటువంటి డబ్బులో ఏ విషయంలోను వెనుకపడ కూడదని ఆవేశం వచ్చినట్లయితే ఆంధ్రదేశం యొక్క గౌరవం, మర్యాదలకు తగినట్లు ఆహ్వానితుల అందరికీ తగినట్లుగా అక్కరలేనివారికూడ ఖర్చుపెట్ట చక్కగా చేయవలసిందని నేను ప్రార్థిస్తున్నాను.

శ్రీ బి. ధర్మవిషం (వకరకల్) : ఎన్ని లక్షలు ఖర్చుపెడితే అంత గౌరవం పెరుగుతుందా ?

నలో బలం లేనప్పుడు వాదులు కొట్లాడుకొని మంత్రిలను తిడితే సరిపోతుందనుకుంటాను. ఆ తిట్లను మనం అంతగా గమనించి ప్రయోజనం ఏమీలేదు. ఇందులో సభ్యుల విషయంకూడ ఉన్నది. సభ్యులను గురించి, జీతాలు ఎందుకు ఎక్కువ చేయకూడదు అని ఎవరో తీర్మానం ఇచ్చినారట. అది ఎవరో తెలియదు. జీతం ఎక్కువ చేయవలసిందే. 'ఎందుకు' అని అంటే వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు గృహస్థ కాదు కనుక ఆయనకు తెలియదు. కోటాను కోట్ల ప్రజలకు ప్రతినిధిలుగా యిక్కడ ఉండి పని చేసేటప్పుడు మా ప్రజలు ప్రాసినటువంటి జాబులకు మేము జవాబు వ్రాయడానికి 150 రూపాయలు చాలదు అని నేను వారికి చెబుతున్నాను. కనుక అవసరం వచ్చినప్పుడు, ఆర్థిక స్థితి పెంపొందినప్పుడు.....

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : మేము అన్నింటికీ జవాబులు వ్రాస్తూనే ఉన్నాం. మా డబ్బు సరిపోతున్నది.

శ్రీ కె. మల్పారావు : నేను అదే చెబుతున్నాను. సంసారం లేనివారని, బ్రహ్మచారి అని. దేశంలో చక్కని పరిపాలనకు భాగదారులుగా ఉండి ఇందులో ఉండేటటువంటి కష్టసుఖాలను ప్రజలకు చెప్పుకోవాలనేటట్లయితే అవసరం వచ్చినప్పుడు, 70 కోట్లకు పెరిగినటువంటి ఈ ఆస్తిలో శాస్త్రసభ్యుల జీతాలు ఎందుకు ఎక్కువ చేయకూడదు. వేస్తే అందులో తప్పేమీలేదని చెబుతున్నాను. ఇప్పుడే చేయవలెనని చెప్పేవాడినీకాను. ఈ రెండు రోజుల చర్చలలో ముఖ్యంగా గమనించవలసింది N. G. O. లు వాళ్ళ జీతాల గురించి. అది ఒక పెద్ద వాగ్వివాదంగా ఏర్పడి ఉన్నది. అట్లనే సభ్యులలోను వారి జీతాలగురించి కూడ కొంతవాగ్వివాదం జరిగింది. ముఖ్యమంత్రిగారికి నేను ఒక విన్నవించేయదలచుకున్నాను. సభలో శత్రువులు ఉన్నారు. హిత శత్రువులు ఉన్నారు. మిత్రులు ఉన్నారు. రాజ్యాంగంలో ఎప్పుడూకూడ అంగరు సరిసమానులనే నేను భావిస్తున్నాను అనేటటువంటిది రాజనీతికాదు. అది నీతి కావచ్చుగాని రాజనీతి కాదు అని నేను చెబుతున్నాను. ఈదినం మంత్రులకు ఉండేటటువంటి అవకాశం ఏమి? అన్నది నేను ఎప్పుడూ చెబుతూఉంటే నన్ను వారు అనేకమార్పులు పోచ్చరించుతూ ఉంటారు.

శ్రీ ఆర్. నారాయణరెడ్డి : అధ్యక్షా! On a Point of order. సభ్యులలో ఎవరో శత్రువులు ఉన్నారని వారు అన్నారు. అది వాకు అర్థం కాలేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : అది కరెక్ట్. పార్లమెంటరీయే.

శ్రీ కె. మల్పారావు : శత్రువులు, హిత శత్రువులు, మిత్రులు ఉన్నారని చెబుతున్నాను. వాళ్ళు ఎక్కువమంది ఉన్నారు.

శ్రీ ఆర్. నారాయణరెడ్డి : శ్రీమతులు అని అనవచ్చునా ?

మిస్టర్ స్పీకర్ : అనవచ్చు.

శ్రీ కె. సుబ్బారావు : రాజ్యపరిపాలన సర్వజనులకు ఉపయోగపడే ట్రస్టుగా చేయవలెననే భావం కలగడం మంచిదే.

“పాడిచిన, తిట్టిన, కొట్టిన పడుచుందురు పరమ భాగవతోత్తములు” అన్నారు అది భాగవతధర్మం కావచ్చునుగాని రాజధర్మం మాత్రం కాదని నేను చెబుతున్నాను. రాజధర్మంతో పరిపాలన చెయ్యవలసిందే. అవసరం వచ్చినప్పుడు తన కొడుకే తనకు వ్యతిరేకంగా వ్యవహారం చేసేటప్పుడు కత్తిరించి కాకులకు గిద్దలకు పారేయవలసిందని రాజధర్మం. అట్లాగే అవసరం వచ్చినప్పుడు తన రక్తాన్ని ధారపోయవలెను. శిశుచక్రవర్తి తన కండకోసి యిచ్చినట్లు ఇచ్చుటే రాజ్యపరిపాలనలోని రాజధర్మం. Therefore he must have a mind to take and a heart to give blood

ఇక ఉద్యోగస్థుల వ్యవహారాల గురించి 2, 3 మాటలు చెబుతాను. దినదినము మీరి అవాంతరము పెరిగిపోతున్నది. ఈ విచలవిడితనం స్వేచ్ఛా విహారంగావుంది. Liberty has become licence. కాబట్టి ఉద్యోగులు నౌకరులూ లేక పరిపాలకులూ అనేది నిర్ధారణ చేసుకోవలసిందని మంత్రిగారికి విన్నపం చేస్తున్నాను. వారు నౌకరులు అనే భావన మన ములో పెట్టుకుంటే దానికి కావలసిన code of conduct ఏమో, దానికి కావలసిన నీతి నియమబద్ధత ఏమో అలోచించి దానిని సరిగా అమలులో పెట్టేటటువంటి ప్రయత్నం చేయవలె. ఇప్పుడు ఉద్యోగులగురించి యంత వ్యవహారం చేస్తున్నారు. L. D. clerck ఉద్యోగిగానికి నెలకు, యంతజీతం సంవత్సరము యంతజీతం పెంచడము అని advertise చేయబడినప్పుడు ఆయన ఉద్యోగిగావచ్చాడు. అతను ఉద్యోగిగావచ్చిన అప్పుడు ఏమైన conditions వ్రాసినాడో? దానిలో ఏముంది? ఎక్కువపుడల్లా జీతం ఎక్కువచేస్తామని, Security of Service చేస్తామని ప్రకటించడంలో ఎక్కడైనా ఉన్నదా? Security of Service ఉన్నదా? వాళ్ళు ఎన్నితప్పులు చేసినా మేము తప్పు చేయలేదని వై అధికారుల దగ్గరకు వెళ్లి వ్యవహారం ఋజువుచేసి కొనే అవకాశం ఉన్నది. Servants గా ఉండేటటువంటి వారి అధికారాలు ఏమో వారు గుర్తుపెట్టుకోవలెను. 25 సంవత్సరాలు వనిచేసి పనీషన్ పensiion యిస్తున్నారు. ఈ మూడుయిచ్చి స్వాధీనబద్ధంగా పరిపాలన చేసేటటువంటి రాజయొక్క అడ్డంకు శిరహావనం అని వాటిని తీసిదానికి ఏర్పాటు చేసినటువంటి నౌకరులేవాళ్ళు. “Services Servants” అన్నారు. ఉద్యోగుల అని పేరుచెప్పి ఒక్కరూపాని తీసి దానిని అవకాశంగా ఉపయోగించుట.

నప్పటికీ సరే రెవెన్యూబోర్డు మెంబరులయిన సరే రెవెన్యూ సెక్రటరీలయినా సరే ఉద్యోగి అని భావించి ఈమూడు సిద్ధాంతాలకులోబడి, ఎవరెవరిని ఏవిధంగా అదుపులో పెట్టవలెనో యోచించి మంత్రిగారు రాజ్యపాలన చేయవలెను. న్యాయ వివక్షత - ధర్మ పరిపాలన కావాలనుకుంటే శత్రువులు, మిత్రులు అనే భేదం లేకుండా అందరిచేత గట్టిగా పని చేయించేటటువంటి పద్ధతిని నేర్చుకోవలెను. ఇంతమాత్రం చేత N G O లకు అధికారం లేదా అడిగే హక్కులేదా అంటే అడిగేహక్కు ఉన్నది. అడగవలసిందే. అంతే. ఇవ్వక పోతే మేము strike చేస్తామని అనేవారు unfit to be servants అని మాత్రం నేను చెప్పానున్నాను.

అధికారులకు నౌకర్లకు "choice of profession and choice of life are the same" అని నేనెప్పుడూ చెబుతూ వుంటాను. You have chosen this profession. I have chosen this profession and the Minister has chosen this profession. చూడ్ చేసుకునేప్పుడే బుద్ధి వుండవలసినది. ఎవరైనా ఒక స్త్రీని పెండ్లాడిన తరువాత ఆమెను నేను విడిచిపెడతాను అంటే మీదకు వచ్చిపడుతుంది గ్రహచారం. ఇష్టమైతే డైవోర్స్ ఇవ్వవచ్చు. అంతమాత్రం చేత జెదిరించి, బుకాయించి, వ్యవహరించి, 'నేను యిది చేస్తాను' అనేది ధర్మం కాదు. నీతికాదు పరిపాలనా నీతి కాదు. మెత్తని హృదయము కలిగి 'శత్రువును నేను ఆహ్వానిస్తాను' అని చెబితే అది రాజరికములో ఒక దోషము దానిని పరిపాలన చేసుకొనవలసినదని మంత్రిగారికి చెబుతున్నాను.

ఎన్. జి. ఓ. లకు యీ దినము కష్టములు వచ్చినవి. నేను ఒకటి చెబుతాను. ఎవరికీ జీతాలు పెంచకండి. వారికి కావలసిన రైస్, డాల్, ఫ్యూయిల్, సుగర్, కాఫీ పౌడర్ మొదలైన ఆహారపదార్థాలు సప్లయ చేయండి. ఇందుకు ఇరవై లక్షల రూపాయలైనను సరే— వారికి యివ్వవలసినది ధర్మము. వారికి వుండే కష్టములు నివారణ చేయవలసినది ధర్మమే. ఆయన ఏవరో చెప్పినారు. —'కుటుంబ పరిస్థితిని గమనించి'...అని. వీళ్ళ చేతికి డబ్బులు వస్తే సినిమాలకు, సిగరెట్లకు, త్రాగడానికి పోతుందని చెబుతున్నాను. కుటుంబము లకు పోదు. కుటుంబములకు పోవలెదదని కోరిక వున్నట్లయితే నేను యింతకు ముందు చెప్పినట్లు ఆహారపదార్థములను సప్లయ చేయండి. కోరికల కోమల చాల వుంటాయి. ఒక లక్ష రూపాయలు కావలెననునది కూడ కోరికయే.

టీచర్లు గురించి చెప్పినారు. ఈ దినము టీచర్లు పాఠశాలలోని అభిమానము కలిగి ప్రవర్తించు పెద్దమనుష్యులు చాల మంది ఉన్నారు. టీచర్లు పరిస్థితి నేను చెబుతాను ఈ దినం, ఒక ఎలిమెంటరీ స్కూల్ టీచరుకు

రు. 65 లు జీతం యిస్తున్నారు. రు. 780 లు ఆయన సాలుకు సంపాదిస్తున్నాడు. అందు ఎకరాలు భూమి వున్నవారికి యంత మొత్తము వస్తుందేమో దయ చేసి చెప్పమనండి ఎవరినైనా. ఈయనకు దమ్మిడి ఖర్చు లేదు. ప్రపంచంలో—రష్యాలో ఆరు గంటలు పని చేయవలయునని వుంటే—ఎలిమెంటరీ స్కూల్ టీచరు చేయవలసినది అయిదు గంటలే పని. అంతే కాకుండా మున్నూట అరువది దినములలో యితను పనిచేసేది యిన్నూరు దినములే. మైగ్రే ప్రస్తుత పరిస్థితులలో అతను సరిగా పనిచేస్తున్నాడా? లేదా? అని చూసే నాడును లేదు కనుక యీ ఎలిమెంటరీ స్కూలు టీచర్స్ కిచ్చే డబ్బు వృథా అయిపోతున్నదని నేను గట్టిగా చెబుతున్నాను. వాళ్ళను హద్దులో పెట్టి, ఎంత యివ్వవలయునో మన బొక్కనమును చూచి యిచ్చి, ఆ విధముగా పరిపాలన చేయవలయును. అంతేగాని వారికి సరియైన జీతాలు లేవు—వారిలో ఎంతమంది చదువు చేప్పేవాళ్ళు వున్నారో యీ సభ్యులెప్పుడైనా చూసినారా? పల్లెటూళ్ళకుపోయి ఎంతమంది పిల్లలకు చదువు చెబుతున్నారో చూడండి. స్కూలుకువచ్చే పిల్లలలో ఎంతమంది గుడ్డలు కట్టుకునే వాళ్ళు వున్నారు? తలకునూనె పెట్టుకునేవాళ్ళు ఎంతమంది వున్నారు? అనే భావన ఏమైనా కలిగి ఆలోచిస్తున్నారా? అనేది జ్ఞాపకము చేసుకోవలసినదని నేను వారిని ప్రార్థిస్తున్నాను.

ఇంకా అనేకరకములైన వ్యవహారములు జరుగుతున్నవి. నేను ఇంకకు ముందు చెప్పినట్లు—భయము, భక్తి రెండూలేని భార్యతో కాపురము చేయడానికి ఎక్కడయినా వీలు వుంటుందా ప్రపంచములో? భయమైనా వుండవలెను, లేదా, భక్తి అయినా వుండవలె. భయము, భక్తి లేకుండా భార్యలను కూలనాడుట సరికాదు—ఇది ఏమి ప్రభుత్వమా? లేక స్వేచ్ఛావిధానమా? అనేది గమనించి వారిని అదుపులో పెట్టి, జవనరము వచ్చినప్పుడు భార్యలను గమనించి మనకు ఇంతకాబట్టి వుండే? ఎంత యివ్వగలము అనేది ఆలోచించి, పదివేలది చేయవలసినదని మంత్రిగారికి ప్రార్థనచేయుచున్నాను.

బజార్లలో దిమ్మతిరుగుతున్నారో తెక్క పెట్టి చెప్పమనండి వాళ్ళందరినీ. ఇక్కడ వారిదొక కోర్ట్-వార్. ఇక్కడ నిల్వొని 'అయ్యో, మంత్రుల ఇంటర్ ఫియ రెన్స్ వుంది, అధికార్ల ఇంటర్ ఫియ రెన్స్ వుంది' అంటున్నారు. ఎక్కడ ఇంటర్ ఫియ రెన్స్ వుందో ఒక్కటి చెప్పమనండి. మంత్రులు చేసే పువన్యాసాల గురించి చెప్పారు. మంత్రులకు అధికారముంది ఉపన్యాసం చేయడానికి. 'శత్రువుల్ని మీరు ప్రోద్బలించకండి. శత్రువుకు తగినసహాయం చేయకండి' అనేటటువంటిది చెప్పడానికి అధికారముంద రాజ్యాంగములో ఏ మంత్రికైనప్పటికీ.

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి (విజయనగరం) : అపోజిషన్ ను శత్రుపక్షము క్రింద భావించడము ధర్మమా; అది ప్రజాస్వామ్యపు సాంప్రదాయమా? రాజ్యాంగమునకు అనుకూలమా? దయచేసి తమరు దీనిపై రూలింగ్ యివ్వ వలయునని ప్రార్థన.

మిస్టర్ స్పీకర్ : గౌరవసభ్యులు శత్రువర్గం అని గాకుండా వ్యతిరేక పక్షంవారు అనండి. అది అంత కఠినముగా ఉండదు.

శ్రీ కె. సుబ్బారావు : కఠినంగా వుంటేనే బాగుంటుంది నా వుద్దేశంలో. వ్యతిరేకపక్షులు అంటే మేము పక్షులమా? అంటారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : వ్యతిరేకపక్షం అనండి.

శ్రీ కె. సుబ్బారావు : మా పార్టీని, మా ప్రభుత్వాన్ని పడగొట్టే ప్రయత్నం చేసేవారంతా శత్రుపక్షంలోని వారు.

శ్రీ ఆర్. నారాయణరెడ్డి : అధ్యక్షా, ఇది చాలా సీరియస్ విషయం.

మిస్టర్ స్పీకర్ : ప్రభుత్వాన్ని పడగొట్టడానికి లోపలా, బయటా ప్రయత్నించేవారేనా అపోజిషన్ అంటే? శత్రుపక్షం అనేది అన్ పార్లమెంటరీయే. కాని, భాషను కొంచెం కఠినంగా వాడకండి.

శ్రీ కె. సుబ్బారావు : అవసరాన్నిబట్టే కఠినంగా మాట్లాడుతున్నాను.

శ్రీ పిల్లలమఱ్ఱి వెంకటేశ్వర్లు : అధ్యక్షా, వారెంత కఠినంగా మాట్లాడితే అంత మంచిది.

శ్రీమతి టి. లక్ష్మీకాంత్ (అమ్మం - జనరల్) : అధ్యక్షా, శత్రువు అనే పదం వాడకూడదు. మనకిదేశంలో శత్రువులేవరూ లేరు.

శ్రీ కె. సుబ్బారావు : వారికి లేరు. రాజకీయవార్తలలో అప్పుడప్పుడు శత్రువులు లేనేలేరేమో; నేను ప్రతిపక్షులు అంటే మనకు చెక్కలు వున్నాయో అంటారు. అపోజిషన్-అపోజిషన్ అంటే మనకు వ్యతిరేకంగా

ఇంటిలోని పోరు ఇంతంత కాదయ్యా

విశ్వదాభిరామ వినుర వేమా."

న్యాయంగా, చక్కగా జరిగే కమిటీలలో ప్రతిపక్షంవారిని తీసుకుంటే పని కాకుండా చేసే ప్రయత్నం కనుక మంత్రివర్గం పౌశ్చరికతో న్యాయరీత్యా కార్యం చక్కగా నడిచేదానికి తగిన ప్రయత్నం చేయవలెను. దీని విషయమై ఎవరూ పరితాప పడవలసిన అవసరము లేదు. మంత్రివర్గంవారు చేసినది న్యాయమని నేను చెబుతున్నాను.

*శ్రీ వి. రత్నవరాహతి (బద్వేల్): అధ్యక్షా! ఈ రెండురోజులనుండి అంతకుముందు general discussion లో కూడ Pay Committee నిర్ణయాలపై సమీక్షించిన చర్చలు జరిగాయి. సభ్యులు, ప్రభుత్వంవారు వ్యక్తపరిచిన అభిప్రాయాలను అటుంచి వాటిపై చెబలేగిన దుమారం నాకు బాధ కల్గిస్తోంది. అందులో ఒక్క విషయం మాత్రం అందరూ అంగీకరించారనుకొంటాను. N. G. Os. pay scales కు సంబంధించిన సమస్యను ప్రతిపక్షంగాని, ప్రభుత్వ పక్షంగాని ఒక రాజకీయ సమస్యగా తీసుకోదలచుకోలేదని నేను అనుకొంటున్నాను. కాబట్టి ఇప్పుడు ప్రభుత్వంవారు అయిపోయిన సమస్యల యీ మధ్య అధికార దేశంలో, కార్యవర్గం, జరిగిన చర్చలలో అది ప్రధాన రాజకీయ సమస్యగా తయారైంది. ఉద్రేకాలు పెరిగిపోతున్నాయి. ఇక మీదట నైనా ఉద్రేకాలను ఆపి, యీ సమస్యను విశాలదృష్టితో స్థూలంగా సమీక్షచేస్తేనే పరిష్కార మార్గాన్ని కనుగొనడానికి అవకాశం కలుగుతుంది. కాబట్టి ఉద్రేకాలు తగ్గించుకోవాల్సి ప్రభుత్వానికి, నేనున్న ఫార్మీకి, ఇతర ప్రభుత్వ పార్టీలకు కూడ సహజం చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. పంజీవర్ధన్: అధ్యక్షా, N.G.Os. question ఆలోచించడానికి ఒక ఐడ్డిగారిని వేస్తానని నేను ఏ stage లో కూడ చెప్పలేదు. Corruption విషయంలో మాత్రం చెప్పినాను.

శ్రీ బి. రత్నవరదాచారి : అయితే నాది పొరపాటు. కేవలం grievances ను పరిష్కారంచేయడానికే ఇదివరకు కమిటీని వేశామని చెప్పారు. అది సమస్యను పరిష్కారంచేయడానికి బదులు మరింత జటిలం చేయడానికే ఉపయోగపడింది. ఈ సమస్యను పరిష్కరించడానికి ఉపయోగపడలేదు. ఈనాడు జీతపరమైనా పెరిగిందని, ధరలు పెరుగుతున్నాయని; దీనినిబట్టి ఉద్యోగస్తుల జీతాల పెంచాలి అనే విషయం అన్ని పార్టీలవారు, experts, economists—అందరూ కూడా ఒప్పుకొన్న విషయమే. ఈ విషయాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని ఒత్తిడిల వల్ల బయటపడిన ఈనాడు ప్రభుత్వం దగ్గర ఉన్నది. తెలుగు అనే ప్రజల అటుంచి యీ సమస్యను శాశ్వతంగా పరిష్కారంచేయడానికి ఒక ప్రాతిపదికను ఏర్పాటుచేయాలి. కాని అటువంటి terms of reference ఇవ్వలేకపోయారు. అందువల్లనే N.G.Os. grievances ఇంకా అట్లానే ఉండిపోయాయి. దీనిని తాత్కాలిక సమస్యగానే వదిలేసి అవకాశం కలుగజేశారు. దేశంలో మరికము బున్నాయి. అంటూ ఉద్యోగాలు చేసే వారున్నారు. ఉద్యోగాలు ఇచ్చే వారున్నారు. ఉద్యోగం అంటే జీతాలు యివ్వడంలో మొట్టమొదట example గా ప్రభుత్వం employer గా నయం కావాలని Pay Commission వారు కూడా అంగీకరించే విషయమే. అన్ని దేశాలవారు మొట్టమొదటిగా అంగీకరించిన దిక్కుంటుంది. అది model employer గా ఉండే అవకాశం ఉన్నదట. అది అవకాశం ఉన్నప్పుడు అది అందరికీ మార్గ దర్శకంగా ఉండాలి. అప్పుడు ప్రభుత్వం ప్రభుత్వంగా, స్వక్రైల చేతులతో ఉండే పరిస్థితులలో ఉండాలి. Scales of Pay ఎక్కడా ఉన్నాయి. వారు ఉద్యోగులకు ఎక్కువ amenities ఇస్తున్నారు. వాటిని (రాష్ట్ర) ప్రభుత్వం అక్కడ పెట్టుకున్నా. ఎక్కువ వాటిని అక్కడ పెట్టుకున్నా. Central Government Scales ఏమయినా ఉన్నాయి. వాటిని Scales Scales అని ప్రభుత్వం ఇచ్చేవారు. అప్పుడు ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసినా, ఏర్పాటు చేసినా disparities ఉన్నాయి. ఏర్పాటు చేసినా, ఏర్పాటు చేసినా.

సిద్ధాంతం. Pay Committee ని వేసి పరిస్థితులన్నీ review చేసేటప్పుడు యీ విషయాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని ఆలోచించాలి. యుద్ధానంతరం 1947 వ సంవత్సరంలో మద్రాసులో Pay Committee ని వేసినప్పుడు ప్రతి వస్తువు యొక్క ధర పెరిగిపోతున్నది. మళ్ళీ production ఎక్కువ అయితే ధరలు తగ్గిపోతాయి అన్నారు. మద్రాసు ప్రభుత్వం వారు కొన్ని కారణాలవల్ల అప్పటిలో అట్లా చేశారు. నేను యిప్పుడు కారణాలలోనికి పోదలనుకోలేదు. Production ఎక్కువ అయినా, శక్తువ అయినా దేశంలో ధరలు మాత్రం తగ్గలేదు. ధరలు తగ్గే అవకాశం కూడా లేదని తెలిపోయింది. జవాభా కూడా పెరిగిపోతున్నది. Production ఎంత పెరిగినా పెరిగే జవాభాకు proportionate గా పెరగడం లేదు. అందువల్ల ధరలు తగ్గే సూచనలు ఎక్కడా లేవు. కనీసం living wage అయినా N. G. O. లకు ఇవ్వవలసియున్నది. Living wage ని ప్రాతిపదికగా తీసికొని నేను మనవిచేసిన factors ను దృష్టిలో పెట్టుకొని చేయవలసిన అవసరం ఉన్నది. ఈ విషయాలన్నీ విచారణ జరిపేటప్పుడు evidence తీసుకొని నిర్ణయం తీసుకోవాలనే విషయం కూడా Pay Committee సూచించలేదు. కమిటీ సూచనలు grievances ను తీర్చడం అట్లా ఉంచి సమస్యను స్థూలంగా పరిష్కరించడానికి కూడా ఉపయోగపడుతులేదు. ఈ Pay Committee చేసిన సిఫార్సులు ఎందుకూ పనికిరావని నేను ఒక తీర్మానానికి వచ్చాను. Grievances ను తీర్చే అవకాశం ఎక్కడా లేదు. ఇక objective view లో యీ సమస్యను పరిష్కరించడానికి ప్రయత్నం చేయలేదు. కాబట్టి ప్రభుత్వం మళ్ళీ ఒక experts committee ని వేయాలి. ఇటువంటి విషయాలన్నీ సంబంధించి రాజకీయ పార్టీలతో కమిటీలు వేసినంత మాత్రాన సమస్యను ఉండదనే నిర్ణయానికి వచ్చాను. సూపార్టీ, మిగతా పార్టీలు కూడా పార్టీలన్నీ కూడా ఒకే దృష్టి పర్మిట్టే కోర్సు తీసుకోవాలి. నేను వ్యతిరేకించి ఇటువంటి సమస్యలను పరిష్కరించడానికి రాజకీయ పార్టీలు తగవని చెబుతున్నాను. రాజకీయ పార్టీలు ఇటువంటి కమిటీలలోనికి వచ్చేటప్పుడు

హక్కులు) వున్నవి. అట్టి హక్కులపై encroachment జరిగిననాడు ప్రజాస్వామ్యముతో resist చేయబడుతుంది. N. G. G. Os strike చేసి demonstrations అరిపినారంటే, అది కేవలము వారి హక్కులకు భంగము కలిగినదని భావించడమువల్లనే. Constitution assure చేసినట్లుగా వారు ప్రజాస్వామ్యముతో ఒక భాగముగా ఏర్పడివున్నారు. అందుచేత అన్యాయాన్ని ఎదుర్కొనవలసిన జాతీయత వారిపై వున్నది. అందుచేత demonstrations అనే హక్కును వారు ఉపయోగించుకున్నారు. అంతేగాని శ్రీ కల్లూరి సుబ్బారావు గారు చెప్పినట్లుగా, "N. G. Os కు ప్రభుత్వము జేతాలు యిస్తున్నది, వారు ప్రభుత్వాన్ని బెదిరిస్తున్నారు" అని అనడము ప్రజాస్వామ్యము అనిపించుకోవలసి వారికి నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఈ ప్రజాస్వామ్యముతో ప్రతి వ్యక్తికి fundamental rights వున్నవి. Any encroachment upon their rights must be resisted. Then only democracy will thrive. ప్రజాస్వామ్యమని ఒక వైపు చెప్పితూ మరొక వైపున అన్యాయం జరుగుతున్నప్పుడు resist చేయడము తప్పని చెప్పడము న్యాయానికి విరుద్ధముగా వుంటుంది. అవిధముగా resist చేస్తే Ayubkhan వస్తారని అనడము కూడ సబబుగా లేదని మనవి చేస్తున్నాను. ఏనాడయితే ప్రజలలో విసుగు, disgust వుట్టుతుందో, అనాడే అయూబ్ ఖాన్ తప్పకుండా వస్తాడు. Democracy thrive కావాలంటే ఆ విసుగు లేకుండా చెమటోవాలి. ఆ అసంతృప్తి ప్రతి పౌరునిలోను వచ్చినప్పుడు నియంతలు రావడానికి అవకాశమున్నది. పార్టీలన్నింటికీ కొన్ని విశిష్ట మయిన Political and Social objectives వున్నవి. మీ పార్టీనిద్దాంకా మంచివే కావచ్చును. కాదని నేను చెప్పలేదు. ఆ నిద్దాంకాలను అమలులో పెట్టడానికి కృషిచేయండి. అంతేగాని ఒక vision, లేక ghost తయారు చేసుకొని "అయూబ్ ఖాన్ వస్తాడు గనుక మీరంతా నోరుమూసుకోండి" అని అనడము అనుచితముగా వుంది. ప్రజాస్వామ్యము ఉండాలంటే మేమే అధికారముతో వుండాలి. తక్కినవారంతా శత్రువులు అని అభ్యంతరము ప్రజాస్వామ్యమునకు ఉండవలసి. నేను శ్రీ కల్లూరి సుబ్బారావుగారు చెప్పినట్లు పెద్దలకు మనవిచేయ బలమునున్నది. అది అంతా మన చెవిలోనున్న ghost of living కు అనుగుణ్యముగా జేతాలు యివ్వని చెప్పడం వలననే అంతా బలము తప్పులు చేసినారు. ఆ ప్రయత్నములు విఫలమయినప్పుడు Congress, Labour, P.N.U. చేయబడనట్లుగా వారి హక్కులను వినియోగించుకుంటున్నారని ప్రకటన చేయబడడము సబబుగా లేదని మనవి చేస్తున్నాను. అంతేగాని ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని ప్రజలకు అంతా అయూబ్ ఖాన్ వస్తాడు అని చెప్పడము ప్రజలకు అనుచితముగా వుంది.

చేయగల machinery పున్నదా అనే విషయము పరిశీలించాల్సివుంది. మొత్తము Revenue Board నుంచి క్రింద Tahsildar office వరకు పరిపాలన ఏ విధముగా నడుస్తున్నదో చూస్తే అసలు ఆచరణలో జరుగుతున్న దేమిటో బాగుగా అర్థము జాతుంది. మొన్నను Council కు ఎన్నికలు జరిగినప్పుడు Education Ministry నుంచి ఒక G.O. pass అయింది. Graduates Constituency కు ఫలానా తేదీన ఎన్నికలు జరుగబోతున్నవి కాబట్టి District Boards లోనూ ఇంకా యితరత్రా పనిచేసే ఉపాధ్యాయులను సాధ్యమయినంతవరకు transfer చేయకూడదని ఆ G.O. లో ఆదేశించారు. ఆనెల 20 వ తేదీన ఆ G.O. అందరికీ పంపబడింది. అంతకుమునుపు అటువంటి transfers చేసి అమలు లోనికి రాకుండావుంటే వాటినికూడ అవలసినదిగా orders జారీ చేసారు. మా జిల్లాలో వ్యవహారాలన్నీ దౌర్జన్యపూరితమైన వాతావరణములో జరుగు తూవుంటాయి. Education Department వారిచ్చిన orders ను సరిగ్గా పట్ట దాఖలుచేశారు. Government నుంచి వచ్చిన orders కు జిల్లాలో జరిగే వ్యవహారాలకు ఏమాత్రముకూడ సంబంధములేకుండా పోతున్నది. ఇది చాలా విచిత్రముగా వున్నది. ఇంకా యీపరిపాలనా క్రమములో మరొక రకమయిన విచిత్రపద్ధతివుంది. ఒకటవ తారీఖున ఒక ఉపాధ్యాయుడినో లేక రెండోనో బదిలీచేస్తున్నట్లు orders జారీఅవుతవి. మరొకరినో లేక ఆ orders ను కేన్సిలుచేసినట్లు orders వస్తాయి. ఎవరకు ఈ రెండు orders ను supersede చేస్తున్నట్లు మూడవరకమైన order వుట్టుతుంది. ఈమూడు orders ను కూడ ఒకదానితో యింకొక దానికి సంబంధములేకుండా ఆచరణలో పెట్టుతూవుంటారు. 10 గంటలకు ఒక Tahsildar ను transfer చేస్తున్నట్లు orders వడి, 12 గంటలకు కేన్సిలుఅయినట్లు telegram వస్తుంది. ఒంటి గంటకు మరొక order వస్తుంది. ఈవిధముగా పరిపాలన ఎందుకు జరుగు తున్నదో నాకర్థము కావడములేదు. ముఖ్యముగా ఈపరిస్థితి మాకడవజిల్లాలో పొన్నుగావుందని మనవిజేయదలచుకున్నాను. అదేవిధముగా యితరత్రా జిల్లా లన్నింటిలోకూడ వుందని భావిస్తున్నాను. ఒక వేళ నాఅభిప్రాయము సరికొంటే కాకపోతే correct చేసుకొనడానికి ready గా వున్నాను. Chief Minister గారు enquiry చేయదలచునంటే దీనిని approve చేయడానికి ready గా వున్నాను. కానీ పూర్తిగా దివరాత్తు నేను అన్నాడేమన్నా, దీనిని అనుమతించి approve చేయగలమున్నో జాబ్బు వాలో ఒక deacons party ఉంది. దీనిని తీర్చడానికి కావలసిన డబ్బును 1000 రూపాయలు, 1000 రూపాయలు అని రెండు రెండు పార్టీలు చెప్పాయి. దానిని తీర్చడానికి కావలసిన డబ్బును తీర్చేందుకు ఏమి చేయగలమున్నో దీనిని Revenue Inspector తీర్చేందుకు ఏమి చేయగలమున్నో

శ్రీ ఎ. కృష్ణయ్య (వెంకటగిరి - రిజిస్టరుడు): అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రవేశపెట్టిన ఈ demands ను బలపరుస్తూ మా జూరీను, మరల విషాట్లాటలకు పోషిస్తాను. వెంకటగిరి ఎక్స్ ప్రెసిడెంట్ గారు ప్రారంభించిన అసెంబ్లీ కూడా చెరువుల స్థాపనపైనే పోగుచేయబడినట్లు తెలుసుకుంటే, ప్రజలకు ఉపయోగపడే మరమ్మతులు, కట్టడంపై, అదుపు, పరిరక్షణ, జాగ్రత్త పడేందుకు చూడకపోయేటట్లు, కాదు చేయని చూడకపోయేటట్లు ప్రజలకు తెలియజేయాలి. వల్ల ఉపయోగపడే కాలుజలు పోతున్నవి. అందుచే ముఖ్యమంత్రి, శాసనసభలు, పరిశోధన

సంతృప్తికరముగా చేసినట్లు కనపడడం లేదు. మా జిల్లాలో సోమశిల ప్రాజెక్టు చాల ముఖ్యమైనది. జిల్లాలోని అన్ని ప్రాంతాలకు దానివలన నీరు లభ్యము కాగలదు. అటువంటి ప్రాజెక్టు గురించి పదేపదే చెబుతూనేవున్నాము. కేంద్ర ఉపమంత్రి శ్రీ జై శుక్లాల్ హాజీ అక్కడకు విచ్చేసినప్పుడు దాని అవసరమును గుర్తించి దానివలన చాల ఉపయోగమువుతుందని చెప్పారు. ఇప్పుడు సాగులో వున్న 4 లక్షల ఎకరాల భూమి పటిష్టము అవుతుంది. అంతేకాకుండా ఇంకా 4 లక్షల ఎకరాల అదనపు భూమి సాగుబడికి నీరు లభిస్తుంది. ప్రభుత్వము ఈ విషయములో ఎక్కడ క్రద్ధపహించుకున్నట్లు కనబడదు. తర్వాత సామాన్యముగా Forest Department వారు చాల అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు చేస్తున్నారు. Cashew పెంచుతున్నారు. చందనం, శ్రీగంధం, శేకు కూడ పెంచుతున్నారు. Hamlets గ్రామాలకు కంచె నిర్ణయము ఇప్పటికి లేదు. సుమారు 100 మంది రైతులు వుంటారు. వారి పశువులను ఎక్కడ మేపుకోవాలి అనే నిర్ణయము కాలేదు. దీనివలన రైతులకు చాల కలతగా వుంది. రైతులకు ఈ కంచెలు చాల వ్రధానమైనవి. తర్వాత రెండు సంవత్సరముల క్రితం మా Local-fund Hospital ను provincialise చేశారు. Necessary equipment చేర్చుటకు శ్రీ గౌ. ముఖ్యమంత్రిగారు తగు చర్యలు తీసుకొన్నప్పటికిని ఏ కారణముచేతనో department లో జాప్యము జరుగుచున్నది. అక్కడ కావలసిన equipment ఏమీలేదు. ఘోషా ఆసుపత్రిలో సుమారు 1½ సంవత్సరముల నుంచి డాక్టరు లేడు. ఇప్పటికీ ఖాళీగానే వుంది. స్త్రీలు చాల బాధలకు గురి కావలసి వస్తోంది. చాలమంది Higher grade Training అయినవారు వున్నారు. వారందరికి teachers వ్యవస్థయు యివ్వడములేదు. ఒక వేళ interview లకు పిలిచినా వారి select చేయడము లేదు. మాకు basic training అయినవారు, secondary grade training అయినవారు వున్నారని చెబుతున్నారు. ఈ higher grade trainee చాల అవస్థలు పడుచున్నారు. ముఖ్యముగా నీరు వారు, హరిజనులు ఈ training అయినవారిలో వుంటారు. వీరిని neglect చేసినందువల్ల మనకు ఇంకా ఎక్కువ నిరుద్యోగము చేసినట్లువుతుంది. ఈ విషయము గురించి తగు చర్యలు తీసుకోవాలని ప్రభుత్వానికి మిక్కిలి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

* శ్రీ ఎన్. సి. శేషారెడ్డి (తామిడూరు) : అధ్యక్షా! ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రజల పట్లను పట్టించుకొని అయిదున్నా ప్రతిపక్ష సభ్యులు తీసుకున్న వినతి పరిశీలనా లకు స్వీకారముగా మాట్లాడడంలేదు. ప్రతిపక్ష సభ్యులు తప్ప దాని పరిశీలనా లకు పాల్గొనలేదు. Gross discrimination against the opposi...

పోయిన సంవత్సరం ముఖ్యమంత్రిగారు రాయదుర్గం నియోజక వర్గానికి వచ్చారు. అక్కడ కమ్యూనిస్టు వాయకత్వానగల J. R. S. Mill Union అనే ఒక యూనియన్ ఉంది. ఈ union సభ్యులు ఒక మెమోరాండమ్ తీసుకొని ముఖ్యమంత్రి బస చేసిన లింగళా దగ్గరకు వచ్చారు. వచ్చిన వారు Communist sponsored union సభ్యులని చెప్పివచ్చిరి. ముఖ్యమంత్రి వారిని పిలిపించి వారు ఇచ్చిన మెమోరాండమును తీసుకొన్నారు. అరోజు సాయంకాలం ఒక బహిరంగసభను ఏర్పాటుచేసి, పంచాయితీబోర్డు తరపున ముఖ్యమంత్రికి నన్త్రానపత్రం సమర్పించబడింది. ఆ పంచాయితీబోర్డులో ఒక్క కమ్యూనిస్టు సభ్యుడు లేకపోయినా J. R. S. Mill Workers Union నమర్పించిన మెమోరాండమును ఆ బహిరంగసభలో చదివడం జరిగింది. అందుకు ముఖ్యమంత్రిగారు అంగీకరించారు. "జాముఇచ్చే మెమోరాండంను మంత్రులు స్వీకరించడంలేదు, కాంగ్రెస్ వారు ఇచ్చేవాటినే తీసుకొంటున్నా" రని ప్రతిపక్ష సభ్యులు ఆకోపణలు చేయడంవేక. నేను ఈ విషయాలన్నీ చెబుతున్నాను. ఈ ఆరోపణలన్నీ వాస్తవికానివిగా నైనవిగా మూల్యంతులకు సంబంధించినవిగాను ప్రతిపక్షం ముందుకు తీసుకోలేదు. కాని పరిష్కారాలు చెప్పివచ్చిరి. మంత్రులు వాస్తవికతను పరిశీలించి తీసుకొన్నారు. దేశమూర్ఖుడం జరుగుతోంది. J.R.S. Mill Workers' Union పాఠ memorandum ము labour officer పంపకపోయినా, కేవలం ముఖ్యమంత్రికి ఇచ్చిన దానిపైనే గాని dispute గా treat చేయడం, dispute arise కావడం, దానిద్వారా conciliation పూర్తికావడం అనేవిన్నవరిగాయి. అంగింగిరిగాయి. వ్యాపారానికి తీగాలు, వాస్తవికతలను దాటిపోయి, చివరకు పరిష్కారం ఏదీకా, మంత్రులు అందరూ పాపం చేసినవలెనని భావించింది. అందుకే ఈ సందర్భాన్ని పరిశీలించడానికి నియోజకవర్గం వచ్చింది. అందుకు అనుకూలంగా నేనూదూరమైనవి గానూ వ్యాఖ్యానం చేయడంలేదు. అందుకే వచ్చింది. అందుకే వచ్చింది.

[illegible]

యంతవరకు మా ప్రాంతానికి రాలేదు. నేను, అచ్యుతరెడ్డిగారు, కె. జనార్దన రెడ్డిగారు అంతాకలిసి మంత్రిగారికి ఈ విషయాలు తెలుపుకున్నాము. కాని ఇంతవరకు దానికి అతీగతీ లేదు. తక్షణం మా ప్రాంతానికి విద్యుచ్ఛక్తి వచ్చే పర్యాట్లు చేయవలసినదిగా ప్రభుత్వాన్ని ఈ సందర్భంలో కోరుతున్నాను.

గత సంవత్సరంలో (1958), అంతకుముందు యివ్వబడిన తక్కువ ఋణాలను రైతులను ఓత్తిడిచేసి బకాయిలు అన్నిటినీ వసూలుచేశారు. అలా వసూలుచేసిన తరువాత ఒక G.O. వచ్చింది. 1952 సంవత్సరంవరకు ఉన్న తక్కువలు మాఫీ చేయబడినవని అందులో పేర్కొనబడినది. మొండిగా ఉండి బాకీలు యివ్వనట్లువంటివారు అలాగే ఉండిపోయారు. ప్రభుత్వానికి, అధికారులకు లోబడి ఉన్న ఆమాయిక రైతాంగం వన్నులు చెల్లించివేశారు. ఈ సందర్భంలో ప్రత్యేకంగా ప్రభుత్వాన్ని నేను కోరేది, ఆ తక్కువ ఋణాలు చెల్లించిన రైతులకు ఆ డబ్బును వాపసు యివ్వవలసినదని ఈ రోజున N.G.O. లకు ప్రభుత్వం సౌకర్యాలు కలుగజేస్తున్నారు. కాని రైతుల విషయంలో మాత్రం వట్టింపు కొనుటలేదు. రైతు విషయం ఎవరికి పట్టినట్లు లేదు. శాసనసభలో వారిగురించి మాట్లాడేవారు చాల తక్కువగానే కనబడుతున్నారు. ఈ రోజున బస్సు స్టేండులలో ఫ్రయాడీకులకు కొన్ని సౌకర్యాలు కలుగజేస్తున్నారు. అలాగే అన్వేషణ chambers కట్టిస్తున్నారు. ఇటువంటి విషయాలకు కూడా ప్రత్యేక సౌకర్యాలు కలుగజేస్తున్నారు. కాని తహశీల్ కచ్చేరీకి వచ్చే రైతుకు నిలవడానికి చోటు ఎక్కడ చూపించడంలేదు ప్రభుత్వం. కనీసం బస్సు స్టేండులలో వేసే పెద్దలులాంటివి అయినా, తక్కువ ఖర్చుతో వేసినట్లయితే కాకుండా, అవిధంగా చేయాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

మా ప్రాంతం అంతా జాగీర్దార్లచే పరిపాలింపబడుటవల్ల అక్కడ ఏవిధమయిన సౌకర్యాలు లేవు. ముఖ్యముగా కొల్హాపూర్, ఆత్మకూర్, పోవూర్, గద్వాల, గోపాలపేట దగ్గర దగ్గరగా ఉన్నవి. ఈ ఆరుడు సంస్థానాలు బీకేరితో ఉన్నాయి. పీటికొరకు ఒక ప్రత్యేక అసెనబ్లీ వేసి, అతాలూకాత అభివృద్ధికి పాటుపడాలని ప్రభుత్వాన్ని ప్రత్యేకంగా కోరుతున్నాను. రైజాము ప్రాంతంలో ఉన్న అన్ని కాటాకాలకన్న ఇది చెనుకబడి ఉన్నది కాబట్టి, పీటిగురించి ప్రత్యేక క్రద్ద తీసుకోవలసినది ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

అదనంగా, అధ్యక్షా, ప్రజా విద్యలు, అన్ని వాటిగా

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి: నేను ఇక్కడ ఉన్నాను. అక్కడకంటే ఇక్కడ కాస్త స్వేచ్ఛగా ఉంటుందని కూర్చున్నాను. (స్పీకరుకు కుడివైపు ఉన్న వరుసలో చివరకు శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు కూర్చోని ఉండిరి.)

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య: అప్పుడే మంత్రిగారికి, “మంత్రిసీటులో” కూర్చోటానికి అంత విసుగుగా ఉన్నదా?

శ్రీ పద్మనాభరెడ్డి: మా పనపర్తిలో girls, middle cum high school ఒకటి కమిటీచేత నడుపబడుచున్నది. అస్కూలుకు ఒక హెడ్ మిస్ట్రీస్ గత జూన్ లో వచ్చినది. వెంటనే జులైలో వెళ్ళిపోయినది. ఆగస్టులో యింకో ఆమెవచ్చి ఒక నెలఉండి వెళ్ళిపోయినది. ఆ స్కూలులో నాలుగువందలమంది విద్యార్థినులు, విద్యార్థులు ఉన్నారు. ప్రభుత్వంవారు 9వ తరగతివరకే తమ ఆధీనం చేసుకొన్నారు. మిగతా రెండు తరగతులు కమిటీచేతనే నడుపబడుతున్నవి. 10th, 11th క్లాసులుకూడ ప్రభుత్వమే తీసుకొని నడుపవలసినదిగా కోరుతున్నాను.

చివరగా, ఒక స్పెషల్ ఆఫీసరును పేస్ ఈ జాగీరు తాలూకాలను ఆధిపత్యం చేయవలసినదిగా కోరుతూ, ఈ అవకాశం యిచ్చినందులకు తమకు ధన్యవాదాలు అర్పిస్తున్నాను.

*శ్రీ పి. గోపాలరెడ్డి (తిరుత్తని-జనరల్): అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రజాపెట్టిన డిమాండును నేను బలపరుస్తున్నాను. ఈవిషయమై అనేకమంది మిత్రులు అనేక అభిప్రాయాలు వెల్లడించారు. అయితే నాకు తెలిసిన కొన్ని సూచనలు ప్రభుత్వ దృష్టికి తేవలసి ఉన్నది. మంత్రులు జిల్లాలలో పర్యటించి నందువల్ల ఎటువంటి లాభము కలుగుటలేదని కొందరు విమర్శించారు. ఈ విమర్శనకు చాలా విచిత్రముగా ఉన్నది. ప్రజలతో మూట్లాడుటకు కాకపోతే మంత్రులు పొందుకువస్తారు. వారు ఒకవంక ప్రజలతోను, పరిశ్రమలతోను మంత్రి పర్యటనకు ప్రస్థానంలే వారిలో ఒకటి అర్జీలనుబట్టి హెడ్ క్వార్టర్స్ కు తెచ్చుకుంటున్నారు. ఈ అర్జీలతోను ఒకటి అర్జీలనుబట్టి నెరవేర్చవలెనంటే మంత్రి నిర్వహించే కాఖలకు యాయబడిన డబ్బు చాలదు. ఆయా కాఖలకు కావలసిన డబ్బు మనం మంజూరుచేస్తేనే మంత్రులు ఆయా కార్యక్రమములను అమలు పరచగలరు.

ప్రభుత్వ కార్యాలయములలో వివరీతంగా ఆలస్యము అవుతున్నది లంచగొండితనం పెచ్చుగా ఉన్నది. ప్రభుత్వంనుంచి కాగితాలవడం ఆలస్యమై పార్టీలు ఆఫీసులకు పరుగుడుతారు. పార్టీ పట్టాగా వస్తాడుగదా అని ఆలస్యము కాగితాలను ఆలస్యమేస్తారు. దివంగతంలోనే 6, 7 రోజులు

రెప్పెన్ కార్యరూపములు చాల్చునట్లు చూడవలెనని మంత్రివర్గాన్ని కోరుతున్నాను.

చేమ తిరుత్తని నియోజకవర్గానికి చెందినవాడను. గత సంవత్సరం ఏప్రిల్ నెలలో పటాస్కర్ తిరుప్రకారం తిరుత్తని ప్రాంతం మద్రాసు రాష్ట్రంలోనికి పోవలసి ఉన్నది. ఇందుకు ఉభయ ప్రభుత్వాలవారు జూన్, జూలై నెలలలో అంగీకరించినారు. కాని ఇంతవరకును దీనిని అమలుపరచలేదు. దీనివల్ల ఆ ప్రాంతంలోని ప్రజలు చాలా ఇబ్బంది పడుతున్నారు. వాబోటి వారికి శ్రీ వినాయకం బోటివారికి కష్టంగా ఉండకపోయినా, దురదృష్టవంతులైన ఆ ప్రాంత ప్రజలు శాధపడుతున్నారు. ఈ విషయాన్ని చేసు ప్రభుత్వ దృష్టికి తెవలసి ఉన్నది. ఆ ప్రాంతములలో అటు ఆ ప్రభుత్వంగానీ, ఇటు ఈ ప్రభుత్వం గాని డబ్బు ఖర్చుచేయడం లేదు. అది సహజమే. విద్యుచ్ఛక్తి స్కీములు, ఇరిగేషన్ స్కీములు, ఇతర అభివృద్ధి పథకాలు ఆశ్రద్ధ చేయబడుతున్నాయి. కమీలు, తంతులు వేసిన తరువాత కూడా బ్రామ్మపార్శ్వపు వర్షం కాలేదు. ఇంతులు కూడా తిరిగి తినుకుని మృత్యువానికి ఈ మధ్య ప్రయత్నించారు. కాని ఆ గ్రామస్థులు అంగీకరించనందువల్ల ఆ వని జరుగలేదని తెలిసింది. 1954 వ సంవత్సరములో శాంక్షన్ అయిన స్కీములనే అపివేయడం జరుగుతున్నది. అందువల్ల పటాస్కర్ అవార్డును తొందరగా అమలు జరిపించ వలసివచ్చి కోరుతున్నాను. శ్రీ సంజీవరెడ్డిగారు, శ్రీ కామరాజు నాడూరుగారు అన్నదమృతములను వారు మిత్రులు. కనుక శ్రీ నాదార్ గారితో మాట్లాడి మన ప్రభుత్వం వారు ఒక లక్ష ధూపాయలు, ఆ ప్రభుత్వం వారు ఒక లక్ష ధూపాయలు ఉభయ ప్రాంతాలలోను ఖర్చుచేసే ఏర్పాటు చేయించినట్లయితే ప్రజల అభివృద్ధి కొంతవరకు తగ్గగలవని మనవి చేస్తున్నాను.

తాదపడడంగాని, విమర్శించడంగాని న్యాయసమ్మతంకాదనే ధోరణిలో మొదలుపెట్టారు. ఈ ఖర్చుఅంతా : వారికి సౌఖ్యాలను కల్పించేందుకు కాదు. వారి దగ్గరకువచ్చే స్వంత అతిథులనుగాని, బంధువులనుగాని, సత్కరించడానికి గాదు. Official అతిథుల సౌకర్యంకొరకు ఈ ఖర్చుచేశామని అన్నారు. బాగానేఉంది. దాంట్లోఎవరికి అభ్యంతరంలేదు. మన state చాలా ఖర్చులకు ఇబ్బందులు పడుతున్నది. ప్రజాసౌకర్యాలు కల్పించాలి అంటున్నప్పుడు, ఆదాయం తక్కువగా ఉన్నదని మనం అంటున్నాము. అట్లాంటప్పుడు, తగు జాగ్రత్తగా ఏవిధముగా ఖర్చుపెట్టవలెను అని అలోచించడానికి మాత్రం, ఏదీ సూచించడం జరగదు. గవర్నరుగారి విషయం వచ్చినప్పుడు, వారు చాలా simple life గడుపుతున్నారు. అతిథులు వచ్చినప్పుడు వాస్తవానికి వారి టెడ్రూముకూడా వదులుకొని మరెక్కడో పండుకొంటారు. అది మాకు తాదగా ఉన్నదని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. ఈమధ్యనే నాకు ఒక అనుభవము కలిగింది. గవర్నరుగారు ఖమ్మంజిల్లా tour చేశారు. అప్పుడు చూచిన ఒక విషయం గురించి తెలియజేస్తున్నాను. మరి అది ఎటువంటి పాంప్రచాయమో నాకు ఎరుకలేదు. ఆనాడు నైజాము కాలములో ముఖ్య మంత్రిగారు ఎక్కడీకైవా బయలుదేరితే, అంత వాంగామా ఉండకపోయేది అన్నమాట. గవర్నరుగారు ఖమ్మంనుంచి డోర్నకల్ వచ్చి అక్కడనుంచి కోత్తగూడెం వెళ్తున్నప్పుడు గవర్నరుగారు డోర్నకల్లో camp చేసినప్పుడు వారికి ఒక సేరు ఆవుపాలు, ఒక సేరు బ్రెరెపాలు కావాలన్నారు. ఆ పాలుకూడా అక్కడికి డాక్టర్లు వచ్చి examine చేసినతరువాతనే వారు నాడునాకు ఆ పాలును examine చేయడం మాత్రమే కాదు, దానిలోపాలు అతిథులను కూడా examine చేయవలెనట. వారు రెండు సేర్ల పాలు కోరకు, ఒక ఆర్డరుపేసి ఆ మట్టుప్రక్కల ఉన్న గ్రామాలనుంచి 18 ఆవులను, 3 బ్రెరెలను నిర్బంధంగా డోర్నకల్లకు తీసుకొనివచ్చి ఒక రోజు అంతా అక్కడ ఉంచి, హాటిడ్యూరా పాలు తీసుకోడానికి ప్రయత్నం చేశారన్నమాట. ఇంత మోరము పోయిన తరువాత వారు కాలములో కూడా చూచి ఎరుగము. ఈ విషయంలో గవర్నరుగారు తమ బాధ్యతగాని check up చేయమని ఆదేశించినట్లుంది. అది చేయలేక పట్టుకున్నారని అంటున్నారని ఆరోపించడం అసమర్థం. అసలు ఈ విషయం ఉర్రూతలూగిపోయిందని అంటున్నారని ఆరోపించడం అక్కడికి పట్టుకుని రావడంకంటే ఎక్కువగా ఉన్నదని అంటున్నారని ఆరోపించడం అసమర్థం. ఆనాడు నైజాము తగ్గరిమలచేరకు ఉండగా నైజాముగారు తమ బాధ్యతగాని check up చేయమని ఆదేశించినట్లుంది. అది చేయలేక పట్టుకున్నారని అంటున్నారని ఆరోపించడం అసమర్థం. అసలు ఈ విషయం ఉర్రూతలూగిపోయిందని అంటున్నారని ఆరోపించడం అక్కడికి పట్టుకుని రావడంకంటే ఎక్కువగా ఉన్నదని అంటున్నారని ఆరోపించడం అసమర్థం.

Figure 5 *Continued*

tive Bank ఎన్నికలు మొన్ననే జరిగినాయి. ఈ వేళ మన state లో
opposition వారి చేతుల్లో అధికారం ఉన్నది. ఈనాడు
దానికి కూడా సహకరించలేని స్థితిలో మన ప్రభుత్వమున్నది. ఆ Bank ఎన్నికలు
జరిగిన సందర్భంలో దానికి సంబంధించి వోటర్ల scrutiny జరిగేటప్పుడు, లోపల
Deputy Registrar ఉన్నాడు. అతనే ఆ scrutiny లో స్పష్టంగా పాల్గొ
న్నాడు. ఆ ఎన్నికలు జరిగినప్పుడే కలెక్టరు అధ్యక్షతన, joint registrar
కూడా అందులో పాల్గొన్నాడు. ఈ విధంగా జరిగినప్పటికీ కాంగ్రెసు కార్య
కర్తలు బయటికివచ్చి, ఈ కలెక్టరు మమ్ములను పూర్తిగా మోసగించాడు.
ఇతడు ఈ meeting ను వాయిదా వేస్తావని అన్నాడు. ఇతనిని degrade
చేయించి అండమాన్సుకు పంపించాలి. ఇంత దుర్మార్గంచేస్తాడా అనే రీతిగా
అతనిని దూషిస్తూ మాట్లాడారంటే, దాని అర్థం మాకు తెలియడంలేదు.
ఇంత దుర్మార్గం వేస్తాడాయితే అతనికి బహుశా న్యాయమంత్రి నూరుమంది ముందర
బాటుకూస్తూనే ఉంటారంటే దాని అర్థము ఎమిటో మాకు తెలియటంలేదు.
సామాన్య జానకము కార్యకర్తలు ఏ విధంగా ఆలోచిస్తున్నారు? తాము
సామాన్య జానకములో కమ్యూనిస్టు మంత్రిగానో, ముఖ్యమంత్రిగానో పరిగెడించే
దశలో local officers తమ వత్తాను పక్కనోకే వారిని transfer
చేయించే అధికారం పూర్తిగా ఉన్నదని చెప్పుకొనుట జరుగుతోంది. దానిని
మోసకొని ప్రాదరాజాదుకు వస్తారు. ప్రాదరాజాదులో వారికి ఎంత వరకు
సహకారం చిక్కినదో మాకు తెలియదు. ఆ సహకారాలు అన్నీ తెలుసుకొనే
వర్గస్థితిలో లేము. ఇతర జాతులలో, అలాగే ఉంటే దానిని సెల్లెట్ చేయటం
లేనికొని ఆ జాతులను సూపర్ సిడ్ చేయించడానికి చెల్ల వలసిన ఖర్చు
చూసారు. సూపర్ సెన్స్ కొరకు జరిగాయా ఎన్నికలు? తమకు ఇష్టములేని
కార్యముగా walkout చేసి వెళ్ళిపోవడం, కలెక్టరు అధ్యక్షతన జాయింటు
రిజిస్ట్రారు ముఖముతో జరిగిన దానిని సూపర్ సిడ్ చేయించి జైలుకు
దగ్గరకువచ్చి release చేయడం, దీనివల్ల అక్కడ లోకంలో ఉన్న కార్య
కర్తల మనస్థితి అంతరించుకుంటుంది. చెల్ల వలసిన ఖర్చు develop అవు
తున్నాయి అన్నది ఆలోచించాలి. మన ప్రభుత్వం ఆ విధంగా represent
చేయడానికి ఎట్లా గుండెదైర్వ్యం వచ్చిందో పరిశీలించాలి. అటువంటి వస్తువు
రోకడ దూరము చేయవలసిందే అవసరం ఉన్నదని ముఖ్యమంత్రిగారికి
మనవిజేస్తున్నాను.

*శ్రీ డి. రామకృష్ణారావు: అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు సమా

ఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినట్లుగానే దానిని సూపర్ సిడ్ చేయించి జైలుకు

దగ్గరకువచ్చి release చేయడం, దీనివల్ల అక్కడ లోకంలో ఉన్న కార్య

శాసనసభ్యుల బీతాలు రు 200 లకు పెంచాలని కొందరు సూచన చేసినట్లు విమర్శించారు. ప్రజాప్రభుత్వంలో శాసనసభ్యుల బాధ్యత ఎక్కువయినది. మొన్న లక్ష్మీకాంతమ్మగారు చెప్పారు. మంత్రులకు మై పిష్ట్యు ఉంటారని శాసనసభ్యులు ఏదైనా మైపు చేయించవలసినదే. రెండు రూపాయలు విధిగా యిస్తే సేగాని మైపుచేయించే అవకాశంలేదని చెప్పారు. శాసనసభ్యులు తిల్లాలలో పర్యటించునప్పుడు, రాజధానికి వచ్చినప్పుడు— పార్లమెంటు సభ్యులకు యిచ్చినట్లు పానులు— ఘట్టక్లాసుగాని, సెకండుక్లాసుగాని యిస్తే, ఇప్పుడున్న తీరం యధాతథంగా ఉంచడానికి అశక్తుడవుతున్నాడు. శాసన సభ్యులకయ్యే పోస్టేజీ ఖర్చుల గురించికూడ సుబ్బారావుగారు ఇదివరకే వక్కాణించారు. ప్రభుత్వం service stamps అన్ని ఆఫీసులకు వస్తాయి చేస్తున్నారు. శాసన సభ్యులకుకూడ ప్రభుత్వ వ్యవహారములకు సంబంధించిన లేటర్సుకు పర్సెల్ స్టాంపు యిస్తూ—యిటువంటి పనులు కలుగజేస్తే తీతం ఎక్కువచేయమని ఎవ్వరూ కోరరు. ఎక్కువ తీసుకోవాలని ఏ సభ్యునికీ అభిప్రాయంలేదు.

శాసనసభ్యులకు పరిమితమైన బిల్డింగ్ ఫండ్స్ అనుబంధమున్నది. తిల్లాలనుబంధము స్థాపించిన తర్వాత మొత్తముగా పనిచేయుటకు 7 Standing Committees ఉన్నవి, చారు వేరు వేరు పద్ధతులకింద ఖర్చుచేయుటకు, ఏ పాజాకాకు ఎంతెంత ఖర్చు చేయాలనేది తిల్లా పరిషత్తు నిర్ణయిస్తే శాస్త్రం జరిగిదు. స్వతంత్రులు తిల్లా స్థాయిలో సరిహద్దం ఆవుతాయి, జన విన్నవించుము. శాస్త్రం స్థాయిలో తిల్లా స్థాయికి వెళ్లి, అక్కడనుండి రాష్ట్ర స్థాయికి పోయి, తిరిగి శాస్త్రం స్థాయికి రావలసివచ్చి పరిషత్తు నిర్ణయించుటకు వచ్చుతోంది. అంతలోపల గౌరవ సభ్యులు వియత్ కూడ గడచిపోయి, పరిషత్తు నిర్ణయించుటకు రానున్నాలో శాసనసభ్యుడుగా ఉండినట్లునుండి తిరిగి రావలసివచ్చి పరిషత్తు నిర్ణయించుటకు రావలసివచ్చి, అక్కడనుండి రాష్ట్ర స్థాయికి వెళ్లి, తిరిగి శాస్త్రం స్థాయికి రావలసివచ్చి పరిషత్తు నిర్ణయించుటకు వచ్చుతోంది. అంతలోపల గౌరవ సభ్యులు వియత్ కూడ గడచిపోయి, పరిషత్తు నిర్ణయించుటకు రావలసివచ్చి, అక్కడనుండి రాష్ట్ర స్థాయికి వెళ్లి, తిరిగి శాస్త్రం స్థాయికి రావలసివచ్చి పరిషత్తు నిర్ణయించుటకు వచ్చుతోంది.

రెవెన్యూ శాఖకు అనుబంధమున్నది శాస్త్రం స్థాయిలో, పరిషత్తు నిర్ణయించుటకు రావలసివచ్చి, అక్కడనుండి రాష్ట్ర స్థాయికి వెళ్లి, తిరిగి శాస్త్రం స్థాయికి రావలసివచ్చి పరిషత్తు నిర్ణయించుటకు వచ్చుతోంది. అంతలోపల గౌరవ సభ్యులు వియత్ కూడ గడచిపోయి, పరిషత్తు నిర్ణయించుటకు రావలసివచ్చి, అక్కడనుండి రాష్ట్ర స్థాయికి వెళ్లి, తిరిగి శాస్త్రం స్థాయికి రావలసివచ్చి పరిషత్తు నిర్ణయించుటకు వచ్చుతోంది.

కంప్రిబ్యూట్ చేస్తే పని ప్రారంభించబడుతుందని చెప్పటం జరిగింది అందుచేత ఆ కమిటీవారు ప్రజల కంప్రిబ్యూట్ కోరకు ప్రయత్నించినపుడు, అక్కడ ప్రజాప్రతినిధులు ఏమాత్రం సహకారం చేయలేదు ప్రజాప్రతినిధుల సహకారం అక్కడ ఉన్నట్లు లేదు 50 వేల రూపాయలు గవర్నమెంటు ఇచ్చినపుడు అక్కడ ఉన్న ప్రజాప్రతినిధులు ప్రజలనుండి డబ్బు తీసుకువచ్చి, ఆ రోడ్డు వేయించేందుకు ప్రయత్నించాలా, అక్కడలేదా? అని అడుగుతున్నాను. మూడు సంవత్సరాలుగా ఆ కమిటీ 500 రూ మాత్రమే వసూలు చేయగలిగింది "మనర డబ్బు ఇస్తేనే సంజీవరెడ్డిగారి ప్రభుత్వము చేస్తుందట ఆ రోడ్డు లేకపోతే లేకపోనీ" అని అక్కడి ప్రజాప్రతినిధులు చెబుతున్నందుకు నేను విచారిస్తున్నాను. ప్రభుత్వం ఇచ్చే డబ్బు తీసుకొని, ప్రజలనుండి కంప్రిబ్యూట్ వసూలుచేసి, గ్రామాలలో పనులు చేస్తే బాగుంటుందని, అందుకు ప్రతిపక్షం వారుకూడ గట్టిగా ప్రయత్నించాలని కోరుతున్నాను హరిజనులకు మేలుకలిగించుటకు బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు కనికరించి కృషిచేయాలి. కాని, యీ రోజున మన గోల్ మిగులుతోంది. అపోజిషన్ పార్టీవారు గ్రామాలకు పోయి, ప్రభుత్వం చేస్తున్న పనులను ప్రజలకు తెలియజేయాలని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ యన్. పెద్దన్న (అమ్రోత్ - రిజర్వ్). పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ నర్, అక్కడ అపోజిషన్ పార్టీవారి సహకారం లేదని, గున్నయ్యగారు చెబుతున్నారు. 50 వేలు గవర్నమెంటు కాక్టన్ చేశారన్నారు గవర్నమెంటు కాక్టన్ చేసింది 50 వేలు కాదు, 16 వేలు మాత్రమే. అక్కడ ప్రజలు నిర్భాదాత్మకమైన పనులు చేశారు...

మిస్టర్ స్పీకర్ మీరు చెప్పిన తానిలో పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ లేదు. అమ్రోత్, మీ టైమ్ వచ్చినపుడు మీరు మాట్లాడండి.

శ్రీ యన్. పెద్దన్న (అమ్రోత్ - రిజర్వ్). వారు అరోడ్డు వైపు వస్తున్నప్పుడు నడిచి వెళ్ళారా? అది అమ్రోత్ వైపున ఉంది. కాదు, అమ్రోత్ వైపున ఉంది. మీరు చెడతారు. అని అంటున్నాను. అమ్రోత్ వైపున ఉంది. ప్రభుత్వం కి డబ్బు ఇస్తేనే రోడ్డు చేస్తారా? సంజీవరెడ్డిగారివద్ద నిర్మాణాలు చేస్తూ "ప్రజలు ఎందుకు డబ్బు ఇవ్వాలి" అని అంటున్నారు. వానివల్ల అక్కడ జరుగుతున్న పనులుకూడ ఆగిపోయినవి. గజపతిపేటలో మంచితావం కలిగినటువంటి సందర్భాల్లో ప్రజలెవరైతే గుర్తుకొస్తారు అవరైతే చేపట్టే మెంటు స్పీకరుగారు చెప్పినట్లుగా రూపాయలు తీసుకుచ్చి, అక్కడ ప్రభుత్వం చేపట్టిన పనులను చేపట్టడానికి వాడుక పాత్రతో ముందుకు వచ్చి, అందుకు పనులు చేపట్టినట్లుగా ప్రజలకు తెలియజేయాలి. ప్రభుత్వం చేపట్టిన పనులను ప్రజలకు తెలియజేయాలి. ప్రభుత్వం చేపట్టిన పనులను ప్రజలకు తెలియజేయాలి.

1980

నరైన పద్ధతిగా కన్పించదు ఇతర రాష్ట్రాలలో ఉండే Commissioners పద్ధతిని ఎంత తొందరగా ఆచరణలో పెడితే అంత బాగా ఉంటుందని అనేక మంది సభ్యులు యిదివరకు, యింతకుపూర్వం సలహా చెప్పారు దానినే నేను కూడ సమర్థిస్తున్నాను Tottenham system, బాగా కరుడుకట్టిన పాత తత్వం అదే పద్ధతి ఆఫీసర్లను పట్టిబాధిస్తూ ఉన్నదనేది స్పష్టంగా కనబడుతూ ఉన్నది. దై నందిన administration వ్యవహారాలలో అనేక నిదర్శనాలు మనం చూస్తూ ఉంటాము ఎంత పేపు రిపోర్టులు, files వ్యవహారంతోనే ఉండి, సామాన్య పౌరులు యిచ్చినటువంటి applications లెక్కలేకుండా ఉండే టటువంటి Tottenham system ఎంత rotten గా ఉన్నదో, మనం ఎంత తొందరలో గుర్తిస్తే అంత బాగుంటుందని నేను మనవిచేస్తున్నాను.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడింది గనుక, ఆంధ్ర, తెలంగాణా పద్ధతులను రెంటినీ ఒకటిచేసే అవకాశముంది. కాని దానిని ప్రభుత్వం లెక్కచేస్తున్నట్లు కనబడదు గత రెండు సంవత్సరములనుండి పట్టుదలగా పాతపద్ధతినే రద్ద ప్రయత్నిస్తున్నట్లు కనబడుచున్నది ఇది చాలా బాధాకరమైన విషయం దీనిని ప్రభుత్వంగా మార్చుకోవలసిందిగా కోరుకుంటున్నాను. నేను సలహా చెప్పుతున్నాను. ఒక ఆఫీసరు యీనాడు ఏ విధముగా ప్రజల క్రిష్టన్నాతో ఉదాహరణకు పేర్కొంటాము పెక్కురిటి ఆఫ్ సర్వేయర్ ఏ విధంగా వుంటాయి? ప్రాంతీయ భేదాలవల్లగాని, కులతత్వాలతోగాని యీనాడు అధికార్లు యిష్టంచేసినట్లు విచలవిడిగా వ్యవహరించే మొండిపాపాసాన్ని అరికట్టుట చాల అవసరమని ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తున్నాను. పేర్కొంటాము డిపార్టుమెంటులో జరిగిన ఒక చిన్న సంఘటన నా దృష్టికి వచ్చింది. దానిని ముఖ్యమంత్రిగారు గమనించి అది పరిష్కరిస్తే, వాదో రుజువుచేసి ఆ విధంగా యికముందు జరుగుకుండా చేయవలసిన అవసరం ఉంది. అందుకే ఒక చిన్న సంఘటనను బ్రహ్మాండంగా పెంచి నేను సాక్షిచే తింటున్నాను. అందుకు విచారణలు చేయవలసిందిగా కోరుకుంటున్నాను. అందుకు తుచ్చాల్లేన రిక్వెస్టుతో ఒక ఆఫీసరు అయిన అసైన్మెంటు కమిషనరో ఏర్పాటు చేయబడినది. హిందూపురి పరిధుగవాడు ఆఫీసులో ఆందోళన చేస్తుంటున్నాడు. ఈ రెండు రోజులు పాకిస్తాను ఆయితో వాడు ఏమీ చేయలేదు అనే కారణంతోనే అతనిని పదాల పదాలకు పంపిస్తున్నారు. అందువల్ల ఆఫీసరుగారు అతనిని పంపిస్తున్నారు. అందువల్ల ఆఫీసరుగారు అతనిని పంపిస్తున్నారు.

[illegible]

[illegible]

[The page contains extremely faint, illegible handwritten or printed text.]

[illegible]

రెండవ అంశం ప్రకారము అధికము కొద్దిగా పాతమునందు
 పనికంటె బలమును పొందుచున్నది. ఇందుకు కారణముగా
 పూర్వము పనిచేయుచున్నప్పుడు పనిచేయుచున్నప్పుడు
 పనిచేయుచున్నప్పుడు పనిచేయుచున్నప్పుడు

[illegible]

[illegible]

*Budget for 1959-60-Voting of
Demands for Grants*

3rd March, 1959

176

Regional committee సరిగా function చేసే విషయంలోను నా కీచిన
కొద్దిపాటి సమయంలో సూచనలు ఇచ్చాను

ఈ అవకాశం కల్పించినందుకు మీకు నా కృతజ్ఞత తెలుపుతున్నాను

మిస్టర్ స్పీకర్ రేపు ఉదయం 8 30 గంటలకు మళ్ళా సమావేశం
అవుదాము

*The House then adjourned till Half Past Eight
of the Clock on Wednesday, the 4th March, 1959.*

17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

కంట్రీబ్యూట్ చేస్తే పని ప్రారంభించబడుతుందని చెప్పటం జరిగింది. అందుచేత ఆ కమిటీవారు ప్రజల కంట్రీబ్యూషన్ కొరకు ప్రయత్నించినపుడు, అక్కడ ప్రజాప్రతినిధులు సమాశ్రం సహకారం చేయలేదు. ప్రజాప్రతినిధుల సహకారం అక్కడ ఉన్నట్లు లేదు. 50 వేల రూపాయలు గవర్నమెంటు ఇచ్చినపుడు, అక్కడ ఉన్న ప్రజాప్రతినిధులు ప్రజలనుండి డబ్బు తీసుకువచ్చి, ఆ రోడ్డు వేయించేందుకు ప్రయత్నించాలా, అక్కరలేదా? అని అడుగుతున్నాను. మూడు సంవత్సరాలుగా ఆ కమిటీ 500 రూ. మాత్రమే వసూలు చేయగలిగింది. “మనం డబ్బు ఇస్తేనే సంజీవరెడ్డిగారి ప్రభుత్వము చేస్తుందట. ఆ రోడ్డు లేకపోతే తేకపోనీ” అని అక్కడి ప్రజాప్రతినిధులు చెబుతున్నందుకు నేను విచారిస్తున్నాను. ప్రభుత్వం ఇచ్చే డబ్బు తీసుకొని, ప్రజలనుండి కంట్రీబ్యూషన్ వసూలుచేసి, గ్రామాలలో పనులు చేస్తే బాగుంటుందని, అందుకు ప్రతిపత్తం వారుకూడ గట్టిగా ప్రయత్నించాలని కోరుతున్నాను. హరిజనులకు మేలు కలిగించుటకు బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు కనికరించి కృషిచేయాలి. కానీ, యీ రోజున మన గోలే మిగులుతోంది. అపోజిషన్ పార్టీవారు గ్రామాలకు పోయి, ప్రభుత్వం చేస్తున్న మేలును ప్రజలకు తెలియజేయాలని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ యన్. పెద్దన్న (అమ్మం - రిజర్వుడు) : పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ సర్, అక్కడ అపోజిషన్ పార్టీవారి సహకారం లేదని, గున్నయ్యగారు చెబుతున్నారు. 50 వేలు గవర్నమెంటు శాక్షన్ చేశారన్నారు. గవర్నమెంటు శాక్షన్ చేసింది 50 వేలు కాదు; 16 వేలు మాత్రమే. అక్కడ ప్రజలు నిర్భాచాత్మకమైన పనులు చేశారు...

మిస్టర్ స్పీకర్ : మీరు చెప్పిన దానిలో పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ లేదు. కూర్చోండి. మీ టైమ్ వచ్చినపుడు మీరు మాట్లాడండి.

శ్రీ ఎ. గున్నయ్య : అధ్యక్షా, వారు ఆరోడ్డుపైన నిర్మాణయశా నడిచి వెళ్ళారా అని అడుగుతున్నాను. వారు ఎప్పుడూ అడ్డదారిన పైకి మీద వెడతారు. అసలు అక్కడ రోడ్డు లేదు. “ప్రభుత్వానికి డబ్బు ఇస్తేనే రోడ్డు వేస్తారా?” సంజీవరెడ్డిగారిమీద నిష్ఠూరాలు వేస్తూ “ప్రజలు ఎందుకు డబ్బు ఇవ్వాలి” అని అంటున్నారు. దానివల్ల అక్కడ జరుగుతున్న పనులుకూడ ఆగిపోయినవి. గజపతిగరంలో మంచుభావం కలిగినటువంటి సంచారశిబిర్లు ప్రెసిడెంట్ గారు ఉన్నాకూ లోకల్ డెవలప్ మెంటు స్కీముపై బిల్ చేసి రూపాయలు తీసుకువచ్చి, అక్కడోక ప్రాన్సిపల్ కడుతున్నారు. అదేవిధంగా అక్కడ బ్లాకులో మంత్రి వీడి ఒకరు నియమించారు. బ్లాకులో చాపలు వేస్తే వారికి చోళ్ళపని చేస్తే వారికి అంతే బిల్లు వెళ్ళుతోంది. ప్రతిపత్తం వారు ఎప్పుడూ ఉంటుంది. రిజర్వేట్ చేశారని అప్పుడప్పుడు అప్పుడు ఆర్డర్ చేశారు.

700 చేనేత సహకార సొసైటీలు ఉన్నాయి. 4 లక్షల మగ్గులు పనిచేస్తున్నాయని ప్రభుత్వం చెబుతున్నది. ఇన్నీ చేస్తున్నా బజారులో పేదవాడికి 5 రూపాయలకు చీర, 5 రూపాయలకు పంచ దొరకదు. అన్నీ 50 రూపాయలు చీరలే వేస్తున్నారు. ఇక్కడున్నటువంటి వాళ్ళంతా ఉన్నత ఉద్యోగస్తులే అనుకోండి. సామాన్యమైనటువంటి 70 రూపాయల ఉద్యోగికి చీరలక్రిందే డబ్బంతా అయిపోతుంది. 700 సహకారసంఘాల మీద ఒక Director ఉన్నారు. కొంచెం రేటు తగ్గించి, మామూలు వాళ్ళకు 20 రూ॥ లకు చీర, పేదవాళ్ళకు 2, 3 రూపాయలకు బట్టలు దొరికేటట్లు ప్రభుత్వం ఎందుకు చేయకూడదు? ఆ విధంగా బట్టలు చౌకచేయించాలని నేను వినయపూర్వకంగా ప్రార్థిస్తున్నాను.

Local administration విషయంలో నేను కొద్దిగా చెప్పాల్సి ఉన్నది. అందుకు తమరు అంగీకరించాలని ప్రార్థిస్తున్నాను. N.G.O. ఉద్యోగుల తాలుకు రాబడి చెబుతున్నాను. మా జిల్లాలో ఒక sanitary inspector గారు ఉన్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : Local administration demand వస్తుంది. ఆ రోజున మాట్లాడివచ్చును.

శ్రీ పి. గున్నయ్య : నెలరోజులు యిక్కడ budget చర్చలు జరుగుతాయి. హరిజన సమస్య గ్రామాలలో ఉన్నది. అస్పృశ్యతా నివారణ, యింకా చాలా కార్యక్రమాలు ఉన్నాయి. గ్రామాలలో హరిజనులను ఏ విధంగా బాగు చేయాలో? హరిజనుల యొక్క పునరుద్ధరణ ఏవిధంగా చేయాలి అనేటటువంటి విషయంమీద తమరు యిచ్చినటువంటి అవకాశంలో ఒక్క నిమిషం ఆయినా M. L. A. లు అందరు మాట్లాడితే ప్రభుత్వం వెంటనే దానిని అంగీకరిస్తారని అనిపిస్తున్నాను.

Hyderabad లో పరిజాగుట్ట, ఎట్టమంజిల్ లో quarters కట్టారు. నేను ఏదో పనిచేసి ఉన్నాడికి చెప్పాను. ఈనాడు యిట్టచివ్వివట్ట పడేశారు. ఎలక్ట్రి డిపాలు అలాగే నేను బాధ్యుడైనా మాళ్ళ కడుక్కునే పరిస్థితిలో ఉన్నది.

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఏ ఊళ్ళో?

శ్రీ పి. గున్నయ్య : Hyderabad లో ఎట్టమంజిల్, పరిజాగుట్టల వేదోబు quarters గవర్నమెంటువారు కట్టారు. ఆ supervisors ఇంకా పనిచేస్తారే తెలియదు. తేలు కరువురడే వేదోబు హకు భయం కలిగింది. అదేరేప. బాబుకు దేవాస్థియి. కాబట్టి తొందలోనే హాటని అక్కడనుంచి తీరవలసిందిని ప్రార్థిస్తున్నాను. మనకు typist లు లేరని యింకాలో అమ్మిక రేపమనారు చెప్పారు. ప్రార్థిస్తున్నాను. M. L. A. లకు జరిగిన typist ల అవకాశం హాటని తెలుసు

వాడికి రెలుగు typist, ఇంగ్లీషువాళ్ళకు ఇంగ్లీషుపైపు చేయించే ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : మీకు కఙ ఇంగ్లీషు పై పిస్టును యివ్వమన్నారా ?

శ్రీ పి. గున్నయ్య : తమదయ. ఇక్కడున్నటువంటి పూర్ణస్థ, office లో ఉన్నటువంటివాళ్ళు భోజనాలు లేకుండా పనిచేస్తున్నారు కాబట్టి వ్రతి బడ్జెట్ లో కూడ ఒక tea party అంత ఉండదు. ఒక నెల జీతం బోనసుగా యిప్పించాలని వారియొక్క సౌకర్యానికి తమరు శోధ్యుడాలని వినయపూర్వకంగా ప్రార్థిస్తూ విరమించుకుంటున్నాను.

*డాక్టర్ ఎమ్. చెన్నారెడ్డి (వికారాబాద్-జనరల్) : అధ్యక్షా, మొత్తం రెండు రోజుల చర్చలలో వచ్చిన అనేక విషయాలపైన క్లుప్తంగా మీరు యిచ్చిన కొద్దిపాటి సమయంలో కొన్ని అభిప్రాయాలు మనవి చేయడానికి నేను ప్రయత్నం చేస్తాను. మన భారతదేశంలో రాజకీయంగా స్వాతంత్ర్యం దొరకక పూర్వం, దొరికిన తరువాత administration వద్దతిలో మార్పులు ఏమి రాలేదనే సంగతిని అందరూ అంగీకరిస్తున్నారు. మన బాధ్యతలు, మనం తీసు కున్న కార్యక్రమాలు ఎంత పెద్ద ఎత్తున పెరిగిపోయినా దానికి అనుగుణ్యంగా మన administrative machinery ని, administrative system ను మార్చుకోలేకుండా ఉన్నాం. ఒక్కసారిగా ఈ వద్దటిని మార్చుకోవాలంటే కష్ట పాధ్యంగా ఉంటుంది. దానికి సలహా చెప్పేవారుకూడ ఆ administration లోనే పెరిగి పెద్దయి ఉంటారు. వారి సలహాలను ఛిక్కరించాలంటే రాజకీయాలలో తలలుముంచి ఉండేటటువంటి మన అందరికీ ఒక్కసారిగా సాధ్యంకాకుండా పోతుంది. అందుకే పంచవర్ష ప్రణాళికలను వేసుకున్నాం. రెండు పంచవర్ష ప్రణాళికల అనుభవం మనకు ఉన్నది. రెండో ప్రణాళిక చివరి రెండు సంవత్సరాలలోను మనం ఎంతో కార్యక్రమాన్ని పూర్తిచేసుకోవలసిన అవసరం ఉన్నది. ఏపిల్ టి కమిటీ రిపోర్టు అని పండిత ఇవహార్ లాల్ నెహ్రూగారు ఎంతో ప్రశం సిస్తూ అన్ని రాష్ట్రాలకు సిఫార్సు చేశారు. కాని దానిలో సూచించిన వివరాలను ఏదోరణితో ఏ హద్దులోనైనా సరే ఆచరణలో పెట్టడానికి పూనుకున్నారనే పరిజ్ఞానం వాకు లేదు. ఆవిధంగా rigorous లో పూడినటువంటి మార్పులు ఈనాటి administrative machinery లో చేపట్టవలసి అనే సంగతి అందరూ గుర్తుపెట్టుకోవాలి. భాష, ప్రభుత్వంపూర్వం వారి స్థాయిలో, కేంద్ర ప్రభుత్వం పూర్వం వారి స్థాయిలో ఈ వ్యవస్థలు ఉండడానికి పూనుకోవాల్సి వేయవలసి ఉంది. కాబట్టి ఈ సందర్భంగా ఉండవలసిన సంగతి ఏమిటంటే, వ్యవస్థపడింది, అది సరిగ్గా ఉన్నది. అది సరిగ్గా ఉన్నది. రాష్ట్రస్థాయిలోనూ, కేంద్రస్థాయిలోనూ ఉండవలసి ఉంది.

నరైన పద్ధతిగా కనిపించదు. ఇతర రాష్ట్రాలలో ఉండే Commissioners పద్ధతిని ఎంత తొందరగా ఆచరణలో పెడితే అంత బాగా ఉంటుందని అనేక మంది సభ్యులు యిదివరకు, యింతకుపూర్వం సలహా చెప్పారు. దానినే నేను కూడ సమర్థిస్తున్నాను. Tottenham system, బాగా కరుడుకట్టిన పాత తత్వం. అదే పద్ధతి ఆఫీసర్లను పట్టిబాధిస్తూ ఉన్నదనేది స్పష్టంగా కనబడుతూ ఉన్నది. దై నందిన administration వ్యవహారాలలో అనేక నిదర్శనాలు మనం చూస్తూ ఉంటాము. ఎంతసేపు రిపోర్టులు, files వ్యవహారంతోనే ఉండి, సామాన్య పౌరులు యిచ్చినటువంటి applications తెక్కలేకుండా ఉండి టటువంటి Tottenham system ఎంత rotten గా ఉన్నదో, మనం ఎంత తొందరలో గుర్తిస్తే అంత బాగుంటుందని నేను మనవిచేస్తున్నాను.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడింది గనుక, ఆంధ్ర, తెలంగాణా పద్ధతులను రెంటినీ ఒకటిచేసే అవకాశముంది. కాని దానిని ప్రభుత్వం తెక్కచేస్తున్నట్లు కనబడదు. గత రెండు సంవత్సరములనుండి పట్టుదలగా పాతపద్ధతినే రుద్ద ప్రయత్నిస్తున్నట్లు కనబడుతున్నది. ఇది చాలా బాధాకరమైన విషయం. దీనిని ప్రత్యేకంగా మంత్రివర్గం గుర్తుపెట్టుకొనవలసినది నేను సలహా చెప్పుచున్నాను. ఒక ఆఫీసరు యీనాడు ఏవిధముగా ప్రవర్తిస్తున్నాడో ఉదాహరణకు పేర్కొంటాను. సెక్యూరిటీ ఆఫ్ సర్వీసెస్ ఏవిధంగా వుంటాయి? ప్రాంతీయ భద్రతలవల్లగాని, కులతత్వాలతోగాని యీనాడు అధికారులు యిష్టంవచ్చినట్లు విచ్చలవిడిగా వ్యవహరించే మొండిసాహసాన్ని అరికట్టుట చాల అవసరమని ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తున్నాను. సేల్సుటాక్సు డిపార్టుమెంటులో జరిగిన ఒక చిన్న సంఘటన నా దృష్టికి వచ్చింది. దానిని ముఖ్యమంత్రిగారు గమనించి అది సరియైనదో, కాదో రుజువుచేసి ఆవిధంగా యికముందు జరుగకుండా చేయవలసిన అవసరముంది. ప్రత్యేకంగా ఒక చిన్న సంఘటనను బ్రహ్మాండంగా పెంచి నేను సాధించే దేమి లేదు. హిందువుల పండగలకు సేలపులు వుంటే హిందు ఆఫీసర్లకు ప్రత్యేకంగా వని నివ్వకుండా మిగతా వారిని పెట్టుట సామాన్యంగా జరుగుతూ వుంటుంది. సేల్సుటాక్సు డిపార్టుమెంటు కమిషనర్ ఆఫీసులో డ్యూటీస్ అలాటోచేసే రిజిస్టరులో ఒక ఆఫీసు అయిన అసిస్టెంటు కమిషనర్ ఏమో నాకు తెలియదు. హిందువుల పండగనాడు ఆఫీసులో అందరూ ముస్తామి లుండుట చూసి "ఈ రెండు రోజులు పాకిస్తాను అయితే నాకు అట్టుంటాను లేదు" అనే జాధ్యతారహితమైన పదాలు వ్రాయడం వలనాడు ప్రభుత్వం అటువంటి ఆఫీసర్లను పాల్కురై వై తప్ప యీ ఇంట్లోనే ఉండి పద్ధతిలో అడుదకాలదని నేను మనవిచేస్తున్నాను.

ఈ సందర్భమున కర్నూటలో గురించి జాతీయతాపక్షమున ఒక అధికారి ఉన్నాడని తెలిసింది. అతని పేరు ఏమిటో తెలియదు. అతని పేరు ఏమిటో తెలియదు. అతని పేరు ఏమిటో తెలియదు.

మోషన్లు వచ్చాయి. వాట్లపై గౌరవసభ్యులు తమ భావాలను ఏ విధంగా ప్రకటించారో, వారిలో ఎంత అసంతృప్తి వుందో మీకు స్పష్టంగా తెలుసు. మీకు కాన్స్టిట్యూషన్ ప్రకారం ప్రీవిలేజ్ మోషన్ రాదు అని చెప్పడం సాహసంగా వుంది. కాని యీ సందర్భంలో నేనొక ముఖ్యమైన విషయం మనవిజేయవలసి ఉన్నది. గౌరవసభ్యులు ప్రీవిలేజ్ మోషన్లపై వెలిబుచ్చిన భావాలను ప్రభుత్వం ఎంతత్వరగా గమనించితే అంతమంచిది. ప్రీవిలేజ్ మోషనుగా వస్తుందా? రాదా? అనిగాని, శ్రీ సంజీవయ్యగారు ఖమ్మంలో ఏమీ చెప్పారు? శ్రీ సంజీవరెడ్డిగారు యీ సభలో ఏమీ చెప్పారు? అనే వాటిని గురించిగాని, నేనేమీ చెప్పదలచుకో లేదు. సభ్యులలో అసంతృప్తి వున్నదనేది మాత్రం యథార్థం. ఈ ధోరణితో ఉపన్యాసములు చేయుటవలన కాంగ్రెసుకు బలంచేకూరుతుందనుకోవడం అవివేకమే అవుతుంది. నిజానికి కాంగ్రెసు పార్టీ బలపడవలయునంటే మంత్రులు, సొత్తవమైన విధానాలను కొన్నింటిని ఆచరణలో పెట్టవలయును. ఈ విషయాన్ని ముఖ్యమంత్రిగారు గమనిస్తారని ఆశిస్తున్నాను. మంత్రిగారు ఆఫీసర్లకు ఆ విధముగా చెప్పారా? లేదా? అని నేను ప్రశ్నించదలచుకోలేదు. ఒక వేళ అది నిజమే అయితే, మంత్రులపై ఆఫీసర్లకు ఏమాత్రం గౌరవం వుండదనే విషయంలో ఎవరికి భేదాభిప్రాయముండదు. ఈనాడు ప్రభుత్వయంత్రాంగములోనివారు ఎంతో వికాసముతో సానుభూతితో పనిచేసే వాతావరణము కలిగించవలెను.

అపోజిషన్ పార్టీ గురించి చెప్పారు. ఏది ఏమైనా అపోజిషన్ కు కూడా ఒక బాధ్యత వుందనే సంగతిని ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. స్నేహ పూర్వకమైన వాతావరణం కలిగించవలసిన బాధ్యత, పూచీ అధికార పార్టీకి కూడా వుంది. ఆఫీసర్లుకూడా ఆ విధముగా వ్యవహరించవలసివుంది. అతను కాంగ్రెసువాడా? కాడా? ఏ గ్రూపుకు చెందినవాడు? ఇటువంటి విచక్షణతో ఉద్యోగులు మెలుగు తున్నారంటే - అందుకు బాధ్యులము మనమేనని చెబు తున్నాను. ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వములో అపోజిషనుకు కూడా గురుతరమైన బాధ్యత వుంది. అపోజిషన్ లో వుండే పజాలవారమంతా ప్రభుత్వానికి సహకార మొస్తామని నేను మరొకసారి చెబుతున్నాను. మొన్న ఒకసారి యీ విషయాన్ని మనవిజేసాను. మరొకసారి మనవిజేస్తున్నాను. నాన్ గెజిటెడ్, ఆఫీసర్లను ప్రతి పక్షీయులు చచ్చగొడుతున్నారనే విధితుగా చర్చవహించడం దేశమునకు ఎంతమాత్రం తేమకరంకాదు.

శ్రీ కల్లూరి సుబ్బారావుగారు చాలా పెద్దలు. వయస్సులోకి వృద్ధులు. వారి గురించి నాకు అధికంగా తెలియదు. వారు శ్రీ సంజీవరెడ్డిగారికి గురుకులుగా వుంటారని అక్కడక్కడ అనుకుంటుంటే, నేర్పు విశ్వాసము ఈనాడు వారు నేనెప్పుడూ చేస్తుంటే - ఖమ్మం డివిజన్ లో ఉన్న నానాడూ? అవివేకమే.

నాకు. మహాభారత యుద్ధమంతా చెప్పారు. ధృతరాష్ట్ర కాగిలి అన్నారు. మేము మాత్రం ఆధృతరాష్ట్ర కాగిలిలోకి రాదలచుకోలేదని మనవిజేస్తున్నాను. మమ్మల్ని శత్రువులుగా భావించితే అది వారి దురదృష్టం. మేము శత్రువులుగా వ్యవహరించడం లేదు. మహాభారత యుగం కాదిది. కాలమూ కాదు. మేము మాత్రము ధృతరాష్ట్ర కాగిలిలోకి రాదలచుకోలేదు. రెండువందల పైబడి వున్నవారి సంఖ్యలో ఏమైనా తగ్గిపోతూ వుంటే, కాంగ్రెసు రెండింతల దుర్భోధనబలముతో, వున్నదని వారి భావమేమో. మమ్ములను తమ ధృతరాష్ట్ర కాగిలిలోకి తీసుకొని పో ప్రయత్నిస్తున్నారేమో? కాని ఒకటి మాత్రం యధార్థం. వారు ఉపయోగించిన భాష, ధోరణి సరియైనది కాదు. ప్రజాస్వామ్య యుగంలో అది సరిపోదని వారికి తమద్వారా సవినయంగా మనవి జేస్తున్నాను. ఇది ప్రతిపక్షంవారిని శత్రుపక్షంగా భావించే సమయం కాదు. "బ్రహ్మాండమైన యుద్ధం చేసి విజయం సాధిస్తాం. తప్పకుండా ఎన్నికలలో నిలిచి గెలుపొందుతాం." అనేది ప్రజాస్వామ్యంలో కుటిల లక్షణం కాదు, ఉద్యోగులు నెకర్లు కాదా? వారిని ఏవిధంగా వుంచాలి? అనే భావాలు పన్నెండవ శతాబ్దానికి చెందినవిగా కనబడుతున్నాయి. అంతకుమించి వారి ఉపన్యాసంపై నేను విమర్శించదలచుకోలేదు.

నాగ గజిలెడ్ ఆఫీసర్ల గురించి మేము ఇదివరకు అనేక వివరాలు మనవి చేసుకొన్నాం. వారిని రెచ్చగొట్టడానికి మేమేమీ ప్రయత్నించడం లేదు. వారిని సానుభూతితో అర్థము చేసుకొనవలెనని ఇంతకుముందు మనవి జేశాము. వారి జీతాలకు సంబంధించి విచారించడానికి సరియైన కమిటీ ఏర్పాటు కాలేదని కూడా మేము చెప్పాము. శ్రీ సుందరయ్యగారు ఏమి చెప్పారు? ఏమి చెప్ప లేదు? అని అడుగు. ఎక్స్‌వర్క్స్‌తో కూడిన కమిటీని నియమించాలి. అందుతో ఆర్థిక శాఖామంత్రి వుంటుంటే సంతృప్తిగా సరియైనది గానది. మేము చెప్పాము. దానిని దృష్టిలో పెట్టుకొని సుందరయ్యగారు వుంటుంటే సరియైనదా? కాదా? అని వాదించబూనడం — ఒకరకంగా శ్రీ సుందరయ్యగారు ఎక్స్‌వర్క్స్ కారు. వారికి రాజకీయాలతో ఎక్కువ సంబంధం వుంది. అయితే వారికి ఇందులో పరిజ్ఞానము వుందనికూడ నాకు తెలుసు. కమిటీ నియమించాము, రిపోర్టు వచ్చింది. అన్నంతమాత్రాన ఆర్థికమంత్రి చైర్మణిగా వున్న లోటుమాత్రం తీరదని మనవి జేస్తున్నాము. అసలు చెప్పడట వా రెండుకు జన్మవుచ్చాడని అనేది ప్రశ్న కాదు, ఒక వేళ అప్పుడు ఎప్పుడోని తీరిగి కాదు అని చెప్పడం మరణాపే అయితే ప్రభుత్వానికి అది తప్ప అని తెలిసిన పరులైనా తమ తప్పు అని ఒప్పుకో దామని తప్పుగాన కాకపోవడంబాడూ మరణాపే అని మనవి జేస్తున్నాము.

లేదు. ఇద్దాము, ఏమీ అభ్యంతరంలేదు అనే కుతూహలం ప్రజలలో కలిగేటట్లు ప్రతి రాజకీయ కార్యకర్త వ్యవహారం చేసుకోవలసియున్నది. కానీ, మనం యీవాడు ఆవిధంగా చేస్తున్నామా? మనకు ఉండే అధికారాన్ని సరిగా ఉపయోగిస్తున్నామా? ప్రజల సొత్తు కాంగ్రెసు సొత్తు కాదని తెలుసుకోవాలి. State లో ఉండే సొత్తు కాంగ్రెసు సొత్తు కాదని తెలుసుకున్నప్పుడు మనం చెప్పేమాటలకు అపార్థం కలుగుతుందని, ప్రజలు ప్రశ్నలు వేస్తారని తెలుస్తుంది. “ఈవిధంగా ఉంటేనే కంపెనీలో bonus ఇప్పిస్తాం, యూనియన్ ను recognise చేస్తాము” అనేవిధంగా కార్మిక రంగంలోనూ, రైతాంగంలోనూ కూడ అనేక సంఘటనలు జరుగుతున్నాయి. ప్రభుత్వంవారి దృష్టికి కూడ తెలియకున్నాయి. వాటన్నింటినీ యీ పూట ఇక్కడ ఏకరువు పెట్టి, కమిషనువేసి విచారణ చేయించమని చెప్పడం వాడొద్దే శంకాదు. కానీ, ఇటువంటివి జరగకుండా చేయాలి. అధికారంలో ఏపాద్రీ ఉన్నానరే ప్రజలు తమకిచ్చిన బాధ్యతలను, తమపై చూపించిన విశ్వాసాన్ని జాగ్రత్తగా కాపాడుకొంటూ ప్రజలను దృష్టిలో పెట్టుకొని పరిపాలన చేయాలి. ప్రజల ప్రాధాన్యతనే మొదటిదిగా గుర్తించాలి. Democratic party system లో ప్రజలకు మించిన ప్రాధాన్యత ఏపార్టీకి కూడ ఉండజాలదనే సంగతి చారిత్ నేను గుఱిచేప్పలసిన అవసరం లేదు. ఈనాడు administration లో interference ఎక్కువగానే ఉన్నది, లేదని చెప్పడానికి వీలులేదు. దీనిని తగ్గించడానికి ఏ విధంగా ప్రయత్నం చేయాలో నెమ్మదిగా ఆలోచించాలి. ఎవరో, ఏదో చెబుతున్నారు, అయినా మేము లెక్కచేయము అనుకుంటే నేను ఇప్పుడు బాధపడవలసిన అవసరమేమీ లేదనుకుంటాను. కానీ, దానివల్ల కలిగే పర్మిషనరీ అనుభవించవలసిన అవస్థ అవిధంగా చేపట్టి కుస్తుంది. ఇప్పుడు కాకపోయినా నమయించవచ్చినప్పుడే వస్తుందని నేను తెలుసుకున్నాను. ఈనాడు తెలంగాణ ప్రాంతంలో జరిగే వ్యవహారాలను సంబంధించి రీజిస్ట్రే కమిటీ ఉన్నది అంటే కమిటీ ఏవిధంగా పనిచేస్తున్నట్లే, ఇన్స్పెక్టర్ డిప్యూటీ కమిషనరులను దిగి అది అసెంబ్లీకి తెలియజేసే రిపోర్టులను ప్రభుత్వం దృష్టిలో ఉంచుకోలేదవిధంగా అనుభవంతో చెబుతున్నదో తెలుసుకోవలసివచ్చింది. అనుభవం అసెంబ్లీలో ఉన్నట్లే వట్టిచెప్పిస్తున్నామనే నేను భకతి రెండు వైపు కమిటీలకు అర్థమవుతూ ఉండే, తనిన్ని నివేదికలను రీజిస్ట్రే కమిటీకి పంపించామని వాటిని రీజిస్ట్రే కమిటీ ఆమోదించి ప్రభుత్వానికి పట్టించింది. వాటిని ప్రభుత్వం అనుభవంతో చెబుతున్నట్లే లేదని రీజిస్ట్రే కమిటీని నమ్మాలి. గాని అసెంబ్లీ సభ్యులుగూ, గవర్నమెంటు తెలంగాణ ప్రభుత్వం తెలంగాణ ప్రాంతంలో Secord Divisional Appraisal తో కలిపి భూముల వివరాలను చేసి దిద్దినవివరాలను చేయడంలో రీజిస్ట్రే కమిటీని ఉపయోగించడం వలన ప్రభుత్వం నుండి ఇచ్చిన పోషక పూర్తిగా ఉన్నట్లు తెలివని పరిణామం.

ప్రణాళికలోని 4 వ సంవత్సరం programme పూర్తి అయిందెకాని, అటువంటి
చేమీ చేయడం జరుగలేదు. ఈనాడు plan లోని items అన్నీ తీసుకోబడ
తాయా, లేదా అనేవిషయం వివరంగా, సమగ్రంగా పరిశీలించబడి ఒక నివేదిక
మొదటి భాగం ప్రభుత్వానికి సమర్పించడం జరిగింది. ఎన్నెన్నో రంగాలలో
ఎన్నెన్నో డిపార్టుమెంటులలో పనులు జరగడంలోని లోటుపాట్లను గురించిన
రిపోర్టు ప్రభుత్వానికి సమర్పించబడినది. Joint secretary status కలిగిన ఒక
ఆఫీసరును నియమించుకొని పనులు సక్రమంగా జరిగేటట్లు చూచుకోవాలనే
సలహాను రీజనల్ కమిటీలో మంత్రిగారు ఆమోదించారు. పంచవరకు ఆచరణలో
పెట్టిసారో ప్రవిధంగా జరుగుతున్నాయో కూడా తెలుసుకోవలసియున్నది.
Regional committee reports ను యీ House యొక్క Table మీద
పెట్టి సభ్యులందరికీ తెలియజేయాలి. రీజనల్ కమిటీ అనేది ఒక సంకుచిత
భావంతో తెలంగాణ అంధ్రలో ఐకమత్యం రాకుండా చేయడానికి మొండి
తనంతో సంకుచితభావాలతో ఏర్పాటుచేయబడినట్లుంటే కమిటీ కాదు.
ప్రజల అవసరాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని బడ్జెట్ హద్దులలోనే ఉండి ఆ ప్రాంత
ప్రజలకు సరైన అవకాశాలు కల్పించడానికి అదేపనిగా వెట్టుకొని వ్యవహరించే
కమిటీ తప్ప మరొకటి కాదు. House లోని ఇతర కమిటీలు ఏవిధంగా పని
చేస్తున్నాయో అదేవిధంగా పనిచేసే కమిటీగాతని భావించి, ఆ కమిటీని వేదిక
అని అనిపిస్తుంటే వెట్టుడానికి అనుమతించడానికి మీరు సరైన మార్గం ఆలో
చించావని నేను ప్రత్యేకంగా మనవిచేస్తున్నాను.

శిశువుకు గవర్నరుగాలినిగురించి చాలమంది ఉపన్యసించారు. గవర్నరు
బిల్లు కిగతంగా పనిచేస్తారు. వారికి ఎన్ని గదులు కావాలి అనే విధంగా
సంకుచిత భావాలతో వేసు మాట్లాడడంలేదు. గవర్నరు ఆఫీసు గొప్పగా,
మర్యాదతో చూచుకోవలసిన institution. డెమోక్రసీలో గవర్నరును
గౌరవంగా చూచుకోవాలి. ఈనాడు ఇక్కడ స్పీకరుగారి కుర్చీ అంతపొడుగుగా
ఎదురువుంది. అనే ఆశ్చర్యం ఎవ్వరికిలేదు. ఆ కుర్చీ ఎంత పొడుగుగావుంటే
కాంత ఎక్కువగా ఉంటే ఆ వెంట్రీ సభ్యుల గౌరవవత్తిల్లు ఉన్నాయని భావించ
డానికి చేసుకోతామని భావించాడు. ఈనాడు గవర్నరు గౌరవవత్తిల్లు ఉన్నాయని
పరిగ్రహిస్తున్నామని భావించాడు. ఇట్లు భావించడం సరైనది. ఎవరికి బుధుడుకూ
సూర్యుడు గవర్నరు కుర్చీలలో అలాంటి అవసరం లేదు. అనే సభ్యులు
కూడా అనిపిస్తుంటుంటే బుధుడు ఉండే పార్టీలు హద్దులందరికీ కూడా
గౌరవవత్తిల్లు ఉంటాయి. 10, 11 సంవత్సరాలు అనుభవించినా కూడా ఇట్టి
సభ్యులు అనిపించారు. ఎవరైనా అనే అనిపించే అనిపిస్తే అనే అనిపించే
అనిపించే అనిపించే అనిపించే అనిపించే అనిపించే అనిపించే అనిపించే

మైన institution గా develop కావాలి. ప్రజాభిప్రాయం సమీకరించుకొని వ్యవహారాలలో సంబంధం కలుగజేసుకొని ఏవిధమైన మార్పులు వస్తున్నాయో వారు తెలుసుకోవాలి. pulse పైన చేయిపెట్టి వ్యవహారం చేసుకోవే పెద్ద అనుభవంగల వారు యిప్పుడు మనకున్న గవర్నరుగారు. రాజకీయ జీవితంలో బ్రహ్మాండమైన త్యాగాలుచేసి, ప్రధానపాత్ర వహించిన పెద్దలు. Administration లోనే కాకుండా రాజకీయ భావాలతో aspiration, అనుభవం కలిగిన పెద్దలు. అందులో ఎవ్వరికీ సందేహంలేదు. దేశంలో రాజకీయంగా గాని, ఇతరత్రాగాని ఎటువంటి అవసరాలున్నాయో చూచుకోవాలి. కాని యీ మధ్య గవర్నరుల సమావేశంతో వారిచ్చిన ఉపన్యాసం నన్నుగాని, నావలె ఆలోచించేవారి సెవ్వరినిగాని సంతృప్తిపరచలేదని చెప్పడానికి నేను సాహసిస్తున్నాను. అన్యథా ఏమీలేదు కాని సుఖంగా ఉందని గవర్నరుగారు ఉపన్యాసం చేయకూడదు. అంత కంటే పెద్దెత్తునపోయి అన్ని వ్యవహారాలు చూస్తూ inspire చేసి, confidence కలుగజేసే institution గా ఉండాలి. ప్రమాదమైన పరిస్థితులు వస్తేగాని, చిక్కులుకలిగితేగాని అప్రజ్ఞ చూడగలుగుతారనే విశ్వాసం ప్రతిపక్షంలో ఉండే వారికి, ప్రజలుద్దరికీ కలిగించే institution గా ఇది ఉంటే చాలా బాగుంటుంది. ఆ విధంగా నడపడానికి ఉపయోగపడాలని సలహా చెబుతున్నాను. గవర్నరుకు అవసరమైన Quarters కట్టడంలోగాని, guest houses కట్టడంలోగాని ఎవ్వరికీ అభ్యంతరం లేదు. కాని, కొన్ని staff quarters ను తగ్గించి యివి కడతావునని చెప్పడం శరేణ్ది కాదు. ఇది చాలా crude గా ఉన్నది. staff quarters తగ్గిస్తున్నారని చాలా బాధగాకూడ ఉన్నది. Planning Sub-committee లో విచారణ చేపట్టుచుకూడ మేము యీ మాటలు చెప్పాము. గవర్నరుమీద, నాకు అగౌరవ కారణం లేదు. వారికి పౌకర్యాలు ఉండకూడదనే భావం ఏమీ లేదు. ప్రతిపక్ష సభ్యులుకూడ అట్టి భావం లేదని మనవిచేస్తున్నాను. డెవలప్మెంట్లో ఉన్నంత వరకు గవర్నరుకు వలెచేస్తాం ఇవ్వవలసిన అవసరం ఉన్నది. ఇవ్వడానికి మేమున్నా భయపడకుండా ఉన్నాము.

Second five year plan తయారు చేసేటప్పుడు తాలూకాలనుంచి గ్రామాలనుంచి వివరాలను సేకరించి జాగ్రత్తగా తాలూకావారిగా జిల్లావారిగా ఆలోచించి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం level లో ఆలోచించి expert ను consult చేసి financial position చూచుకొని అన్ని వ్యవహారాలకు ఒక ముగింపు ఇవ్వాలని planning commission దగ్గరకు వెళ్ళినాము. వారు చాలా అపారంభారు. వారు ఏమీ తగ్గించులుచేసి ఆ మొదట plan చూపుతారు. అప్పుడు ఏదో ఏదో items ను తగ్గించడానికి పిలుస్తారు. Planning demand ను

నప్పుడు దీనిని గురించిన వివరాలన్ని చెబుతాను. వీటి విషయం ఒక categorical statement వారి జవాబులో ఇవ్వాలని ముఖ్యమంత్రిగారిని కోరుతున్నాను ఒకరిద్దరు సంకలాలుచేసి applications ఇస్తే plan ను మార్చడానికి పూను కోకుండా ఉంటే మనం ఇష్టంవచ్చినట్లుగా కార్యక్రమం సాగించుకోడానికి పీలుంటుంది. సంవత్సరం పొడుగునా వీలైతే తక్కువ మార్పులతో యీ బడ్జెటును ఆవరణలో పెట్టడానికి పూచీతీసుకొని యీనాడు చర్చలు జరుపుకుంటున్నాము. 5 సంవత్సరాలకు ఉన్న plan కోసం రెండు సంవత్సరాలు కట్టపడి అందరి అభిప్రాయాలు సేకరించి ఒక plan తయారు చేశాము. Plan లోని items ను అస్తమానం fiddle చేస్తుంటే, మార్పులు చేసుకోడానికి పూనుకొంటే గ్రామాలలో ఉన్న ప్రజలకు అపొహాలు కలగడానికి అవకాశం ఉంటుందని నీతిని యంగా మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. వంజీవరెడ్డి : ఆ మార్చినవేవో ఒకటి, రెండు చెబుతారా ? చెప్పినట్లయితే, రేపు నేను జవాబు చెప్పడానికి పీలుగా ఉంటుంది

శ్రీ ఎమ్ చెన్నారెడ్డి : చేను ఇదివరకే మరచిపోయాను. దేవమూర్తి ప్రాజెక్టును గురించి Regional Planning Committee కి Chairman గా నోదగ్గర రికార్డు ఉన్నది. Chief Engineer ఇచ్చిన statement కూడా ఉన్నది. మంత్రిగారు, సెక్రటరీగారు, ఏజెంట్ ఇంజనీరుగారు కలిసి దేవమూర్తి ప్రాజెక్టును delete చేయాలని నిర్ణయం చేసినట్లుగా నోదగ్గర రికార్డు ఉన్నది. ఇంకొక్క రూపాయలతో multi-purpose project గా technical గా work చేయడంలో ఇది ఇరిగేషను ప్రాజెక్టు, ఎలక్ట్రిసిటీ ప్రాజెక్టు అని ఆలోచించి ఒక్క electricity ది మాత్రమే అయితే ఖర్చు ఎక్కువ అవుతుందో అనుకున్నారు. Irrigation కు కూడా పీలున్నదా లేదో, ఏవిధంగా ఖర్చుచేయాలి yard stick సరిపోదు అని తిరిగి ఆలోచించి తీసివేయడానికి నిర్ణయించారు. నిజామాబాదులో ఉండే ప్రజల ఆందోళననుబట్టి, నాగు వచ్చిన వివరాలనుబట్టి నేను యీ మాటలు చెబుతున్నాను. ఏదో పెద్ద కారణం ఉండి plan లో ఉన్న items ను మార్చిస్తే వీలైతే సంవత్సరం వాటినికూడా చేశాము ; లేకపోతే financial resources ను బట్టి plan లో ఉన్న items ను తీర్చేసే సరిగా తీసుకుంటాము అని ఒక categorical statement ను యీ అసెంబ్లీకి ఇవ్వడం, యీ రూట్ ప్రజలకు తెలియజేయడం అవసరమని ముఖ్యమంత్రిగారికి నేను ప్రతిపాదించాను.

ముఖ్యమంత్రిగారు : ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినట్లుగా, సంవత్సరం వాటినికూడా చేశాము ; లేకపోతే financial resources ను బట్టి plan లో ఉన్న items ను తీర్చేసే సరిగా తీసుకుంటాము అని ఒక categorical statement ను యీ అసెంబ్లీకి ఇవ్వడం, యీ రూట్ ప్రజలకు తెలియజేయడం అవసరమని ముఖ్యమంత్రిగారికి నేను ప్రతిపాదించాను.

Regional committee సరిగా function చేసే విషయంలోను నా కిచ్చిన కొద్దిపాటి సమయంలో సూచనలు ఇచ్చాను.

ఈ అవకాశం కల్పించినందుకు మీకు నా కృతజ్ఞత తెలుపుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : రేపు ఉదయం 8. 30 గంటలకు మళ్ళా సమావేశం అవుదాము.

*The House then adjourned till Half Past Eight
of the Clock on Wednesday, the 4th March, 1959.*

The image shows a single page of a document, possibly a ledger or a record book, with extremely faded and illegible text. The page is oriented horizontally and contains several lines of text that are difficult to decipher due to the low contrast and blurriness. Some faint characters and symbols are visible, but they do not form recognizable words or sentences. The overall appearance is that of an old, poorly preserved document.